

Wək Mìn **Wək Mìn Rəha Aposol Mìn** **Nəghatən əkuəkır rəha naoa u** **Wək Mìn**

?Pah təməte naoa u? Luk təməte naoa u. Afın e “Nəghatən əkuəkır rəha naoa u Luk” o nıtunən məmə Luk in pah.

?Təməte tatuwın kəm pah? Luk təməte naoa u tatuwın kəm in kit, nərgın u Teofilas, etəm kitıəh əm itəm Luk təməte naoa u “Namnusən Təwır Itəm Luk Təməte” tatuwın kəm in. Nərig u, nıpətın təmə, “Etəmim itəm tokeike Uhgın.” Luk təməte naoa u tatuwın kəm suah u, məto in tıtun məmə Iaihlua tepət okotafın mìn.

? Nəmegəhən tahro nulan nian təməte? Naoa mìn rəha Namnusən Təwır koatəghat-in nəmegəhən ne nımısən rəha Iesu. Naoa u tatən-iarəp məmə nıməfak təmähro mətuoun. Naoa u məsın tatəghat-in təpət e wək rəha Pita, kən məsın mìn tatəghat-in nəmegəhən ne wək rəha Pol.

?Təməte naoa u o naka? Luk təməte naoa u matən məmə nıməfak təmähro mìn nulan mətuoun, kən otähro mìn nulan nıməfak otatəwiə. Kən e naoa u, kitat okotehm məmə iəfak mìn okotahruhalpın nəghatən kəm netəm Isrel ne netəm Iaihlua mìn itəm kotalkeike məmə okotıtun nəukəti nahatətəən rəhalat. E naoa u, kotəplan məmə kapman rəha Rom tatəto nəghatən rəha Pol. Kən matəplan məmə Luk ne Pol kiolkeike məmə netəmim rafın itəm Rom tatərəmərə elat, ilat okotən nıpahrienən e Iesu.

*Uhg̃in tāmən māmə otahl-ipa
Narm̃in rəhan*

¹ Teofilas, e rəhak naoa itəm eməte aupən, eməte nolən m̃in rəha nat̃imnat rafin itəm Iesu təmatol ne matəgətun netəmim lan.

² Naoa əh tatən-iarəp nian Iesu təmətuoun rəhan wək mətəarus Uhg̃in təm̃iləs matuw̃in e Nego e Neai. Məto aupən, təməsuw̃inən əh e Nego e Neai, Narm̃in Rəha Uhg̃in təmətasiu lan māmə otəgətun rəhan aposol* m̃in.

³ E nian təməmegəh m̃in e ñimisən, nian tepət tatuwa olat kən ilat kotəplan in e nian kit̃iəh kit̃iəh e nian foti, kən matol əp in kəm ilat māmə okot̃itun māmə in təməmegəh pəhrien e ñimisən. Kən e nian m̃in əh, təmatəgətun ilat e nərəmərəən rəha Uhg̃in.

⁴ Nian Iesu təmətatiḡ əh ilat m̃in ilat, in tāmən-ipən nəghaten kit kəm ilat māmə, “Itəmat onəsotaupənən motiet u e Jerusalem. Onəkotəkəike kətatiḡ motətəarus onəkotos Narm̃in Rəha Uhg̃in, u rəhak tata t̃inəmən-iəkis rəkis māmə otos-ip̃inə kəm itəmat, tahmen m̃in māmə inu io iatən-ip̃inə kəm itəmat.

⁵ Aupən Jon təmatol baptais e netəmim e nəhau, məto otəsuwəhən, Uhg̃in in otol baptais etəmat e Narm̃in Rəhan.”

1:1: Luk 1:3 * **1:2:** “Aposol” in suah kit itəm Iesu Kristo təmah-IPA o nən-iarəpən rəhan nəghatən. Nian nakotafin nəghatən əh “aposol” e naoa u, ñipət̃in tən māmə netəmim tuelef rəha Iesu u kəmotaliwək ilat m̃in. Kən e naoa u, Pol tāmən māmə in m̃in aposol kit rəha Iesu, məto in təməsaliwəkən ilat netəmim tuelef m̃in əh. Naoa əh, in tatəghat tepət e aposol mil, Pita ne Pol. **1:2:** Mak 16:19; Luk 24:49-51 **1:3:** Luk 24:36-49; Wək 10:41 **1:4:** Luk 24:49; Jon 14:16-17; Wək 2:33 **1:5:** Mat 3:11

Uhgin tāmīlās Iesu muwīn e Nego e Neai

⁶ E nian mīn əh, itəm aposol mīn kəmotatīg ilat Iesu, kəmotətapəh ron məmə, “?Iərəmərə, tīnuwa e nian ətuatīp əh-roiu məmə ik onəkōl kitat netəm Isrel okotərəmərə mīn e nītən mīn rəhatat, o kəp?”

⁷ Məto Iesu təmən-ipən kəm ilat məmə, “E nian mīn rəha natīmnat mīn əh, Uhgin təməhluaiğ-in otəmat, okol itəmat nəsotitunən. Rəhak tata pīsīn əm, in tīnītəpun rəkīs e rəhan nəsanənən.

⁸ Məto e nian Narmīn Rəha Uhgin otuwa matīg etəmat, itəmat onəkotos nəsanənən. Kən itəmat onokotəkəike motuwīn motən-iarəp rəhak nəghatən əpəh Jerusalem, ne ikīn mīn əpəh Jutia, ne Sameria, kən ne ikīn mīn rafīn e nətueintən.”

⁹ Nian təmən rəkīs əm nəghatən əh kəm ilat, kən Uhgin tāmīlās-irəkīs in tīnər matuwīn e neai. Nian ilat kəmoatəplan, kən napuə kit təmuwa malpīn, kən ilat kəməsotəplan mīnən.

¹⁰ Nian kəmotitəgər əh e neai moategəs-in, roiu ağīn-əh, suah mīl kəiu kəmian e natīmnat ruən kəmuət-arəpa muətul iluğīn elat,

¹¹ kən muən-ipən kəm ilat məmə, “!Netəm Kalili! ?Təhrol nəkoatətul ikīn-u moatətagər nəpo lan e napuə? Iesu əh itəm Uhgin tāmīlās-irəkīs otəmat mīləs mər matuwīn e neai, in otəpanītəliğ-pa mīn tahmen-pən əm e itəm əh, itəm tər matuwīn.”

Aposol mīn

¹² Kən aposol mīn kəmotiet e nītōt u katən məmə, Nītōt Rəha Nīg U Olif, motītəliğ-pən Jerusalem itəm sənəmə in isəu pīk, in iuəhkīr əm.

1:6: Luk 24:21 **1:7:** Mak 13:32 **1:8:** Mat 28:19; Luk 24:48

1:11: Mat 26:64; Luk 21:27 **1:12:** Luk 24:50-53

13 Nian kəmotiet-arəpən Jerusalem, kəmotuwın e nıpəgnoa nımə kit əpəh ilis lan itəm koatatig ikın. Aposol mın əh, nərgilat u Pita ne Jon ne Jemes ne Antru, kən Filip ne Tomas, kən Patolomiu ne Matiu, kən Jemes nəti Alfeas, kən Saimon Selot,† kən Jutas nəti Jemes.

14 Netəm mın əh ne nıpitan mın, ne Meri u mama rəha Iesu, ne pia Iesu mın, ilat koatuwa moatəfak kitiəh nian tepət.

Etənim itəm otos nəme Jutas

15 Nian neen tınuwa mınuwın rəkis, kən netəm mın u itəm koatahatətə e Iesu kəmotuwa kitiəh. Ilat tepət, tahmen e wan-hanrit-tuente ilat rafın. Kən Pita təmətul matəghat kəm ilat məmə,

16 “Piak mın ne wınik mın. Nəghatən rəha Naoa Rəha Uhgın otəkəike muwa mol nıpahrienən lan, itəm nuwəh əupən Narmin Rəha Uhgın təmos-ıpən nəghatən kəm Kig Tefit, kən Kig Tefit təmən-ıarəp suah u Jutas məmə in otit netənim motuwın kaskəlım Iesu. Kən nəghatən əh tınuwa əh-roiu mınol nıpahrienən lan.

17 Jutas kitat mın kitiəh əm. Kən in rəhan əh-ikın wək itəm təmatol mətasitu etat.”

18 (Jutas u inu təmos-nəmtın nəptən kit e mənı u təmos e nolən rat itəm təmol. E nəptən əh, təmıet morin kən kəhap nərpın nisgan tiet.

19 Kən netəm Jerusalem kəmotətə nəghatən əh, kəmotəun-in nəptən əh e nəghatən ikın məmə, “Akeltama,” nıpətın u məmə Nəptən e Nıta.)

† **1:13:** Əplan-tu futnot e Mat 10:4. **1:13:** Mat 10:2-4 **1:16:** Sam 41:9 **1:18:** Mat 27:3-8

20 Kən Pita təmən məmә, “E Naoa Rəha Napuən Mın, nəghatən kit tatən məmә,
 ‘Təwır məmә rəhan nimә tatətul əpnapın əm, okol etəmim kit təsatiğən ikin.’

“Kən nəghatən kit mın tatən min-nulan məmә,
 ‘Təwır məmә etəm pisin kit otuwa mos nəmeen mol wək rəhan.’

21-22 “Kən tol nəhlan, okotəkəike kilesipər suah kit itəm təmehm e niganəmtin nəmegəhən rəha Iesu e nimisən, kən in otuwa mın mehm kitat məmә otən-iarəp Iesu məmә in Iərəmərə rəhatat. Suah u, in suah kit itəm kitat min kəmoatan aupən e nian mın u itəm Iərəmərə Iesu təmətaliwək lan. Suah un in suah kit itəm təmətatig nian Jon təmatən-iarəp nəghatən rəha nolən baptais etəm, muwa mətəarus-pən nian itəm Uhgın təmos-irəkis Iesu o kitat miləs mər muwin e Nego e Neai.”

23 Kən ilat kəmotən-iarəp nərgi etəmim kəiu, kit nərgin u Josep u nian neen kətaun-in məmә Pasapas o Jastas, kən kit mın, nərgin u Matias.

24 Kən ilat kəmotəfak motən məmә, “Iərəmərə, ik nəkitun niki netəmim rafin. Ik asitu etimat məmә suah mil u, in pəhruən ik ninəmitəpun rəkis

25 məmә otaskəlim wək u rəha aposol itəm Jutas təmapəs məmә otuwın e suatip itəm tərət, iman ətuatip ikin.”

26 Nian kəmotəfak rəkis, ilat kəmoturin kəpiel neen, kotahmen e tais, məmә otəgətun məmә pah otos wək əh, kən nərgi Matias təmiet. Kən ilat kəmotiləs-ipən Matias məmә in aposol kit, kən roiu tinol mın tuelef aposol ilat rafin.

2

Narmın Rəha Uhgın təmuwa e nəmegəhan rəhalat

¹ E nian rəha Pentekos, * lafet kit rəha noanol mın rəha Isrel, netəm mın u itəm koatahatətə e Iesu kəmotuwa kitiaħ.

² Kən roiu aġin mın, kəmotətə nat kit təmis-i-pər e neai tahmen e nımətag asol kit tatelel nat, kən nat əħ kəmotətə təmuwa mər rafin e nıpəgnoa nımə itəm koatəpələh ikin.

³ Kən ilat kəmotəplan nat kit tahmen e nıgəm təmuəp. Kən ləpləpin nıgəm mın əħ, kəmotiwıg motan ahmen-in netəmim rafin itəm koatəpələh əħ imə.

⁴ Kən ilat rafin, Narmın Rəha Uhgın təmuwa mərıoah mətatıg elat, kən mınos-ıpən nəsanənən kəm ilat, mol ilat kınəatəghat e nəghatən ik pısın mın.

⁵ Kən noanol mın neen əħ-ıkin rəha netəm Isrel itəm koatəfak kəm Uhgın. İlat kəmotısi-pən ik pısın pısın mın məto kotatıg Jerusalem.

⁶ Nian ilat kəmotətə nəghatən mın əħ, netəmim tepət kəmotuwa. Kən ilat kəmotaut pık məto-inu kəmotətə nəghatən mın rəhalat itəm netəm mın əħ koatən.

⁷ Kəmotaut pık aġin kən motən məmə, “!Ei! ? Netəm Kalili əm əħ koatəghat, o kəp?

⁸?Tahro kitat rafin koatətə rəhatat nəghatən mın itəm ilat koatən?

⁹⁻¹¹ Kitat u netəm ik pısın pısın mın tepət. İkin-u netəm Patia əħ-ıkin, ne netəm Metia, ne netəm Elam, ne netəm Mesopotemia, ne netəm Jutia, ne

* **2:1:** Pentekos: Əplan e tiksonari. **2:1:** Lev 23:15-21; Dut 16:9-11
2:3: Mat 3:11 **2:4:** Mak 16:17; Wək 4:31; 10:44-46; 19:6

netəm Kapatosaia, ne netəm Pontas, ne netəm Esia, ne netəm Fritia, ne netəm Pamfilia, ne netəm Ijip, ne netəm Lipia e nikalın-pən əh Saerin ikin, ne netəm Rom, neen noanol ətuatıp rəha netəm Isrel, neen netəm pisin məto koatəfak kəm Uhgın, ne netəm Krit, ne netəm Arepia. Məto kitat rafin kəmotəto ilat koatən nat asol itəm Uhgın təmöl e nəghatən ik pisin mın rəhatat.”

¹² Narmilat təmiwig pik, rehalat-kapə təmikə, kən kəmoatətapəh olat mın məmə, “!Ei! ?Naka u tol nulan?”

¹³ Məto neen kəmotalah-əmnü ilat, motən məmə, “Nat koatəpis əpəh.”

Pita təməghat kəm netəmim

¹⁴ Kən Pita təmətul ilat lepen aposol mın, təmagət əfəməh matən-ipən kəm netəmim məmə, “Itəmat rafin noanol mın rəha Isrel ne netəm pisin pisin mın u nakoatətig Jerusalem, otətəlig-in wir-tu io, pəs ekuhapik e nıpəti nat əh kəm itəmat.

¹⁵ Itəmat nakoatən məmə netəm mın u koatəpis. Məto kəp, kəsotəpisən. Nain kilok əm əh-roiu laulaugin. ?Kən tahro ilat koatəpis?†

¹⁶ “Məto in tol nulan. Ien rəha Uhgın aupən, nərgin u Joel, təmən rəkis nat u itəm itəmat nakoatəplan. In təmən məmə,

¹⁷ ‘Uhgın təmən məmə, “E namnun nian mın, ekos-ipən rəhak Narmin kəm netəmim rafin. Ilat rafin okotos nəsanənən lan. Nenətəmat mın, nəman ne nıpitan, ilat okotən-iarəp nəghatən mın rəhak itəm io iatos-ipən kəm ilat. Netəm aluə

† 2:15: Netəm əh kəsotənimən wain laulaugin, kən etəm tikə itəm tətəpis laulaugin.

mīn rəhatəmat, Uhgīn otos-ipən nat kit tahmen e napīlaiirən kəm ilat. Kən naguihl-aguihl mīn rəhatəmat okotapīlaiir e napīlaiirən pīsīn pīsīn mīn.

¹⁸ Sənəmə netəm-iasol mīn əm, məto nəman ne nīpitan ilat nolwək mīn əm rəhak, kən ekos-ipən Narmīn rəhak kəm ilat. Kən ilat okotən-iarəp nəghatən mīn rəhak itəm iatos-ipən kəm ilat.

¹⁹ Oekol nat pīspīs mīn əpəh e neai, ne nəmtətin pīsīn pīsīn mīn e nīməptən. Onəkotəplan nīta ne nīgəm ne nəhaniəm okotər motol napuə lan.

²⁰ Aupən, mītgar otapīnəp kən məwīg otasiə tahmen e nīta. Kən uarisīg, Nian asol asol aģin rəha ləramərə otuwa.

²¹ E nian əh, netəmim rafin itəm okotaun-in Nərgək, io ekosmegəh ilat.”

²² “Noanol mīn rəha Isrel, itəmat otətəlig-in nəghatən u. Itəmat nəkotitun wīr nat pīspīs mīn, ne nəmtətin pīsīn pīsīn mīn itəm Iesu təmol e nəsanənən rəha Uhgīn, itəm itəmat nəmotəplan. Natimnat mīn əh tatəgətun məmə Uhgīn in pīsīn əm təmahl-ipa Iesu tuwa.

²³ E nalpəkauən rəha Uhgīn itəm təmol mələhəu aupən, in təmos-ipinə suah u e nelmitəmat. Kən itəmat nəmotəhamnu in e nian nəmotegəhan-in-pən in tuwīn e nelmi netəm rat kəsotəfakən. Kəmotəh kətu-pər e nīg kəməluau.

²⁴ “Məto Uhgīn təmīkis Iesu e nəhməən rəha nīmīsən, kən mol in təmegəh mīn e nīmīsən, məto-inu nīmīsən, rəhan nəsanənən tikə o naskəlīmən.

²⁵ Tefit təmən nulan e Iesu aupən məmə, ‘Nian rafin ekitun məmə ləramərə tətətig itimlau mīn.

Okol esəginən mətə-inu tətatiḡ e nīkalik itimlau min.

²⁶ Mətə-inu o nat əh, io nīkik tagien pīk, matənwiwi ik e nohlik. Kən nīkik təməlinu mətə-inu ekitun məmə Uhgīn otosmegəh nīpətīk.

²⁷ Kən okol nəsapīsən narmək tətatiḡ ima netəm kəmotimis ikin. Kən okol nəsegəhan-in minən nīpətī rəham Etənim Ətuatīp məmə otəmnəmit.

²⁸ Ik nəməḡətun rəkis suatīp rəha nəmegəhən kəm io, kən ik onəkol io nīkik tətatiḡen pīk nian ekətatiḡ kilau min ik.’ In əh nəghatən itəm Tefit təmən e Iesu aupən.

²⁹ “Piak min. Iakolkeike məmə ekən nat ətuatīp kəm itəmat. Iaguīhl u pipi rəhatat aupən, Kig Tefit, in tənimis rəkis, kən kəmitənim, kən rəhan suwit tətatiḡ imətat ikin mətəarus-pa u-roiu.

³⁰ Mətə in ien kit rəha Uhgīn, kən in titun məmə Uhgīn təmos noanawil kit kəm in mən-iəkis nəghatən kit kəm in məmə etənim kit e nīta rəhan otuarisig-in otəkəike muwa mol Kig.

³¹ Kig Tefit təməplan məmə nat u otəkəike muwa mol nīpahrienən lan. In təmən məmə Kristo əh, itəm Uhgīn təmən məmə otahl-īpa, in otol təmegəh min e nīmisən, kən Uhgīn otəsapəsən narmin tətatiḡ ima netəm kəmotimis ikin, kən nīpətīn okol təsəmnəmitən.

³² Kən nəghatən u tatəghat e Iesu itəm Uhgīn təmol rəkis təmegəh min e nīmisən. !Kən itimat emotəplan e nīganəmtitimat!

³³ Iesu, rəhan tata təmiləs in mər muwin e nīkalin matīp e ikin rəha nīsiaiən ne nəsanənən. Kən

tahmen-pən əm məmə Uhgın təmən-iəkis mihin aupən, in təmos-ipən Narmın rəhan kəm Iesu məmə Iesu otos-ipən kəm rəhan mın. Kən natımnat mın u, noatəplan, moatəto, Narmın Rəha Uhgın tatol.

³⁴ Kig Tefit təməsuwinən e Nego e Neai tahmen e Iesu. Kən Tefit təməsəghat-in atıpən in nian in təmən nəghatən mın əh məmə, 'Iərəməərə təmən kəm rəhak Iərəməərə məmə, "Əpələh e nıkalık matıp, ikin rəha nısiailən ne nəsanənən, matəsahgin.

³⁵ Oekol rəham tikimır mın məmə okotahmen e nımoulul itəm nategotain e nəptən, kən ik matərəməərə elat."'

³⁶ Itəmat rafın noanol mın rəha Isrel onəkotəkəike motıtun wır məmə Iesu əh itəm itəmat nəmotətu-pər e nig kəməluau, in əh, Uhgın təmol məmə in Iərəməərə ne Kristo - etəm itəm Uhgın təmən məmə otahl-ıpa."

Netəmim tepət kəmoatən nıpahrienən e Iesu

³⁷ Nəghatən u rəha Pita təmek pahrien nıkilat, kən kotətapəh o Pita ne aposol mın məmə, "Piatımat mın. ?Oekol tahro nulan?"

³⁸ Kən Pita təmən-ipən kəm ilat məmə, "Onəkotəkəike kəuhlin nətəligən rəhatəmat, kən kol baptais etəmat e nərgi Iesu Kristo, məmə Uhgın otafəl rəkis nolən rat mın rəhatəmat. Kən Uhgın otos-ıpinə Narmın u kəm itəmat,

³⁹ məto Uhgın təmən-iəkis nəghatən u otəmat, ne nenətıtəmat mın, ne namıpıtəmat mın itəm okəpanotuwa. Nəniəkisən u tətətig o netəm mın u itəm Iərəməərə Uhgın rəhatat tətəun-in ilat."

2:33: Wək 5:32; 7:55-56

2:35: Sam 110:1

2:36: Wək 5:30-31

2:39: Aes 57:19

⁴⁰ Kən Pita tatən nəghatən wir tepət məmə otiuw-pa ilat kotuwa, kən matən kəm ilat məmə, “Onəkotiet rəkis e netəm un, netəm kotərat məmə Uhgın otəsölən nalpınən kəm itəmat min ilat.”

⁴¹ Kən ilat tepət itəm kəmotəto nəghatən rəha Pita kəmotən nıpahrienən lan, kən kəmol baptais elat. E nian əh, netənim tepət tahmen e tri-taosan kəmotuwa moatuarisig-in ilat u koatahatətə e Iesu.

Naliwəkən rəha netəm min u kəmoatən nıpahrienən e Iesu

⁴² Nian rafin netəm min u koatən nıpahrienən e Iesu, koatətəlig-in nəghatən itəm aposol min koatəgətun ilat lan. E naliwəkən rəhalat kəmoatuwa kitəh, e nagwənən ne Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu,‡ ne nəfakən. Kən nian rafin nıkilat tiəkis məmə okotəkəike moatol nat əh.

⁴³ Aposol min kəmotol nat pıspıs ne nəmtətin pısın pısın min e nəsanənən rəha Uhgın. Kən netənim narmilat təmiwig pık ron.

⁴⁴ Netəm min u koatahatətə e Iesu, nian rafin koatuwa kitəh moatawte-in rəhalat nautə min kəm ilat min,

⁴⁵ tahmen e okəmə suah kit rəhan nat kit tikə, kən kit otol-salim-in rəhan kit nautə kən masitu lan.

⁴⁶ Nian rafin kotuwın katəfak kitəh e Nımə Rəha Uhgın.§ Kən kəmotuwın e nımə pısın pısın min moator nagwənən nıgilat e nagiənən ne nıkilat pahrien, kən kəmotagwən min e Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu.

2:41: Wək 2:47; 4:4 ‡ **2:42:** Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu: Əplan e tiksonari. **2:42:** Wək 20:7 **2:44:** Wək 4:32-35 § **2:46:** Nımə Rəha Uhgın - ikin itəm noanol min rəha Isrel kotuwa moatəfak ikin kəm Uhgın.

⁴⁷ Kən nian rafin koatənwiwi Uhg̃in, kən netəmim koatenwiwi ilat o rəhalat nolən. Kən nian rafin Iərəmərə Uhg̃in tatosmegəh netəmim kotuwa kitiəh ilat netəm koatahatətə e Iesu.

3

Uhg̃in təmōl nat pispis e etəm u nelkin tərāt

¹ Nian kit e tri kilok ehnaipən, nian rəha nəfakən, Pita ne Jon kəmualiwək mətian e Nimə Rəha Uhg̃in.

² Suah kit itəm təsaliwəkən e nian təmair mətōarus-pa nian əh, kəmīləs ka kahtu e nafiluə e Nimə Rəha Uhg̃in u katən məmə Nafiluə Təw̃ir. Nian rafin tateasiə-in mənī o netəmim itəm koatuw̃in imə.

³ Nian təməplan Pita ne Jon kīnatian məmə okia imə, in təmətapəh olau məmə okios-ipən mənī kit kəm in.

⁴ Kən Pita ne Jon niganəmtilau təmətul lan. Kən Pita təmə, “Ətag-pa mehm itimlau.”

⁵ Kən təmətag-pən məplan ilau nīkin tatəht məmə otos mənī kit olau.

⁶ Kən Pita təmən-ipən kəm in məmə, “Rəhak mənī tikə agin. Məto nat naka itəm io iatos, ekos-ipinə kəm ik. !E nərgi Iesu Kristo etəm Nasaret, iatən-ipinə kəm ik, ətul maliwək!”

⁷ Kən in təmasitu lan, mīləs nelmin matip miuw-pər məmə otətul. Kən roiu agin nelkin mil kəmuəg-ətuatip.

⁸ Kən təmətīp mər mətul mīnataliwək, matətəupən ilau mətəhaluw̃in e Nimə Rəha Uhg̃in, kən mīnataliwək matətīpər-ətīpər matənwiwi Uhg̃in.

9 Kən netəmim rafin kəmotəplan in tətaliwək matənwiwi Uhgın.

10 Nian ilat kınotıtun məmə suah ilouin inəh itəm tateasiə o məni nian rafin e nafiluə rəha Nimə Rəha Uhgın, kəmotaut pik, narmilat təmiwig e suah əh.

Pita təməghat kəm netəmim əpəh e Nimə Rəha Uhgın

11 Nian təmatəkul-pən e Pita ne Jon, netəmim narmilat təmiwig ron, kotaiu motuwa məmə okotəplan iləhal e ikin kit e Nimə Rəha Uhgın u katən məmə Fəranta rəha Kig Solomon.*

12 Nian Pita təməplan ilat, kən təmən-ipən kəm ilat məmə, “Noanol mın rəha Isrel. ? Tahro narmitəmat tatiwig pik o nat pispis u? ? Noatarəplan itiməhal nikitəmat təht məmə itimlau etəm iasim mil kəiu emioal-wir suah u e nəsanənən əm rəhatimlau? !Kəp!

13 O nat pispis u itəm nəmotəplan, Uhgın rəha Epraham, ne Aisak, ne Jekop, ne tipitat mın rafin, in təmiləs-ipər nərgi rəhan iolwək lan, Iesu. Inu etəm kitəh əm Iesu itəm nəmotiləs motuwın o netəm-iasol mın rəha kapman məmə ilat okotohamnu, kən Pailat təmən rəkis məmə okisohamnuən okəhlman əm, məto itəmat nəmotən-ipən kəm Pailat məmə nəsolkeikeən in.

14 Itəmat nəmotapəs Iesu itəm in iol ətuatip ne etəm təwir e niganəmti Uhgın, kən nəmotəpəh o Pailat məmə otəhlman suah əh iohamnu itəm.

* **3:11:** Fəranta rəha Kig Solomon - ikin kit imə e Nimə Rəha Uhgın. İkin əh inəh, nian rafin netəm-iasol rəha noanol mın rəha Isrel koatəghat-in Lou rəha Uhgın. **3:13:** Eks 3:6,15; Luk 23:13-25; Wək 2:23

15 Kən e nolən əh, itəmat nəmotohamnu Iesu, itəm nəmegəhən rafin tatisi-pən ron. Məto Uhgın təmol təmegəh mın e nımisən. Kən itimat emotəplan e nıganəmtitimat məmə in nıpahrienən.

16 Suah u itəm itəmat nəkotitun moatəplan, in təməsanən əm məto-inu itimat iotahatətə e Iesu ne nəsanənən rəhan. In nəsanənən rəha Iesu ne nahatətən itəm təmos-ipa kəm itimat təmol-wır suah u, kən itəmat rafin nakoatəplan.

17 “Piak mın. Io ekıtun məmə nat un nəmotol e Iesu itəmat rəhatəmat netəm-iasol mın, itəmat rafin nəmotol məto-inu nəsotitun wırən məmə Iesu in pah.

18 Məto suatip u inu rəha Uhgın o nuhapıkən rəhan nəghatən itəm təmən aupən. E nəghatən rəha rəhan mın ien mın, in təmən rəkis məmə rəhan Kristo itəm təmən rəkis aupən məmə otahl-ipa, in otəkəike məto nahməən e nıpətın.

19 “Itəla, roiu əh, onəkotəkəike motəuhlin itəmat e rəhatəmat nolən rat mın kən motitəlig-pən o Uhgın məmə in otafəl rəhatəmat nolən rat mın, kən məmə İərəməərə Uhgın otos-ipinə namegən ne nəsanənən wi e nəmegəhən rəhatəmat,

20 kən məmə in otahl-ipa Kristo titəlig-pa mın, etəm itəm Uhgın təmən rəkis aupən. İatəghat-in Kristo u Iesu.

21 Məto Iesu otətətig pitən e Nego e Neai mətoarus Uhgın otol-wır mın natımnat rafin tahmen-pən e itəm Uhgın təmən-ıəkis kəm itəmat, itəm rəhan ien mın aupən ağın kəmotən-iarəp.

22 “Kən Moses təmən-iarəp məmə, ‘Iərəməərə Uhgın otıləs-ipər ien kit mın etəmat tahmen lak. Onəkotəkəike motətəlig-in natimnat rafin itəm otən kəm itəmat motol nəwian.

23 Netəm mın u itəm okotəht nəwia ien əh, Uhgın otıləs-irəkis ilat o rəhan mın netəmim kən ilat okotimis.’

24 Inu nıpahrienən. Ien mın rafin kəmotən əm nəghatən kitiəh, təmətuoun e ien u Samuel, muwa mətoarus-pa u-roiu.

25 “Nəniəkisən mın u itəm Uhgın təmən-ipən kəm rəhan ien mın aupən, in rəhatəmat. Kən nəniəkisən rəha nasituən itəm Uhgın təmən kəm tipitəmat mın aupən, in rəhatəmat mın, məto-inu Uhgın təmən-ipən kəm Epraham məmə, ‘Ekol təwır kəm netəmim rafin e nətueintən, kən nat kit itəm mipim Iosmegəh otol, otos-ipən nəwırən əh kəm netəmim rafin.’

26 Nian Uhgın təmıləs-ipər rəhan iolwək u Iesu Iosmegəh, təmaupən mahl-ipinə kəm itəmat məmə in otəuhlin itəmat e rəhatəmat nolən rat mın, kən e nolən əh, in otol təwır kəm itəmat.”

4

1 Nian Pita ne Jon kəmatuəghat əh kəm netəmim, kən pris mın, ne etəm tərəməərə e mopael mın itəm koatehm Nimə Rəha Uhgın, ne Satusi mın,* kəmotiet-arəpa.

2 Nıkilat təmahmə pik məto-inu ilau katuəgətun netəmim məmə Iesu təmimis kən məmegəh mın.

3:23: Dut 18:15,18-19 **3:25:** Jen 22:18 **3:26:** Wək 13:46

* **4:1:** Əplan nəghatən mın əh e tiksonari: pris mın, ne mopael itəm koatehm Nimə Rəha Uhgın, ne Satusi.

Kən inu tatəgətun məmə netəm u kəmotimis, Uhgın otosmegəh mīn ilat.

³ Kən kəmotaskəlīm ilau, kiləs-ipən ilau e kalapūs məto-inu tīnapinəp rəkis, kən okuəməhl əm mətoarus olauwīg.†

⁴ Məto netənim tēpət itəm kəmotəto nəghatən itəm kəmuən kəmotən nīpahrienən lan. Kən netənim rafin itəm kəmotən nīpahrienən e Iesu, ilat iuəhkīr tahmen e faif-taosan.

Pita ne Jon kəmuətul e nīganəmti kaonsel

⁵ Kəmən lawīgīn, pris asol, ne netəm-iasol rəha noanol mīn rəha Isrel, ne iəgətun mīn rəha Lou rəha Moses,‡ kəmotargəfīmīn ilat mīn əpəh Jerusalem.

⁶ Kəmotəpələh ilat Anas u pris asol aɡīn, ne Kaeafas, ne Jon, ne Aleksanta, ne netənim neen e noanol rəha suah u pris asol aɡīn, kəmotəpələh e kaonsel.

⁷ Kəmotən Pita ne Jon kian muətul aupən elat, kən kotətapəh olau məmə, “?Nəmios hiə nəsanənən u mioal nat u, o nəmioal e nərgi pah?”

⁸ Kən Narmīn Rəha Uhgīn təmərīoah e niki Pita, kən Pita təmən-ipən kəm ilat məmə, “Itəmat u itəm noatərəməərə e noanol mīn rəha Isrel, ne netəm-iasol mīn.

⁹ Itəmat noategəs-in-pa otīmlau məmə suah u itəm nelkīn təmərət təmos hiə nəwīrən, o emuahrol nulan mioal-wīr nelkīn.

¹⁰ Itəmat rafin ikīn-u ne noanol mīn rafin rəha Isrel, onəkotəkəike motitun məmə suah u itəm

† 4:3: Okuəməhl mətoarus olawīg məto-inu lou təmən məmə suah kit təsolən pas e kot lapīn. 4:4: Wək 2:41 ‡ 4:5: Lou rəha Moses -lou mīn itəm Uhgīn təmos-ipən kəm Moses əpəh nitot Saenae.

nelkin tinəwir rəkis tatətul aupən-in itəmat e nəsanənən əm e nərgi İesu Kristo, etəm Nasaret. Suah əh inəh, itəmat nəmotətu-pər e nig kəməluau, in təmimis. Məto Uhgın təmol təmegəh min.

¹¹ Suah əh inəh, itəm Naoa Rəha Uhgın təməlan məmə, ‘Kəpiel u itəm itəmat netəm rəha niləkənən nimə, nakotəmə tərət motərakin, məto roiu in tinuwa kəpiel keike itəm nimə tatətul-pər lan.’

¹² Nərig kit tikə e nətueintən itəm Uhgın təmos-ipa məmə titun nosmegəhən netəmim, məto İesu pisin əm titun nosmegəhən netəmim.”

¹³ Netəm-iasol rəha kaonsel kəmotaut pik nian kəmotəplan məmə kəsüəginən ilat, nat əpnəpən kəsioalən skul, ilau etəmim əm. Kəmotitun ətuatip məmə suah mil əh ilat pəhrien İesu kəmotaliwək moatan.

¹⁴ Kən kınotəruru nuhalpənən nəghatən rəhalau məto-inu suah u nelkin tinəwir rəkis tatətul iləhal min ilau.

¹⁵ Kən kəmotən-ipən kəm iləhal məmə okəhaliet məhaluwın ihluə pəs ilat əm kotəghat pitən.

¹⁶ Kən kəmoatətapəh-ətapəh olat min məmə, “? Okotəhro suah mil əh? Netəmim rafın u Jerusalem kınotitun rəkis məmə nat pispis u kəmol e suah u, in iahgin pik, okol kəsotən-iamninən.

¹⁷ Məto pəs kotən-iəhau əskasik ilau məmə okəsüən-iarəp minən nərgi İesu kəm netəmim, kən nəghatən e nat pispis əh otəsiet minən netəmim kotəto.”

kaonsel təmegəhan-in ilau məmə okiaiet

18 Kən kəmotaun-in iləhal kəhaluwa mīn imə, kən kəmotən-ipən kəm Pita ne Jon məmə okəsuan-iarəp mīnən nərgi Iesu, kən məsuəgətun mīnən netəmim lan.

19 Məto ilau kəmuən-ipən kəm ilat məmə, “Itəmat əm otakil məmə tətuatip e niganəmti Uhgīn məmə ekioal nəwiatəmat o nəwia Uhgīn.

20 Məto itimlau okol esuakimən nohlitimlau. Oekuəike muən-iarəp natimnat itəm emuəplan e niganəmtitimlau kən muəto e matəlgitimlau.”

21 Kən kaonsel təmən-ipən mīn kəm Pita ne Jon məmə ilat okotol nalpīnən kit kəm ilau okəmə ilau okatuəkəike matuən-iarəp Iesu kəm netəmim, kən motahl-iarəp ilau. Kəmotahl-iarəp ilau məto-inu kinotəruru məmə okotahruəh ilau. Kəmotitun məmə netəmim nīkilat otahmə okəmə ilat okotol nalpīnən kəm ilau, məto-inu netəmim rafin koatənwiwi Uhgīn o nat pispis itəm Uhgīn təmol e etəm nelkīn təməfaiu

22 nian təmāiir mətoarus-pa əh-roiu. Rəhan nup taprəkis-in foti.

Nəfakən rəha netəm kəmoatahatətə e Iesu

23 Nian netəm-iasol rəha kaonsel kəmotegəhan-in ilau məmə ilau okatian, kəmiaiet uəhai əm mian əpəh netəm koatahatətə e Iesu koatətig ikin, kən muən-iarəp rafin nəghatən itəm pris asol mīn ne netəm-iasol rəha kaonsel kəmotən-ipən kəm ilau.

24 Nian kəmotətə nəghatən əh, ilat rafin kəmotuwa kitiəh motəfak-pən kəm Uhgīn motən məmə, “Iərəməərə Uhgīn, ik nəmol neai, ne nīməptən, ne nitəhəi, ne natimnat rafin elat.

25 Ik nəməghat e nəsanənən e Narmin rəham kəm tipitimat u aupən Kig Tefit, u in rəham iolwək, kən in təmən-iarəp rəham nəghatən məmə,
 ‘? Tahro netəm e nəptən pişin pişin min nikilat titahmə pik nəhlan?

Tahro ilat koatəte noa məmə okotol nəratən min əh, u itəm okol koatol pap, təsuwinən miet, otikə-pən əm olat.

26 Netəm koatərəməyə e nitən min, koatol əpen-əpenə okotəmou, kən netəm-iasol min rəha nətueintən koatuwa kitiəh ilat min ilat, məmə okotəmou ilat İərəməyə Uhgın ne İosmegəh itəm in təmən’

27 İərəməyə Uhgın, in nipahrienən nəghatən itəm Kig Tefit təmən tinuwa minet-arəp, məto-inu Kig Herot Antipas, ne Pontias Pailat, ne noanol min rəha Isrel, ne İaihluə min, ilat rafin kəmotuwa kitiəh ikin-u latuənu Jerusalem, moatol noa eko-eko məmə okotohamnu İesu, itəm in rəham iol ətuatip itəm nəmitəpun.

28 Kəmoatəte noa rəhalat tatətəu-pən əsas əm rəham nəghatən itəm ik ninəmən rəkis e nəsanənən ne nenatigən rəham aupən.

29 Tol nəhlan, İərəməyə, nikim tatəht nəghatən itəm ilat kəmoatən məmə okotoh itimat, ol itimat rəham iolwək min məmə esotəginən məmə ekotən-iarəp rəham nəghatən.

30 Əgəfəməhin-pa nelməm məmə otol-wir netəm koatimis, kən mol nat pişpis min ne nəmtətin pişin pişin min e nərgi İesu, rəham iol ətuatip.”

³¹ Nian kəmotəfak rəkis, kən nat kit təməloal e nimə, kən Narmın Rəha Uhgın təmuwa mərioah mətatig elat, kən kinoatən-iarəp nəghatən rəha Uhgın məsotəginən.

Netəm kəmoatən nīpahrienən e Iesu koatoor nautə rəhalat kəm ilat mīn

³² Netəm koatən nīpahrienən e Iesu rəhalat nətəligən təmuwa kitiaħ. Kit təməsaumisən məhluaig-in rəhan nautə məto kəmoatoor nautə rəhalat kəm ilat mīn.

³³ Kən aposol mīn kəmos nəsənənən e Narmın Rəha Uhgın kən moatən-iarəp məmə İərəmərə Iesu təmegəh mīn e nīmīsən. Kən e nəwīrən rəha Uhgın, in tətasiu elat rafin itəm koatəfak.

³⁴ Kən ilat kit, rəhan kit nat kit təməsikəən, məto-inu netəmim neen kəmosalim-in rəhalat nəptən o nimə, kən motos-ipən məni lan kəm aposol mīn,

³⁵ kən ilat kəmoatoor kəm itəm mīn u rəhalat nat kit tikə.

³⁶ Tol nəhlan, suah kit əh-ikin nərgin u Josep, noanol kit rəha Lifae, etəm Saepras, aposol mīn kəmos-ipən nərig wi kit kəm in, nərgin u Panapas, u nīpətin təmə, “etəm tətasiu matiləs-ipər nətəligən.”

³⁷ In təmosalim-in rəhan kit nəptən, kən məmik məni lan muwa məmki-pən kəm aposol mīn məmə ilat okotoor kəm ilat mīn.

5

Ananaeas ne Safaera

¹ Məto suah kit mīn əh-ikin, nərgin u Ananaeas, ne rəhan pətan nərgin u Safaera. İlau mīn kəmioal-salim-in rəhalau kit nīməptən.

² In təmaskəlīm anion məni məsin, kən rəhan pətan əm titun. Kən məmīk əm məsin muwīn məmki-pən kəm aposol mīn məmə məni e nəptən rafin.

³ Məto Pita təmən-ipən kəm in məmə, “Ananaeas. ? Tahro nategəhan-in iərmis u Setan tatuwa e nīkim? Nakateiuə-in Narmīn Rəha Uhgīn kən mətaskəlīm anion məni məsin rəha nīməptən məmə rəham.

⁴ ?Aupən nīməsosalīm-inən nīməptən u, in rəham o kəp? ?Kən nian nəmosalīm-in, rəham məni lan o kəp? ?Tahro natol nuhlan? !Ik niseiuə-inən etəmim, məto nateiuə-in Uhgīn!”

⁵ Nian Ananaeas təməto nəghatən əh, əmun misipər morin rəhan namegən tiet. Kən netəmim itəm kəmotəto nat əh, kəmotəgīn motasiəp.

⁶ Kən netəm aluə mīn kəmotuwa motalpin nīpətin motiləs motiet motuwīn kitənim.

⁷ İuəhkir aua kisil təmuwa muwīn rəkis, kən rəhan pətan Safaera təmiet-arəpa məruru məmə rəhan iərman tinimis rəkis.

⁸ Kən Pita təmətapəh ron məmə, “? Ən-tu kəm io məmə məni e nəptən rafin əh rəhatəlau itəm nəmiosalīm-in?” Kən in tən məmə, “Əwəh. Məni rafin un.”

⁹ Kən Pita təmən-ipən kəm in məmə, “? Tahro nəmatioal anion noa kit məmə nakueiuə-in Narmīn Rəha İərmərə məmə okol təsitunən nat u nəmioal? !Əto-tu! Netəm kəmotitənim rəham iərman, ilat u e nafiluə koatuwa məmə okotiləs mīn ik.”

¹⁰ Kən roiu agin tisi-pər morin-pən əpəh nelki Pita ikin, mīmīs namegən tiet. Nian netəm aluə mīn kəmotuwa imə, motəplan tinimis rəkis, kən kotiləs motiet motuwīn kitənim e nīkali rəhan iərman.

¹¹ Nian netənim rəha niməfak ne netəm əpnəpīn kəmotəto nat əh, kəmotəgīn kəmotəgīn.

Aposol mīn kəmotasitu e netənim tepət motol-wīr rəhalat nīmīsən

¹² Kən aposol mīn kəmotol nəmtətīn tepət ne nat pispīs mīn e nīganəmti netənim. Kən netənim mīn u itəm koatən nīpahrienən e Iesu kəmoatuwa kitīəh əm e Feranta rəha Kig Solomon e Nīmə Rəha Uhgīn. ¹³ Netənim kəmoatīsiai-in ilat, mətə netəm mīn u kəsotənən nīpahrienən e Iesu kəmotəgīn nuwīnən ikin əh mehm ilat.

¹⁴ Mətə nian rafīn netənim tepət koatuwa moatən nīpahrienən e Iesu, nəman ne nīpītan, kən ilat tatepət.

¹⁵ Mətə-inu e nat pispīs mīn itəm aposol mīn kəmoatol, netənim koatos rəhalat nīmīsən mīn moatuwa, kən moatəlin ilat kotapīl e rəhalat pet ne nīmītiwīn e suatīp məmə nian Pita otaliwək mapikalīn ilat, in otek neen o kəm-naka nəghanpīs in əm tos neen kən məmə ilat okotəmegəh.

¹⁶ Kən netənim tepət tepət kəmotīsī-pən e latuənu mīn iuəhkīr o Jerusalem kəmotuwa. Kəmotəmik rəhalat netəm koatīmīs ne netəm itəm narmin rat tətātīg elat motuwa, kən aposol mīn kəmotəfak elat kən ilat rafīn kotəwīr.

Netəm-iasol mìn kəmotəmki-pən aposol mìn e kalapus

17 Kən suah u pris asol agin ne rəhan mìn netəmim Satusi mìn u, ilat e pati kitiah, kəmotol pik timəht elat məto-inu netəmim tepət kinoatapəs ilat mīnoatuwin o aposol mìn.

18 Kən kəmotaut kaskəlim aposol mìn kəmki-pən ilat e kalapus.

19 Məto lapin-in, nagelo kit rəha Iərəməərə təmuwa merəh e nafiluə e kalapus mit ilat motiet.

20 Kən mən-ipən kəm ilat məmə, “Otuwin e Nimə Rəha Uhgın motən-iarəp nəghatən pahrien rəha nəmegəhən wi u kəm netəmim.”

21 Kən kəmən lawigin, kəmotol nəwia nagelo kən minotuwin əpəh e Nimə Rəha Uhgın moatən-iarəp nərgi İesu kəm netəmim.

Aposol mìn kəmotuwın e kot

Kən pris asol agin ne rəhan mìn, kəmotəun-in netəm-iasol mìn rəha noanol mìn rəha İsrəl, kən ilat kəmotuwa kitiah məmə ilat okotəpələh e kaonsel* asol rəha noanol mìn rəha İsrəl. Kən motahl-ipən nəghatən kəm netəm kotərəməərə e kalapus məmə okotahl-ipa aposol mìn kotuwa e kot əpəh e kaonsel.

22 Məto nian mopaél mìn kəmotuwın e kalapus, məto aposol mìn kotikə. Kən kotitəlig-pa e kaonsel motən məmə,

23 “Nian emotuwın ket-arəpən e kalapus, motəplan toa tətəhtosig, lok tatəkul-pən wir əm lan, kən mopaél mìn rəha kalapus koatətul katehm

5:19: Wək 12:7-10 * 5:21: kaonsel - netəm-iasol rəha İsrəl koatiuw-iarəp netəmim ikın e kot.

wir əm nafiluə e kalapus, məto nian emoterəh motuwın imə, məto kıkə-kıkə əh imə.”

24 Nian etəm tatərəməyə e mopaël mın itəm koatehm Nimə Rəha Uhgın, ne pris asol mın kəmotətə nəghatən əh, kəmotaut pik, rəhalat-kapə təmikə, mınotəruru əpnəpın əm məmə nat naka otuwa mın.

25 Kən əmun etəmim kit tiet-arəpa məmə, “! Ei, nəman! !Netəm mın ilouin itəm nəmotəmki-pən ilat e kalapus, ilat əpəh e Nimə Rəha Uhgın koatəgətun netəmim!”

26 Kən etəm tərərəməyə e mopaël mın təmit mopaël mın rəhan motuwın motəmik aposol mın motuwa. Məto kəməsotewkəkanən ilat məto-inu koatəgın məmə netəm əpnəpın okotaht ilat e kəpiël apın okəmə okotewkəkan ilat.

27 Nian kəmotit ilat motuwa imə, kən motən məmə ilat okotətul aypən-in netəm-iasol rəha kaonsel. Kən pris asol agın təmən-ipən kəm ilat məmə,

28 “Emotən-iəhau əskasik agın itəmat məmə onəsətəgətunən netəmim e nərgi suah əh İesu. Məto nəgətunən rəhatəmat tınaiu rafin əpəh Jerusalem. Kən moatol məmə netəmim okotən məmə itimat emotoh suah əh.”

29 Məto Pita təməghat rəhalat aposol mın lan məmə, “Itimat ekotəkəike motol nəwia Uhgın, sənəm nəwia netəmim əm.

30 Itəmat nəmotəhamnu rəkis İesu motətu-pər e nig kəməluau, məto Uhgın u rəha tıpitat mın aypən təmöl təmegəh mın e nimisən.

31 Uhgın u inu təmİLəs-ipər rəkis İesu məmə otuwın matəpələh e nıkalın matıp, ikın rəha

nisiaiian ne nəsanənən, məmə in İərəmərə ne İosmegəh. Uhgın təmol nat əh məmə in otol suatip məmə noanol mīn rəha İsrəl kotitun nəuhlinən ilat e rəhalat nolən rat mīn, kən in otafəl rəkis nolən rat mīn rəhalat.

³² Kən itimat Narmin Rəha Uhgın ekoatən-iarəp natimnat mīn u, kən Uhgın tatos-ipən Narmin rəhan kəm netəmim itəm koatol nəwian.”

³³ Nian netəmim rəha kaonsel kəmotəto nəghatən əh, təmew pik rəhalat neməha, kən kotolkeike məmə okotohamnu əm ilat.

³⁴ Məto suah kit təmətul, nərgin u Kamaliel, in Farisi kit ne iəgətun kit rəha Lou, u itəm netəmim rafin koatisiaiiən. Kən təmətapəh o mopael mīn məmə okotit aposol mīn motuwīn ihluə pitən.

³⁵ Kən in təmən-ipən kəm ilat məmə, “Natimak mīn, netəm İsrəl. Otakil wir noa rehatəmat məmə onəkotahro netəm mīn u.

³⁶ Wi agin huə suah kit nərgin u Teutas, təmiet-arəp matən məmə in etəm-iasol kit, kən iuəhkir netəmim fo-hanrit kəmotuarisig-in. Məto kəmoahamnu in, kən rəhan netəmim kəmotan kitiəh kitiəh, kən rəhan nətəligən təmuwīn mikə.

³⁷ Uarisig lan, nian kapman təmətafin netəmim, suah kit mīn nərgin u Jutas, etəm Kalili, in mīn təmiw netəmim koatuarisig-in. Məto netəmim neen kəmotohamnu mīn, kən rəhan netəmim kəmotan kitiəh kitiəh.

³⁸ Kən inu rəhak nətəligən e nənən u. !Ekən kəm itəmat, pəs kotapəs əm ilat motegəhan-in ilat kotiet! Məto okəmə nat koatol in rəha etəmim əm, otəpanisas.

³⁹ Məto okəmə tətisi-pən o Uhgın, okol kəsotosən nəsanənən məmə okotən-iəhau ilat. Okotəplan əm məmə kitat Uhgın koatəmou.” Kən ilat rafin kəmotegəhan-in rəhan nəghatən.

⁴⁰ Kən kəmotəun-in aposol mın məmə okotuwa imə, kən motən məmə mopael mın okotalis ilat. Kən motən-iəhau əskasik mın ilat məmə okəsotəghat mınən kəm netəmim e nərgi İesu kən motəhlman ilat kotiet.

⁴¹ Nian aposol mın kəmotiet e kaonsel, nıkilat tətəgien, məto-inu Uhgın təmisiəi-in ilat kən megəhan-in məmə netəmim okotoh ilat məto-inu koatuarisig-in İesu.

⁴² Kən nian rafin e Nımə Rəha Uhgın ne nımə mın, ilat kəməsotapəsən kəmoatəkəike katən-iarəp kən moatəgətun nəghatən wır məmə İesu in Kristo itəm Uhgın təmən məmə otahl-ipa.

6

Kəmos-ipər netəm sepın

¹ Nian neen tinuwa minuwın rəkis, kən netəm rəha İesu tınatər minatəpət. Neen rəhalat kəmotisi-pən ikin pisin pisin mın, kən koatən əm nəghatən Kris. Kən tēpət, ilat netəm İsrəl əm. Məto iəfak mın itəm koatən əm nəghatən Kris kınəotən nıkalı iəfak mın u netəm İsrəl, moatən məmə nian koatoor məni ne nəgwənən kəm nəutahlımis mın, məto kəsotehm wırən nəutahlımis mın rəha itəm mın u koatən nəghatən Kris.

² Kən tuwelef aposol mın kəmotəun-in netəm rəha İesu məmə okotuwa-tu. Kən kəmotən-ipən

kəm ilat məmə, “Piak mın. Təsəwırən məmə itimat ekotapəs nən-iarəpən ne nəgətunən nəghatən rəha Uhgın məmə itimat ekotimnə katoor məni ne nəgwənən kəm nəutahlimis mın.

³ Məto roiu, otətgi-arəp-tu etəmat mın, netənim sepın u itəm noatisiai-in ilat, kən kotenatig, ne Narmın Rəha Uhgın tərıoah e nəmegəhən rəhalat. Kən itimat ekotos-ipən nat u kəm ilat məmə ilat okoatol.

⁴ Məpəs itimat e nəfakən kəm Uhgın ne nən-iarəpən ne nəgətunən nəghatən rəha Uhgın.”

⁵ Kən ilat rafın nıkilat təmagiən, kən motegəhan e nəghatən əh. Kən kəmotətig-iarəp Stipen u rəhan nahatətən təskasik e Uhgın ne Narmın Rəha Uhgın tərıoah mətatig lan, kəmotətig-iarəp mın Filip, ne Prokoras, ne Nikano, ne Timon, ne Pamenas, ne Nikolas etəm Antiok u aypən təməpəs nəfakən rəha netəm iman ikın minuwa matətəupən nəfakən rəha netəm Isrel.

⁶ Kəmotit ilat motuwın kəm aposol mın, kən aposol mın kəmotələhəu-pən nelmilat elat motəfak elat.

⁷ Kən netəm rəha İesu koatən-iarəp nəghatən rəha Uhgın kəm netənim, kən netəm rəha İesu u Jerusalem tınatəpət-natəpət. E netəm əh, pris mın tēpət kəmotahatətə e İesu.

Kəmaskəlim Stipən

⁸ Kən Stipen u etəm tərıoah e nəwırən ne nəsanənən rəha Uhgın, təmol nəmtətin tēpət ne nat pispis mın e nıganəmti netənim.

⁹ Məto netəmim neen e nimə rəha nuəfiminən rəha Netəm Kəmikis İlat,* kəmotəghat ilat Stipen. Netəm mın u noanol mın rəha İsrel u kəmotisi-pən Saerin ne Aleksantria. Kən netəmim neen mın u noanol mın rəha İsrel u kəmotisi-pən Silisia ne Esia, ilat kəmotuwa kitiəh, kən minoatərgəhəu ilat Stipen. Kotəmə nəghatən rəha Stipen təsətuatipən, meto rəhalat tətuatip.

¹⁰ Məto Narmın Rəha Uhgın təmol Stipen tenatig-pik, kən nian in otəghat, rəhan nəghatən tatoh-iəhəu rəhalat.

¹¹ Kən ilat kəmotətou anion netəmim neen məmə okotasitu elat motən-iarəp məmə, “İtimat emotəto məmə Stipen təmən rat Moses ne Uhgın.”

¹² Kən rəhalat nəghatən təmol niki netəmim, ne netəm-iasol rəha İsrel ne iəgətun mın rəha Lou, kəmotətəhəu Stipen. Kən kəmotuwın kaskəlim motiləs motuwın məmə otətul e niganəmti kaonsel.

¹³ Kən kəmotəmik netəmim neen motuwa məmə okoteiuə e Stipen. Kən netəm mın un kotən məmə, “Nian rafin tatən nəghatən rat e Nimə Rəha Uhgın, kən matən rat Lou rəha Moses.

¹⁴ İtimat emotəto in təmən məmə İesu u etəm Nasaret, in otiləs-iəhəu Nimə Rəha Uhgın, kən məuhlin nolən mın itəm Moses təmos-ipa kəm kitat aupən ikın.”

¹⁵ Kən netəmim rafin itəm kəmoatəpələh e kaonsel kəmotətag-pən ətuatip o Stipen, kən kəmotəplan məmə niganəmtin tinəhag-əhag tahmen e rəha nagelo.

* **6:9:** “nimə rəha nuəfiminən rəha Netəm Kəmikis İlat” Netəm mın əh, aupən ilat slef rəha suah kit, məto roiu kəmikis ilat. **6:10:** Luk 21:15

7

Stipen təməghat-in Epraham

¹ Kən pris asol agin təmətapəh o Stipen məmə, “? Tahro, nəghatən mīn əh nīpahrienən?”

² Kən Stipen təmən məmə, “Piak mīn ne tata mīn. Otətəlig-in-tu io. Uhgīn u itəm in ilis ilis pīk, tēmiet-arəpa o tīpītat Epraham nian in təmətətig əpəh Mesopotemia, məsuwīnən əh əpəh Haran.

³ Uhgīn təmən-ipən kəm in məmə, ‘Apəs rəham mīn, ne ikin nətətig ikin, muwīn e ikin kit itəm io epanəgətun kəm ik.’

⁴ Kən Epraham tēmiet əh Kaltia muwīn mətətig əpəh Haran. Təmətətig ikin-u kən rəhan tata təmimis, kən Uhgīn təmīləs muwa e nəptən u itəmat noatətig lan əh-roiu.

⁵ Məto təmīsos-ipənən nəptən məsīn huə tahmen e nuwīgī iar ne kəm in məmə in rəhan ətuatīp. Məto Uhgīn təmən-iəkis kəm in məmə otəpanos-ipən rafīn nītən əh kəm in ne namīpīn rat mīn. Kən in otuwa iməlat agin ikin, nat əpnəpīn e nian əh Epraham təmīsiləsən əh nətīn kit.

⁶ Nəghatən itəm Uhgīn təmən kəm in tol nulan, in təmən məmə, ‘O nian kit, noanol mīn rəham okotuwīn katig e nəptən pīsīn kit. Okol iapīspīs elat kotol wək kəm netəmīm e nəptən pīsīn, okol nahməən kəm ilat kətoarus nup fo-hanrit.

⁷ Məto ekol nalpīnən kəm netəmīm itəm koatərəməərə elat. Kən uarisig, noanol mīn rəham okotiet e nītən mīn əh motuwa kəfak kəm io e nītən u.’

7:3: Jen 11:31; 12:1 **7:4:** Jen 11:31–12:5 **7:5:** Jen 12:7; 15:18; 17:8 **7:7:** Jen 15:13-14; Eks 12:40 **7:7:** Eks 3:12

⁸ Kən Uhgın təmən-iəkis məmә in otehm wır Epraham ne noanol mın rəhan. Kən mən-ipən kəm in məmә in otəhg-ipən nisualkələh nəman məmә in nəmtətin kit məmә ilat netəmim rəha Uhgın. Kən nian Epraham təmİLəs Aisak, kən məhg-ipən nian təmos nian eit.* Kən nian Aisak təmİLəs Jekop, kən matig məhg-ipən mın. Kən nian Jekop təməmİK nenətın ilat tuwelef, kən təməhg-ipən mın ilat. Ilat tuwelef əh, nəukəti nita rəhatat.”

Stipen təməghat-in tıpılat mın

⁹ Kən Stipən təmən-ipən mın kəm ilat məmә, “Məto-inu netəm mın əh, nəukəti nita mın u rəhatat, kəmotetəhak e Josep, kəmotosalım-in-pən kəm netəm Ijip, məmә otuwa slef rəhalat, məto ilau Uhgın e nian rafın,

¹⁰ kən Uhgın tİləs-irəkis in e nərātən. Nian təmətul e nİganəmti kig rəha netəm Ijip, kən Uhgın təmos-ipən nenatıgən kəm in kən matig mol mın məmә kig otolkeike in, kən mol in tatərəmərə e nİtən Ijip ne netəmim ne natımnat rafın rəhan.

¹¹ “Kən əmun nəumis təman e nİtən əpəh Ijip ne Kenan mol nagwənən tİKə, kən nəumis natus asol netəmim, kən tıpıtat mın nİgılat nagwənən təmİKə.

¹² Nian Jekop tınəto məmә nagwənən əpəh Ijip, təmahl-ipən tıpıtat mın əh kotuwın, kən inu nətuounən ilat kəmotuwın Ijip.

¹³ Kən uarisıg ilat kəmotuwın mın, kən təmən-iarəp in kəm ilat, məto-inu ilat kəsotıtunən məmә

* **7:8:** Nolən rəha netəm Isrel tol min-nulan, nian suakəku İərman təmaİir, e nian eit, kotəhg-ipən. **7:8:** Jen 17:9-14; 21:4 **7:9:** Jen 37:11,28; 39:2,21-23 **7:10:** Jen 41:37-44 **7:11:** Jen 41:54; 42:1-2

in Josep pialat. Kən kig rəha Ijip təməto namnusən rəha Josep ne pian mīn.

¹⁴ Kən Josep təmahl-ipən nəghatən kəm rəhan tata Jekop ne rəhan mīn məmə okotuwa motatig ilat mīn. Ē netəm əh, ilat rafin sepīnte faif.

¹⁵ Kən Jekop ne rəhan mīn kəmotuwīn kətatig Ijip, kən nian kəmotatig kətatig kīmīs ikīn.

¹⁶ Kən kəməmīk ilat kan əpəh Sekem kitənīm ilat ikīn e nīpəg kəpiel kit itəm Epraham tīnos-nəmtīn rəkīs o noanol mīn rəha Hamor.”

Stipen təməghat-in Moses

¹⁷ Kən Stipen təmatəkəike matən-ipən kəm ilat məmə, “Tīnatuwa iuəhkīr məmə Uhgīn otosmegəh rəhan netəmīm itəm təmən-iəkīs kəm Epraham, kən noanol mīn rəhatat itəm kəmotatig Ijip aupən, roiu əh tīnepət-nepət.

¹⁸ Kən kig kit mīn rəha Ijip təmətul, in təruru agīn Josep.

¹⁹ In təmos-iəhau tīpītat mīn e neiuəən, matol nahməən kəm ilat. Kən in təmol lou kit məmə okotəmki-arəp nenətīlat mīn ihluə məmə okotīmīs.

²⁰ “Kən e nian əh, Moses təmāiir, kən in suakəku wīr kit e nīganəmtī Uhgīn. Rəhan mama ne tata kəmuəhluaig-in anion əpəh imə mīos məwīg kīsīl.

²¹ Nian kəmīləs-iarəp ihluə, nətī kig pətan təməplan, kən tīləs məmə otehm wīr rəhan.

²² Kəmotəgətun in e nenatīgən rafin rəha netəm Ijip, kən nian in tənepət, in təsanən e nəghatən ne nolən nat.

7:13: Jen 45:1-4,16 **7:14:** Jen 45:9-11; 46:27 **7:15:** Jen 46:1-7; 49:33 **7:16:** Jen 23:2-20; 33:19; Jos 24:32 **7:18:** Eks 1:7-8
7:19: Eks 1:11-22 **7:20:** Eks 2:2 **7:21:** Eks 2:3-10

23 “Nian tinos nup foti, nikin təht məmə otuwın-tu muag natiman mın, netəm Isrel,

24 kən məplan kit etəm Ijip kit tatoh. Kən in təmuwın məmə otasitu e in kit əmun mohamnu etəm Ijip apon.

25 Kən Moses nikin təməht məmə kəm-naka in mın neen netəm Isrel okotıtun məmə Uhgın təmahl-ipən in məmə otuwın məmki-rəkis ilat e nahməən katol elat. Məto ilat kotəruru.

26 Kən lawıgın təməplan mın noanol kəiu rəha Isrel kətioh ilau mın, kən tuwın məghat kəm ilau məmə otoor rəkis ilau, kən məmə otol ilau kioal-wır ilau mın. Kən mən-ipən kəm ilau məmə, ‘Suah mil. Itəlau piatəlau agın mil. ?Tahro natioh itəlau mın?’

27 Məto suah u təmətuoun nəmohən təmətgi-pən Moses isəu, kən mən-ipən kəm in məmə, ‘?Pah təmiləs-ipər ik məmə nakatərəməre kən matiuw-iarəp itimat?’

28 !Okəm-naka nakolkeike məmə onakohamnu mın io tahmen e etəm Ijip u nəmoh nəniəp!’

29 Nian Moses təməto nəghatən əh, kən təməgın miet Ijip magım muwın əpəh Mitian mətatig ikin mahmen e iapıspis kit. Nian təmətatig mətatig mit pətan ikin kit, kən mialəs nətilau kəiu iərman mil.

30 “Nian təmətatig Mitian minos nup foti, kən nian kit tuwın mətan iuəhkır o nitot asol əh Sinae əpəh ikin taruən-aruən ikin. Kən nagelo kit təmiet-arəpa ron e nigəm itəm tatuəp e nig əkəku kit.

31 Nian təməplan nigəm əh, narmın təmiwig pik ron, kən muwın iuəhkır məmə otəplan wır, kən məto İərəməre Uhgın təməghat kəm in məmə,

³² ‘Io Uhgın rəha tıpım mın, Uhgın rəha Epraham, ne Aisak, ne Jekop.’ Kən Moses təməgin minətasıəp minatəgin nətag-pənən əh nigəm ikin.

³³ Kən İərəməərə Uhgın təmən-ipən kəm in məmə, ‘Oh-rəkis rəham put e nelkəm məto-inu nəptən ik natətul ikin in tol pisin agın, məto-inu io əh-ikin.

³⁴ Eməplan nərətən itəm katol e rəhak netəmim əpəh İjip, eməto nasəkən rəhalat, kən minatite muwa məmə ekəmki-rəkis ilat o netəm İjip. Wa. Roiu əh ekahl-ipən ik nakitəlig muwın mın İjip.’ ”

Noanol mın rəha Isrel kəməsotolkeikəən Moses

³⁵ Kən Stipen təmatəkəike matən məmə, “Inu etəm kitiah əm Moses itəm ilat kəmotapəs nəwian nian ilat kəmotən-ipən kəm in məmə, “?Pah təmils-ipər ik məmə nakatərəməərə kən matiuw-iarəp itimat?” Məto Uhgın pisin əm təmahl-ipən suah əh Moses məmə otərəməərə kən mosmegəh ilat. Təmahl-ipən nian nagelo təmiet-pa ron e nigəm itəm tatuəp e nig əkəku kit.

³⁶ Kən Moses təmit ilat motiet İjip, kən in təmol nat pispis ne nəmtətin tepət, təmol əpəh İjip, ne nian kəmoateguəfimin e nitəhəi u katən məmə Nitəhəi Asia, ne nup foti e ikin taruən-aruən ikin.

³⁷ Inu etəm kitiah əm Moses u təmən-ipən kəm netəm Isrel məmə, ‘Uhgın otıləs-ipər ien kit mın etəmat tahmen lak.’

³⁸ “Inu Moses itəm noanol mın rəha Isrel kəmoatan kitiah ilat mın, kən nagelo təməghat kəm in e Nitot Sinae, kən ilat tıpıtət mın kəmoatan.

Kən Uhgın tamos-ipən nəghatən keike mın itəm koatəmegəh, kən in otəhlman tuwa kəm kitat.

³⁹ “Məto nian in təmətatig əh əpəh e Nitot Sinae, tipitat mın kəmotəht nəwian, motapəs nətəlig-inən məto nıkilat təmıtəlig-pən o nat Ijip.

⁴⁰ Kən kəmotən-ipən kəm Eron məmə, ‘Ol narmi nat kit məmə in otuwa uhgın rəhatat. ?Məto Moses əh inəh, itəm təməmık itat kotiet Ijip, kinotəruru məmə in tınahruwin?’

⁴¹ Kən e nian əh, ilat kəmotol narmi nəti kau kit məmə in otuwa uhgın rəhalat, kən kəmotol sakrifais e nat megəh mın məmə okotəfak kəm in. Kən kəmotol lafet rəha narmi nəti kau itəm ilat əm kəmotol.

⁴² Məto Uhgın təməuhlin-pən məntaan kəm ilat, kən megəhan-in ilat məmə okotəfak kəm mitgar ne məwig ne məhau mın e napuə. Kən nat əh tatəgətun əsas əm nəghatən rəha Uhgın itəm kəməte e naoa rəha ien mın rəha Uhgın. Tatən məmə, ‘!Netəm Isrel! ?Nian rafın e nup foti e ikin taruən-aruən ikin, itəmat nakoatoh nat megəh mın məmə nakoatol-pa sakrifais kəm io? !Kəp!’

⁴³ Məto itəmat nəmoatıləs nimə tapolen rəha uhgın eiuə u Molek, ne narmi məhau rəha uhgın eiuə u Refan. Nat mil u nəmoatol məmə onokotəfak kəm ilau. O nat əh ekahl-iarəp itəmat nakotuwin isəu motaprəkis-in Papilon.’ ”

Stipən təməghat e Nimə Rəha Uhgın

⁴⁴ Stipen təmatəkəike matən məmə, “Nian tipitat mın kəmotatig ikin taruən-aruən ikin aupən, ilat kəmos rəhalat nat kit, Nimə Tapolən rəha

Uhgin itəm tatəgətun məmə Uhgin tətətig ilat min. Kən Moses təmol Nimə Tapolən əh tətəu-pən əm nətəligən rəha Uhgin u təmən-ipən rəkis kəm in. ⁴⁵ Kən nup tepət uarisig, e nian Josua təmit ilat motuwa məmə okotos-irəkis nitən əh o netəm Kenan, kən kəmotiləs Nimə Tapolən u motuwın e nitən u Uhgin təməhg-irəkis netəmim ikin. Kən ilat kəmotiləs motuwın motatig ilat min kətoarus-pa e nian rəha Tefit təmol kig lan.

⁴⁶ Uhgin təmol təwir kəm Tefit, kən Tefit təmətapəh ron məmə Uhgin otegəhan in pəs tol nimə kit itəm Uhgin otətətig ikin.

⁴⁷ Məto nimə əh, Kig Tefit təməsölən, məto nətin Kig Solomon təmol.

⁴⁸ Məto Uhgin itəm ilis ağin, təsətigən e nimə itəm etəmim əm təmol, tahmen e nəghatən rəha Uhgin itəm ien rəhan təmən məmə,

⁴⁹ 'İkin mın rafin e neai tahmen in əm io məmə iakəpələh ikin mərəməərə, kən nətueintən rafin tahmen in əm məmə ekəf-pən nelkək ikin.

? Məto nimə-naka itəm nəkotitun nolən məmə otahmen-in io?

?Kən ikin pəhruən nəkotitun nolən məmə ekuwın mameg ikin?

⁵⁰ Otən-tu. ?Pah təmol rafin natimnat mın əh? Io pisin əm, io Uhgin emol rafin ilat.' "

*Stipen təməhai netəm-iasol
rəha kaonsel*

⁵¹ Kən Stipen təmətəkəike matən məmə, "Itəmat u! Rəhatəmat-kapə təskasik. Rəhatəmat nətəligən

tapinəp tahmen e rəha netəm kəsotəfakən. Itəmat nəsotolkeikeən məmə onəkotol nəwia Uhgın. ! Itəmat nəkotahmen e tipitat min itəm koatəht nəwia Narmin Rəha Uhgın!

⁵² ? Ien min rəha Uhgın aupən, pah tipitəmat min kəməsotolən nəratən kəm in? !Tikə! Kəmotol nəratən kəm ilat rafin. Kəmotohamnu min itəm min u koatən-iarəp nuwamən rəha Etəm Ətuatip. Kən itəmat nəmotegəhan-in-pən Etəm Ətuatip u e nelmi rəhan tikimır min kən kotohamnu.

⁵³ Itəmat nəmotos rəkis Lou rəha Uhgın u aupən nagelo min kəmotos motuwa, məto itəmat nəməsotətəu-pən aɡinən Lou əh.”

Kəmahtimnu Stipen

⁵⁴ Nian kəmoatəto nəghatən min rəha Stipen, niɡanəmtilat təmapinəp, nikilat nahmə nahmə, kən moatəgətəin-pən nəluilat kəm in məto-inu nikilat nahmə aɡin.

⁵⁵ Məto Narmin Rəha Uhgın təmərioah e Stipen, kən titəgpər e Nego e Neai məplan nəhag-əhəgən itəm təsanən pik təmiet imə Uhgın ikin, kən məplan Iesu tatətul e nikali Uhgın matip, ikin rəha nərəmərəən ne nəsanənən.

⁵⁶ Kən Stipen təməni-pən kəm ilat məmə, “!Ei, nəman! Iatəplan Nego e Neai rəha Uhgın taterəh, kən Nəti Etənim tatətul e nikali Uhgın matip, ikin rəha nərəmərəən ne nəsanənən.”

⁵⁷ Nian netəm-iasol rəha kaonsel kəmotəto nəghatən əh, kəmotasitig matəlgilat min e noanelməlat, kən motearig e Stipen e nəwialat rafin motaut motaiu motuwın kea-pən ahmən-ahmen əm ron,

⁵⁸ motewkəkan ka kərakin-iarəp e taon, kən mīnoatətuoun kətaht e kəpiel apin. Kən ilat kəmotapeg rəhalat sot asol mīn, motəlin-pən iuəhkīr o nelkī etəm aluə kit, nərgin u Sol.

⁵⁹ Nian kəmotəht Stipen e kəpiel apin, in təməfak məmə, “Iərəmərə Iesu, os narmək.”

⁶⁰ Kən təmeiuaiu mīsin nulin kən masək əfəmäh məmə, “Iərəmərə, afəl nolən rat itəm ilat koatol lak.” Nian təmol namnun rəhan nəfakən, kən rəhan namegən tiet.

8

¹ Kən Sol tatətul əm nīkin tətagien məmə ilat kəmotəhtimnu Stipen.

Sol təmoh netəm koatəfak

Mətuoun e nian əh, nəratən asol kīnatol e niməfak əpəh Jerusalem. Kən ilat kəmotiet Jerusalem motəgim-pən Jutia ne Sameria, motapəs pīsīn əm aposol mīn koatatig Jerusalem.

² Netənim neen itəm koatəfak əskasik kəmotuwa motiləs Stipen motuwīn kītənim, kən ilat kəmotasək pik ron.

³ Məto Sol təmətuoun mīnatərəkin-ərəkin niməfak, matuwīn e nimə mīn mətwkəkan-iarəp nəman ne nīpitan itəm koatəfak, kən matəmki-pən ilat e kalapus.

Filip təmən-iarəp namnusən təwīr əpəh Sameria

⁴ Kən netəm koatəfak itəm kəmotiet Jerusalem moatəgim, kəmotən-iarəp nəghatən rəha Uhgīn ikīn mīn rafin itəm ilat koatuwīn ikīn.

⁵ Filip təmuwın e taon kit rəha Sameria, kən matən-iarəp namnusən rəha Kristo itəm Uhgın təmən məmə otahl-ipa.

⁶ Nian nımanın netəmim kəmotəto Filip, kən motəplan nat pıspis mın itəm in tatol, ilat rafın kəmotuwa iuəhkır katətəlig-in nat naka in tatən.

⁷ Netəmim tepət narmın rat mın kəmotiet elat. Nian narmın rat mın kəmoatiet, kəmotearıg əfəməh. Kən netəmim tepət itəm nıpətılət təmimis, o itəm kəsotaliwəkən, kəmotəwır mın.

⁸ Kən netəmim rafın e taon əh, ilat rafın koatagien.

Saimon u təmol natımnat e nəsanənən rəha iərmis mın

⁹ Kən e taon əh, suah kit nərgın u Saimon, in təmatol nat pıspis tepət e nəsanənən rəha iərmis mın, kən netəmim rafın rəha Sameria, narmılat təmiwig ron. Təmol nuwəh məsin. In matos-ipər atıp in məmə in etəm-iasol kit.

¹⁰ Kən netəmim rafın, netəm-iasol mətoarus-pa iolwək mın əm, kəmoatətag-pən pık ron kən moatən məmə, “Suah u in uhgın kit u nərgın u Uhgın Itəm Rəhan Nəsanənən İlis.”

¹¹ Kəmoatətəu-pən in nuwəh məsin məto-inu narmılat tatiwig o natımnat mın itəm in tatol.

¹² Məto nian netəmim kəmotəto nəghatən itəm Filip tatən-iarəp e namnusən təwır rəha nərəmərəən rəha Uhgın ne nəghatən rəha İesu Kristo, kəmotən nıpahrienən lan, kən kəmol baptais elat, nəman ne nıpitan.

¹³ Suah mın u Saimon, təmən mın nıpahrienən e İesu, kən kol baptais mın lan. Kən in tatətəu-pən

Filip ikin min rafin. Narmın tatiwig o nat pişpis min ne nəmtətin min itəm in tatəplan Filip tatol.

¹⁴ Nian aposol min əpəh Jerusalem kəmotəto məmə netəm Sameria kinotahatətə e nəghatən rəha Uhgın, kən kəmotahl-ipən Pita ne Jon məmə okian olat.

¹⁵ Nian ilau kəmian muet-arəpən olat, kəmuəfak olat məmə Narmın Rəha Uhgın otərioah mətətiḡ elat,

¹⁶ məto-inu kəmol baptais əm elat e nərgi İərəməərə İesu, məto Narmın Rəha Uhgın təsərioahən əh e nəmegəhən rəhalat.

¹⁷ Kən Pita ne Jon kəmuələhəu-pən nelmilau elat muəfak elat, kən Narmın Rəha Uhgın təmərioah mətətiḡ elat.

¹⁸ Nian Saimon təməplan məmə Narmın Rəha Uhgın tatuwin e nəmegəhən rəha netəmin nian aposol mil katuələhəu-pən nelmilau elat matuəfak elat, kən in təməmki-arəp mənı məmə otos-ipən kəm ilau,

¹⁹ kən mən-ipən kəm ilau məmə, “İos-ipa min nəsanənən u kəm io məmə nian iakələhəu-pən nelmək e netəmin, kən ilat kotitun nosən Narmın Rəha Uhgın.”

²⁰ Məto Pita təmən-ipən kəm in məmə, “!İk ne rəham mənı onakian e nigəm asol! Məto-inu ik nikim təht məmə nəkitun nos-nəmtinən e mənı nat u itəm Uhgın tatos-ipən əm kəm netəmin.

²¹ Okol ik nəsolən wək u məsin ne, məto-inu rəham nətəliḡən təsətuatipən e nigənəmti Uhgın.

²² Əuhlin ik e rəham nolən rat min kən məfak-pən kəm İərəməərə, məta in tafəl rəkis rəham nolən rat

mīn itəm nīkim tatuəhl-uəhl ilat.

²³ Eməplan məmə nian rafin netəhakən təmöl rəham nətəligən tuwīn ik pīsīn, kən nolən rat əh təməlis ik tiəkis.”

²⁴ Kən Saimon təmən-ipən məmə, “!Awī! Uəfak-pən kəm Iərəməərə ron io məmə natimnat itəm itələu nəmuən, kit otəsuwamən ron io.”

²⁵ Nian ilau kəmuən-iarəp nəghatən rəha Iərəməərə ne natimnat itəm in təmöl, kən ilau kəmiaiet Sameria mətian Jerusalem, muətul əgmagim e latuənu mīn rəha Sameria matuən-iarəp mīn namnusən təwīr rəha Iərəməərə.

Filip təməghat kəm etəm Itiopia kit

²⁶ Kən nagelo kit rəha Iərəməərə təmən-ipən kəm Filip məmə, “Əsou pis muwīn e suatip tətisi-pən Jerusalem matuwīn Kasa.” (Suatip əh tatəməhl əpəh ikīn taruən-aruən ikīn.) ²⁷ Kən in təmatuwīn əmun məplan etəm Itiopia kit e suatip. Suah əh in etəm-iasol kit rəha kwīn rəha netəm Itiopia.* Kən in tətərəməərə e məni rafin rəha kwīn. Suah u təmisi-pən Jerusalem e nəfakən,

²⁸ kən mīnətəlig matuwīn iman ikīn. Kən in tətəpələh-pər e nat kit katən məmə, “kat” itəm hos tatiuw. Kən mətafin naoa itəm ien rəha Uhgīn Aesea təməte.

²⁹ Kən Narmīn Rəha Uhgīn təmən-ipən kəm Filip məmə, “Uwīn maliwək iuəhkīr o kat əh.”

³⁰ Kən Filip təmaiu muwīn iuəhkīr ron, məto suah u tətəfin naoa itəm ien rəha Uhgīn Aesea

* **8:27:** Nəghatən Kris ətuatip tatən məmə in suah kit itəm kəmate. E nian əh, okəmə suah kit tatol wək nian rafin iuəhkīr e Kwīn kit, kən okate məmə otəsītən Kwīn.

təmæte. Kən tәмәtapəh ron mәмә, “?Nәkitun nĭpәti nat un nakatafin, o kәp?”

³¹ Kән suah un tәмән-ipән kәм Filip mәмә, “?Ekahro mĭtun? Mәto-inu suah kit tikә itәм otuhapĭk nĭpәti nәghatән u kәм io.” Kән in mәtapəh mәмә Filip otәр muwĭn ilau min muәpәlәh.

³² In tәмәtafin nәghatән u e Naoa Rәha Uhgĭn, tatән mәмә,

“Kәmit tahmen e sipsip kan mәмә okohamnu.

Kән tahmen e nәti sipsip, tәsәghatән nian katәte noanun,

Kән in tәмәpnarĭn әm, mәsәghatән.

³³ Kәmol aulis in, kән nian kәmakil e kot, kisakil әtuatĭpән.

Nian kәmotohamnu, in etәм aluә әm kit, itәм nәtin tikә.”

³⁴ Kән suah u tәмәtapəh o Filip mәмә, “?Karmә Aesea tәmatәghat atĭp in, o etәм pĭsĭn kit?”

³⁵ Kән Filip tәмәtuoun e nәghatән kitĭәh әm itәм tәмәtafin, matән-ipән namnusән tәwĭr rәha Iesu.

³⁶ Nian kәmatian e suatĭp muea ikĭn kit nәhau әh-ikĭn, kән suah un tәмән-ipән kәм Filip mәмә, “!Әplan-tu! Nәhau kit әpәh. ?Tahro? ?Pәs nakol baptaĭs lak lan?”†

8:33: Aes 53:7-8 † **8:36:** E kopi oas mĭn neen rәha Niutesteman itәм kәmәte e nәghatән Kris aupән, nәghatән u e ves 37, kәmәsәteән. Mәto katәplan ves 37 e naoa neen uarisig, kән in tatән mәмә, “Kән Filip tәмән-ipән kәм in mәмә, ‘Okәмә nakatән nĭpahrienән e Iesu e nikim rafĭn, ekĭtun nolән baptaĭs lam.’ Kән tән mәмә, ‘Io iatan nĭpahrienән e Iesu, mәмә in Nәti Uhgĭn pahrien.’” **8:36:** Wәk 10:47

³⁸ Kən təmən-iəhau kat məmə otətul, kən ilau kərən kəmian əpəh ləhau e nəhau, kən Filip tol baptais lan.

³⁹ Nian kəmuər e nəhau muea ilis, Narmın rəha İərəmərə tiləs-irəkis Filip. Kən suah un təmisəplan minən, məto təmitəlig matuwın iman ikin e nagienən asol e nikin.

⁴⁰ Məto Filip təmaut əm, məplan tatətul əpəh e nitən pəhap ikin əpəh Astot. Kən in təmatuwın əpəh e taon min matən-iarəp namnusən təwir rəha İesu mətoarus in təmiet-pən əpəh Sisaria.

9

Sol təməplan İesu e suatip rəha Tamaskes

(Wək 22:6-16; 26:12-18)

¹ Kən e nian əh, Sol təmatəghat əskasik matən-iəkis məmə otohamnu netəmin rəha İesu. In təmuwın məplan pris asol agın

² mətapəh rən məmə otəte naoa kit kəm nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel əpəh Tamaskes, məmə okəmə otəplan kit tatətəu-pən Suatip Rəha İesu, nat əpnəpın iərman o pətan, otaskəlim ilat məlis ilat məmik ilat muwın e kalapus əpəh Jerusalem.

³ Nian Sol təmuwa iuəhkir o Tamaskes, roiu agın min nəhag-əhagən kit təmisi-pər e neai tatuəp tahmen e nipitən muwa masiəgəpın in ne ikin min titəlau lan.

⁴ Kən in təmiet morin e nəptən, kən məto nəwia suah kit tatən-ipən kəm in məmə, “!Sol! !Sol! ? Tahro natol nəratən kəm io?”

⁵ Kən Sol tətəpəh məmə, “?Ik pah, İərəməərə?” Kən nəwia suah un təmən-ipən kəm in məmə, “İo İesu itəm ik natol tərət kəm io.

⁶ Məto roiu ətul muwin əpəh e taon. İkin əh, suah kit əh-ikin otəpanən-ipinə məmə nat naka onəkol.”

⁷ Kən netəmim itəm koatuarisig-in Sol, kəmotaut kətul kəsəghatən, kəmotəto əm nəwia suah un, məto kəsotəplanən.

⁸ Kən Sol tətul, məto niganəmtin tinoapoap, tinəruru nehmən nat. Kən kəmos əm nelmin motit motuwin Tamaskes.

⁹ Təmos nian kisil təmisehmən nat, kən təməsəgwənən kən məsənimən nəhau ne.

¹⁰ Əpəh e Tamaskes, etəm rəha İesu kit əh-ikin, nərgin u Ananaeas. İərəməərə təmaun-in e nat kit tahmen e napilairən, kən mən-ipən kəm in məmə, “!Ananaeas!” Kən in tagət məmə, “İərəməərə, io əpəh.”

¹¹ Kən İərəməərə tən-ipən kəm in məmə, “Uwin əh e nimə rəha Jutas e suatip asol itəm katən məmə Tətuatip, kən mətapəh o etəmim kit, etəm Tasas, nərgin u Sol. In tatəghat roiu kəm Uhgın e nəfakən,

¹² kən Uhgın təmos-ipən napilairən kit, kən təməplan etəmim kit, nərgin u Ananaeas, təmuwa mələhəu-pən nelmin lan məmə niganəmtin otəwir min.”

¹³ Məto Ananaeas təmə, “İərəməərə, eməto nənən tərət e suah əh e rəhan nolən rat min itəm tatol e netəm koatahatətə lam əpəh Jerusalem.

¹⁴ Kən in təmuwa ikın-u e nərgi pris asol min məmə otaskəlim, məlis netəm koatahatətə lam.”

¹⁵ Məto İərəməərə təmən kəm Ananaeas məmə, “!Uwin! Məto-inu suah u in rəhak etəmim itəm enəmaun-in rəkis məmə otən-iarəp nərgək kəm

netəm Iaihlua u sənəmə netəm Isrel, ne rəhalat kig mīn, ne netəm Isrel.

¹⁶ Kən io epanəgətun in məmə otos nahməən o nərgək.”

¹⁷ Kən Ananaeas təmuwīn latuənu muwīn imə, kən mələhəu-pən nelmīn e Sol, mən-ipən kəm in məmə, “Piak Sol. Iərəmərə Iesu itəm təmiet-arəp ron ik e suatip nian nəmoatuwa ikīn-u, in təmahī-ipa io məmə ik onakehm mīn nat, kən Narmīn Rəha Uhgīn otərioah mətatiɡ lam.”

¹⁸ Roiu aɡīn, nat kit tahmen e nuwiligi nəm təmiet rəkis e niɡanəmti Sol, kən in tīnaiir mīn minatehm nat. Kən in təmətul minataliwək, kən kol baptais lan məmə in nəmtətin rəha nahatətəən.

¹⁹ Kən nian təmun nagwənən neen, kən nīpətīn təməsanən mīn.

Sol tīnətuoun matən-iarəp nərgi Iesu əpəh Tamaskes

Kən Sol təmatig mos nian neen mīn ilat netəm rəha Iesu əpəh Tamaskes.

²⁰ Təmətuoun mīn əm e nian əh, matən-iarəp nərgi Iesu əpəh e nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel, məmə Iesu in Nəti Uhgīn pahrien.

²¹ Kən netəmim rafin itəm kəmotəto in, kəmotaut pik ron, kən motən məmə, “! Ei! ? Suah u inu təmatol nərətən kəm netəm koatahatətə e Iesu əpəh Jerusalem aupən, o kəp? Kən in təmuwa ikīn-u məmə otaskəlīm ilat məlis ilat məmik muwīn kəm pris asol mīn. ?In əh, o kəp?”

²² Kən nəghatən itəm Sol tatən-iarəp, in təsanən pik maprəkis-in nəghatən rəha netəm Isrel itəm

9:15: Wək 26:2,6; 27:24; Rom 1:5

9:16: 2 Kor 11:23-28

9:21:

Wək 8:3

koatatig Tamaskes, kən matəgətun wir məmə İesu in Kristo itəm Uhgın təmən məmə otahl-ipa. Kən ilat kınotəruru nat okotən.

²³ Nian tepət təmuwa muwın rəkis, kən netəm Isrel neen kəmoatəte anion noa kit məmə okotohamnu Sol,

²⁴ məto Sol təməto noa anion rəhalat. Kən roiu e nərauiəgən ne lapın mın, netəm Isrel kotətlosig əpəh e nafiluə rəha fenis kəmol e kəpiel məmə okotohamnu Sol.*

²⁵ Məto in mın neen kəmotiləs lapın motaii-pən e kətim asol kit itəm kəmətu-pən təulə lan, motuwın motiləs-iarəp e nakuhəl e fenis. Kən in təmagım muwın Jerusalem.

Sol əpəh Jerusalem

²⁶ Nian Sol təmuwın Jerusalem, təmalkut məmə otuwın mətəu-pən netəm rəha İesu, məto ilat koatəgin, nıkilat təht məmə tateiuə-in əm ilat məmə in etəm rəha İesu.

²⁷ Məto Panapas təmit muwın mit-ipən kəm aposol mın, mən-ipən kəm ilat məmə təmahro nulan Sol təməplan İərəmərə İesu e suatıp nian təmatuwın Tamaskes. Kən təmən-ipən mın kəm ilat məmə İərəmərə təməghat kəm Sol, kən təhro nulan in tınatən-iarəp nərgi İesu əpəh Tamaskes, məsəginən.

²⁸ Kən ilat Sol kəmotatig kən tatuwın ikın mın əpəh Jerusalem matən-iarəp nərgi İərəmərə İesu məsəginən.

9:22: Wək 18:28 * **9:24:** E taon əh Tamaskes, təhmen e taon tepət, aupən aupən kəmol fenis asol e kəpiel titələu e taon. **9:25:** 2 Kor 11:32-33 **9:26:** Kal 1:17-19 **9:27:** 1 Kor 9:1

29 Kəmotəghat ilat netəm Isrel itəm kotən nəghatən rəha netəm Kris, kəmotoh ilat mīn e nəghatən. Kən kīnoatol māmə okotohamnu Sol.

30 Nian in mīn neen rəha nīməfak kəmotəto, kəmotuwīn motit Sol motuwīn əpəh ləhau iuəhkīr o itəhəi e taon əh Sisaria, kən motahl-ipən māmə otagīm muwīn əpəh isəu e taon əh Tasas.

31 Kən netəm koatəfak əpəh Jutia, ne Kalili, ne Sameria kəmotatig e nəməlinuən, etəmim tikə itəm otol nəgīnən kəm ilat. Kən Narmīn Rəha Uhgīn təmətasiu elat mol ilat koatətul əskasīk, kən ilat rafin koatatig katisiai-in Iərəməərə. Kən ilat tinatepət.

Pita təmōl nelkī Aeneas təwīr mīn

32 Pita təmaliwək muwīn ikīn mīn māmə otuag netəm koatahatətə e Iesu. E rəhan naliwəkən, təmuwīn məplan netəmim rəha Iərəməərə əpəh e taon əh Lita.

33 Təmuwīn ikīn əh məplan suah kit nərgīn u Aeneas, nīpətīn təmīmīs tinos nup eit, təsaliwəkən mətapīl əm e rəhan pet.

34 Kən Pita təmən-ipən kəm in māmə, “Aeneas. Iesu Kristo tosmegəh ik əh-roiu e rəham nīmīsən. Ətul, maiu-aiu rəham nīmītiwīn.” Kən roiu agīn mīn, Aeneas təməwīr mīn mətul.

35 Kən netəmim rafin Lita ne ikīn mīn rafin əpəh Saron kəmotəplan suah u təmaliwək mətan, kən ilat rafin kīnotəuhlin rəhalat nətəligən kən mīnoatəfak kəm Iərəməərə.

Pita təmōl Tokas təmegəh mīn

36 E taon kit Jopa, pətan kit əh-ikīn itəm in etəm rəha Iesu, nərgīn u Tapita, u nīpətīn təmə, “tia,” u in nat megəh kit. E nəghatən rəha netəm Kris, koatən

məmә Tokas. Pətan u, nian rafin tatol təwır kəm netəmim kən mətasitu mın e ian-rat mın. ³⁷ Məto e nian əh, nımısən kit təmol kən tımıs. Kən kəmotau kol senis kəm in, kələhəu e nimə əpəh ilis agın.

³⁸ İkin əh Lita iuəhkır əm o taon əh Jopa. Kən nian netəm rəha İesu kəmotəto məmә Pita əpəh Lita, kəmotahl-ipən suah mil kəiu məmә okian mən-ipən kəm in məmә, “!Otuwa uəhai əm-tu!”

³⁹ Kən Pita təmətəu-pən ilau. Nian kəməhalet-arəpa latuənu, kəmotit motuwın əpəh ilis agın. Məto nəutahlımıs mın tərıoah əpəh ikın koatasək ron, kən kəmoatəgətun kəm Pita rəhalat natımnat itəm pətan əh təməhl nian təmatəmegəh.

⁴⁰ Kən Pita təməhl-iarəp rafin ilat, kən meiuaiu misin nulın matəfak. Kən mətag-pən o pətan əh təmımıs məmә, “Tapita, ətul.” Kən pətan apon təmaıir məplan Pita, kən mətul matəpələh.

⁴¹ Kən Pita təməa-pən ron maskəlim miuw-pər məmә otətul e nelkın mil. Kən maun-in-pən netəm koatahatətə e İesu ne nəutahlımıs mın məmә okotuwa imə, kən mit-ipən pətan əh kəm ilat.

⁴² Kən nəghatən e nat əh təmaıu mıtəlau e taon əh Jopa. Kən tepət kəmotən nıpahrienən e İərəmərə İesu.

⁴³ Kən Pita təmatıg əh Jopa məsın ilau suah kit nərgın u Saimon itəm tatol natımnat e nuwıgı kau.

10

Uhgın təməghat kəm Konılias

¹ E taon Sisaria, suah kit əh-ikın nərgın u Konılias. In etəm Rom, kən in etəm-iasol rəha mopael ilat rafin wan-hanrıit. Kən ilat koatısı-pən e “Mopael rəha Itali.”

² In etəmim kit itəm tatisiai-in Uhgĭn rəha netəm Isrel, in ne rəhan mĭn ne rəhan iolwək mĭn. In tatos-ipən rəhan mənĭ tepət kəm ian-rat mĭn, kən matəfak kəm Uhgĭn rəha Isrel nian rafĭn.

³ Nian kit əmun e tri kilok ehnaipən e nian tatəfak lan, təməplan nat kit tahmen e napĭlaiirən. In təməplan wĭr nagelo kit rəha Uhgĭn tatuwa ron, kən maun-in məmə, “!Konilias!”

⁴ Nian niġanəmtĭ Konilias təmətul lan, in təməġin kən mən məmə, “?Iərəmərə, tahro?”

Kən nagelo təmən-ipən kəm in məmə, “Uhgĭn tĭnəplan rəkĭs nəfakən rəham ne nəwĭrən itəm natol kəm ian-rat mĭn.

⁵ Ahl-ipən netəmim neen kotuwĭn əpəh Jopa, motĭləs suah kit motuwa, nərgĭn u Saimon Pita.

⁶ In tətatiġ ilau suah kit nərgĭn u Saimon u tatol natĭmnat e nuwigĭ kau. Rəhan nimə tatətul iuəhkĭr o itəhəi.”

⁷ Nian nagelo itəm təmatəġhat kəm in təmagĭm, kən Konilias təmaun-in rəhan iolwək kəiu ne mopael kit itəm tatol wək kəm in, kən in etəm rəha nəfakən.

⁸ In təmən-ipən rafĭn natĭmnat itəm təməplan kəm iləhal, kən mahl-ipən iləhal məmə okəhaluwĭn Jopa.

Uhgĭn təməġhat kəm Pita e napĭlaiirən

⁹ Kən kəmən lawĭġin, nian mĭtġar tĭnalalin, kən suah miləhal əh kəmatəhaluwa e suatĭp iuəhkĭr o taon əh Jopa, Pita təmuwĭn əpəh ilĭs e nətuei nimə itəm tepĭn-epĭn ikĭn məmə otəġhat kəm Uhgĭn e nəfakən. ¹⁰ Məto nəumĭs tĭnus, kən nian kəmatol əh niġin nagwənən, in taiir məto təməplan napĭlaiirən kit itəm Uhgĭn tatos-ipa.

11 E napilairən əh, təməplan neai təmerəh, kən nat kit tahmen e tapolən asol kətaskəlīm nīpəgnəmtin mīn, kən kəhlman-əhlman teiuaiu matuwa e nəptən.

12 E nīpəg nat əh, təməplan nat megəh pīsīn pīsīn mīn əh-ikīn itəm kotaliwək ne motəkioah, ne mənīg pīsīn pīsīn mīn.

13 Kən nəwia suah kit təmən-ipən kəm in məmə, “Pita, ətul. Ohamnu neen mon.”

14 Məto Pita təmə, “! İərəmərə, kəp! E rəhak nəmegəhən esonən əh nat kit nulan itəm Lou rəham təmən-iəhau məmə kəsunən tamkīmīk e nīganəmtim.”

15 Kən nəwia suah u təməghat mīn kəm in məmə, “Əsənən məmə nat kit tamkīmīk itəm io Uhgīn iatən məmə təwīr əm, təsamkīmīkən.”

16 Kəmuəghat o natimnat mīn əh mau kīsīl, kən roiu aģin mīn, tapolən apon təmər muwīn əpəh e neai.

Pita təmos nīpəti napilairən

17 Kən Pita nīkin təmatəht pīk məmə otītun nīpəti nat əh tahmen e napilairən itəm təməplan. Məto suah mīləhal un itəm Konīlias təməhləpīs iləhal, kəməhalətapəh o nīmə rəha Saimon, kən mīnəhaluwa mīnəhaləplan. Kən mīnəhaluwīn mətəhalətul əpəh e nəfiluə.

18 Kən məhlaun əfəməh məmə, “!Ei! ?Suah kit u ikīn-u nərgīn u Saimon Pita?”

19 Kən nian Pita tətalkut əh məmə otītun nīpəti nat əh tahmen e napilairən, kən Narmīn Rəha

Uhgin təmən-ipən kəm in məmə, “!Ei, əto-tu! Suah miləhal kisil əpəh katəhalegəs-in ik.

²⁰ Ətul uəhai matite muwın məplan iləhal. Kən məsəginən o nətəu-pənən iləhal məto-inu io emahl-ipa iləhal məmə okəhaluwa.”

²¹ Kən Pita təmeiuaiu muwın mən-ipən kəm iləhal məmə, “Io u inu itəm itəməhal natəhalegəs-in. ?Nakəhalolkeike io o naka?”

²² Kən kəhalən-ipən kəm in məmə, “Əwəh. Etəm tatərəmərə e mopael mın, u Konilias, təmahl-ipa itiməhal məmə ekəhaluwa. In suah kit itəm tətuatip e niganəmti Uhgin, kən in matəfak mın kəm Uhgin. Kən noanol mın rəha netəm Isrel koatisiai-in pik. Nagelo kit rəha İərəmərə təmən-ipən kəm in məmə ik onəkuwın əh iman ikin, kən mamnus nəghatən kəm in pəs in otəto.”

²³ Kən Pita təmit iləhal motuwın imə məmə ilat okotapıl əh-ikin.

Pita təmuwın e nimə rəha Konilias

Kən kəmən lawıgin, Pita təmətəu-pən iləhal, kən iəfak mın neen rəha Jopa, kəmotətəu-pən ilat.

²⁴ Kəmən lawıgin mın, kəmotiet-arəpən əpəh Sis-aria. İkin əh Konilias təmətapəh o rəhan mın ne netəmim neen məmə okotuwa katəsahgin Pita.

²⁵ Nian Pita təmatuwın məmə otuwın imə, kən Konilias təmiet misin nulin e nelki Pita ikin məmə otəfak kəm in.

²⁶ Məto Pita təmitol-ipər mın mən-ipən kəm in məmə, “Ətul, io etəmim əm tahmen lam.”

²⁷ Kən Pita təmatəghat ilau Konilias kən kəmian imə. Pita təplan məmə netəmim tepət kinotuwa rəkis katəpələh.

²⁸ Kən Pita təmən-ipən kəm ilat məmə, “Itəmat rafin nəkotitun wır məmə tasim e Lou rəha netəm Isrel məmə okotuwa mətan kitiəh ilat netəm sənəmə netəm Isrel o kotuwın motətag ilat. Məto Uhgın təmən kəm io e napilairən məmə esənən məmə suah kit in tamkimik e niganəmtin.

²⁹ Tol-pən nəhlan, nian nəmotahl-ipinə nəghatən ron io, eməsənən nat kit, nīkik təmagien əm məmə ekuwa. ?Məto iakolkeike məmə ekətapəh məmə nəmotahl-ipinə nəghatən ron io məmə ekuwa o naka?”

³⁰ Kən Konilias təmə, “Nian kisił tinuwın rəkis tahmen əh-roiu e tri kilok ehnaipən, ematəfak əpəh e rəhak nimə. Kən roiu agın suah kit itəm rəhan natimnat təhag-əhag tətul aupən-in io,

³¹ kən mən məmə, ‘Konilias. Uhgın təməto rəkis rəham nəfakən, kən məsaluinən nat wır mın itəm ik natol kəm ian-rat mın.

³² Ahl-ipən netənim neen kotuwın əpəh Jopa o suah kit əh-ikin, nərgin u Saimon Pita məmə otuwa. In tətətig e nimə rəha suah kit, nərgin u Saimon, u itəm tatol natimnat mın e nuwigı kau. Rəhan nimə tatətul iuəhkır o itəhai.’

³³ Kən ekahl-ipinə uəhai əm nəghatən ron ik. Kən təwir pik məmə ik nəmuwa. Itimat rafin u ikin-u e niganəmti Uhgın ioatətəlig-in ik məmə onakən-ipa rafin natimnat itəm İərəmərə təməs-ipinə məmə onakən-ipa kəm itimat.”

Pita təməghat

³⁴ Kən Pita təməghat mən məmə, “Roiu enitun məmə sənəmə noanol rəha Isrel əm itəm Uhgın nīkin tagien olat,

³⁵ mətō nĭkĭn tagĭen o netəmĭm ĭkĭn mĭn rafĭn ĭtəm koatĭsĭai-in ne moatol nat ĭtəm tətuatĭp.

³⁶ “ĭtəmat nəkotĭtun rəkĭs nəghatən ĭtəm Uhgĭn təmos-ĭpən kəm netəm Isrel ĭtəm tatən namnusən təwĭr rəha nəməlinuən ĭlat Uhgĭn e Iesu Kristo ĭtəm ĭn ĭərəmərə rəha netəm rafĭn.

³⁷ ĭtəmat nəkotĭtun natĭmnat mĭn ĭtəm Iesu etəm Nasaret təmol əpəh ĭkĭn mĭn e Jutĭa təmətuooun e Kalĭli. ĭn təmol natĭmnat mĭn əh uarisĭg e wək rəha Jon Baptais ĭtəm tatən-ĭarəp kəm netəmĭm məmə okəike kol baptais elat.

³⁸ Iesu əh, Uhgĭn təmĭtəpun mos-ĭpən Narĭmĭn Rəha Uhgĭn ne nəsanənən kəm ĭn, kən mətō-inu Uhgĭn tətatĭg ĭlau mĭn, ĭn təmuwĭn e ĭkĭn mĭn matol nat wĭr mĭn, kən matol-wĭr netəmĭm ĭtəm Setan təməlis ĭlat.

³⁹ “ĭtĭmat emotəplan natĭmnat ĭtəm ĭn təmol əpəh Jerusalem ne ĭkĭn mĭn əpəh Jutĭa. Kən ĭtĭmat emotəplan nĭan netəmĭm kəmotoh kətətu-pər e nĭg kəməluau kən tĭmĭs.

⁴⁰ Mətō Uhgĭn təmol təmegəh mĭn e nĭan ĭtəm tatol kĭsĭl lan, kən matol əp ĭn kəm netəmĭm neen məmə okotəplan məmə ĭn təməmegəh mĭn.

⁴¹ Sənəmə netəmĭm rafĭn kəmotəplan ĭn, mətō netəm əm un ĭtəm Uhgĭn təmĭtəpun ĭlat məmə okotəplan, ĭtĭmat əh ĭnəh emotagwən kitĭəh ĭtĭmat mĭn nĭan təməmegəh mĭn e nĭmĭsən.

⁴² “Kən ĭn təmən-ĭpa kəm ĭtĭmat məmə ekotən Iesu kəm netəmĭm, kən motən-ĭarəp məmə Uhgĭn təmĭləs-ĭpər rəkĭs ĭn məmə ĭn otakĭl nolən rəha

netəmim rafin itəm koatəmegəh ne itəm kinotimis rəkis.

⁴³ Ien mīn rafin rəha Uhgīn aupən kəmoatən-iarəp in məmə, netəmim rafin itəm koatən nīpahrienən lan, Uhgīn otafəl rəkis rəhalat mīn nolən rat mīn e nərgi in Iesu.”

Narmīn Rəha Uhgīn təmuwa o Iaihlua mīn, netəm u sənəmə netəm Isrel

⁴⁴ Nian Pita təmatəghat əh, Narmīn Rəha Uhgīn təmuwa mərioah mətatig elat u itəm koatəto nəghatən əh.

⁴⁵ Kən netəm Isrel itəm koatən nīpahrienən e Iesu itəm kəmotətəu-pən Pita əpəh Jopa mo-tuwa, kəmotaut pīk nian kəmotəplan nat əh məmə Uhgīn təmawte-in mīn Narmīn Rəhan kəm netəm u sənəmə netəm Isrel.

⁴⁶ Kinotitun məmə təmos-ipən Narmīn Rəhan kəm ilat məto-inu kəmotəto netəmim koatəghat e nəghatən ik pīsīn mīn moatīləs-ipər nərgi Uhgīn. Kən Pita təmə,

⁴⁷ “?Pah titun nən-iəhauən netəm mīn u məmə okəsolən bəptais elat? Məto ilat kinotos rəkis Narmīn Rəha Uhgīn tahmen etat.”

⁴⁸ Kən in təmən-ipən məmə okol bəptais elat e nərgi Iesu Kristo. Kən ilat kəmotətəpəh o Pita məmə otatig məsīn ilat mīn.

11

Pita təmamnus kəm netəm koatəfak əpəh Jerusalem

10:42: Wək 17:31; 1 Pita 4:5

10:43: Aes 53:5-6; Wək 2:38

10:44: Wək 11:15; 15:8

10:46: Wək 2:4; 19:6

10:48: Wək

19:5

¹ Kən aposol mīn ne netəm koatəfak əpəh ikīn mīn e nītən Jutia kəmotəto məmə Iaihlua mīn, ilat mīn kīnoatən nīpahrienən e nəghatən rəha Uhgīn.

² Kən nian Pita təmər muwīn Jerusalem, məto netəm rəha iəfak mīn itəm koatən məmə okəkəike katəhg-ipən netəmim, ilat kīnoatən nīkalīn,

³ moatən məmə, “?Tahro ik nəmuwīn mətətig e nimə rəha netəm kəsəhg-ipənən ilat, mətəgwən itəmat mīn ilat?”

⁴ Kən Pita tīnətuoun matən wīr kəm ilat nam-nusən rəha natimnat rafīn əpəh Sisaria,

⁵ təmatən kəm ilat məmə, “Nian emətətig Jopa matəfak məplan nat kit tahmen e napīlāirən. E nat əh, eməplan nat kit tahmen e tapolen asol kit itəm təmīet e neai kətaskəlīm nīpəgnəmtīn mīn kəhlman-əhlman teiuaiu matuwa ron io.

⁶ Emətəg-pən wīr e nīpəgnoa nat əh məplan nat megəh pīsīn pīsīn mīn əh-ikīn itəm kotaliwək ne motəkioah, ne nat megəh iarupīn mīn, ne mənīg pīsīn pīsīn mīn.

⁷ Kən eməto nəwia suah kit tatən-īpa kəm io məmə, ‘Pita, ətul mohamnu neen mon.’

⁸ “Məto ekən-ipən kəm in məmə, ‘!Iərəməərə, kəp! E rəhak nəmegəhən esunən nat kit nulan itəm Lou rəham təmən-iəhau məmə ekīsunən tamkīmīk e nīganəmtīm.’

⁹ “Eməto mīn nəwia suah un təmīsi-pən e neai matən-īpa kəm io məmə, ‘Əsənən məmə nat kit tamkīmīk itəm io Uhgīn iakən məmə təwīr əm təsamkīmīkən.’

¹⁰ Emuəghat o natimnat mīn əh mau kīsīl, kən tapolən apon təmər muwīn əpəh e neai.

11 “Kən roiu aġin e nian əh, suah kīsīl kəhaliet-arəpa e nimə itəm iotatiġ ikīn. Netəm Sisaria kəmotahl-ipa iləhal məmə okəhaluwa ron io, kit io kan.

12 Kən Narmin Rəha Uhgīn təmən-ipa kəm io məmə ekətəu-pən iləhal, nat əpnarīn iləhal sənəmə netəm Isrel. Piatat mīn ilat sikis itəm kəmotətəu-pa io, emotuwīn kiet-pən əpəh e nimə rəha suah əh Konilias motuwīn imə.

13 Kən in təmən-ipa kəm itimat məmə təhrol nulan in təməplan nagelo kit rəha Uhgīn təmuwa miet-arəpa ron e rəhan nimə, kən mən-ipən kəm in məmə, ‘Ahl-ipən netəmim neen kotuwīn əpəh Jopa o suah kit nərgīn u Saimon Pita.

14 In otən-ipinə nəghatən kit kəm itəmat məmə itəmat rafin, ik ne rəham mīn, ne rəham iolwək mīn, məmə Uhgīn otosmegəh itəmat rafin.’

15 “Kən nian emətuoun matəghat, Narmin Rəha Uhgīn təmeiuaiu marioah matig elat tahmen əm e inu təmuwa mīn etat aupən.

16 Kən nīkik tatəht nəghatən itəm Iərəməərə təmən məmə, ‘Jon tatol baptais e netəmim e nəhau, mətə otəsuwəhən Uhgīn tol baptais etəmat e Narmin Rəhan.’

17 Kən okəmə Uhgīn tatos-ipən kəm ilat Narmin kitiah əm itəm təmos-ipa kəm kitat nian kitat kəmotən nīpahrienən e Iərəməərə Iesu Kristo, io etəmim əm, okol esən-iəhauən Uhgīn o nat naka itəm in tolkeike məmə otol kəm ilat.”

18 Nian kəmotətə nəghatən rəha Pita, ilat kəməsotətəhau mīnən, mətə kəmotənwiwi Uhgīn motəmə, “Nat əh tol nulan məmə Uhgīn tinol rəkis

suatip rəha Iaihlua min məmə ilat min okotəuhlin ilat e rəhalat nolən rat min məmə Uhgın otosmegəh ilat.”

Niməfak əpəh Antiok

¹⁹ Nian Sol ne rəhan min kəmotohamnu Stipen, kəmatol tərət kəm netəm koatən nıpahrienən e Iesu. Kən iəfak min əh kəmotagim motuwın əpəh ikin min əpəh Fonisia ne Saepras ne Antiok, motən-iarəp nərgi Iesu kəm netəm əm u, netəm Isrel.

²⁰ Məto ilat neen netəm Saepras ne Saerin kəmotuwın Antiok motən-iarəp min namnusən təwir rəha İərəməyə Iesu kəm netəm əpnarın əm, sənəmə netəm Isrel əm.

²¹ Kən İərəməyə təmatol wək tepət e rəhan nəsanənən kən mətasitu pik elat, kən netənim tepət tepət kəmotəuhlin ilat motən nıpahrienən e İərəməyə Iesu.

²² Netəm rəha niməfak əpəh Jerusalem kəmotəto namnusən rəha nat əh, kən kəmotahl-ıpən Panapas məmə otuwın əpəh Antiok.

²³ Nian təmıet-arəpən, təməplan məmə Uhgın təmolkeike pik ilat matol təwir kəm ilat, kən netənim tepət kəmotən nıpahrienən e Iesu, kən Panapas nıkin təmagien masitu elat məmə ilat okotətul əskasik e İərəməyə e nıkilat rafın.

²⁴ Panapas in etəm wir kit itəm Narmin Rəha Uhgın tərioah mətatig lan, kən rəhan nahatətəən in təskasik o Uhgın. Kən in təmasitu e netənim tepət ikin əh məmə ilat okotən nıpahrienən e İərəməyə Iesu.

²⁵ Kən Panapas təmiet muwın Tasas mategəs-in Sol.

²⁶ Nian təməplan Sol, təmit mian əpəh Antiok, kəmuatig ikın o nup kitiah muatəfak ilat netəm rəha niməfak əh matuəgətun netəmim tepət. İkin əh Antiok kəmətuoun kaun-in netəm rəha İesu Kristo məmə, “Kristin.”*

²⁷ E nian əh, ien neen rəha Uhgın kəmotiet Jerusalem motuwın əpəh Antiok.

²⁸ Kit nərgin u Akapus təmətul məghat e nəsanənən e Narmın Rəha Uhgın məmə otəsuwəhən nəumis otan e nitən Rom apiəpiə. (Nəumis təman nian Klotias təmatərəməərə e netəm Rom.)

²⁹ Kən netəm rəha İesu əpəh Antiok kəmotolkeike məmə okotasitu e netəm rəha İesu əpəh Jutia. Kit tahl-ipən məni naka, tepət o noan məsin, itəm titun nahl-ipənən.

³⁰ Kən kəmotol məni mın əh, motəmki-pən kəm Panapas ne Sol məmə okuəmik mian kəm elta mın rəha niməfak əpəh Jerusalem.

12

Kig Herot Akripa Kitiəh təmol nəratən kəm niməfak

¹ E nian əh, nian Panapas ne Sol kəmatuəgətun əpəh Antiok, Kig Herot Akripa Kitiəh təməhl-ipən rəhan mopael mın məmə okotaskəlīm netəmim neen rəha niməfak əpəh Jerusalem məmə otol ilat kotəto nahməən e nıpətilat.

11:25: Wək 9:30 * **11:26:** E nəghatən Kris, nıpəti nəghatən u “Kristin” tatən məmə “rəha Kristo.” **11:28:** Wək 21:10 **11:30:** Wək 12:25

² Təməhl-ipən rəhan mın netəmim kəmotuwın kaskəlim Jemes pia Jon kən motətamnu e rəhalat naip asol.

³ Nian təmətamnu Jemes, məplan məmə netəm Isrel nıkilat təmagien pık ron. Kən in təmatig maskəlim mın Pita. Təmatol nat u e nian kəmatol lafet mil lan Rəha Nuhagego-inən ne Pret U Is Tikə Lan.

⁴ Nian tınaskəlim rəkis Pita, kən təmiləs-ipən e kalapus. Kən Herot təməən məmə mopaël sİKistin okoatətlosig-in, kuwıt kuwıt e aua mın rafın e nərəuiəgən ne lapın. Kən Herot tolkeike məmə otiuw-iarəp tətul e niəanəmti netəmim nian lafet tınol namnun.

⁵ Məto nian Pita təmətatig e kalapus, kən netəm rəha niməfak kəmotəfak-pən əskasık ron kəm Uhgın.

Uhgın təmiləs-iarəp Pita e kalapus

⁶ E lapın itəm olawig in, kən Herot tiuw-iarəp, Pita təmətapıl ilugın e mopaël kəiu, kəməlis nelmın mil e sen kəiu, kətu-pən kit e mopaël kit, kən kətu-pən kit e mopaël kit mın. Kən mopaël kəiu katuətul matuehm nafiluə e kalapus. ⁷ Roiu agın-əh, nagelo kit rəha İərəməərə tiet-pa, kən təmasiə məhag-əhag e niyəənoa kalapus. Təmekek nıkali Pita kən məhgaiir lan. Kən məmə, “!Ətul uəhai!” Kən sen mil kəmuisas atıp e nelmi Pita mil.

⁸ Kən nagelo tən-ipən kəm in məmə, “Uwın e rəham put ne natımnat.” Kən Pita tuwın elat. Kən tən-ipən mın kəm in məmə, “Uwının rəham kot, kən mətəu-pa io.”

⁹ Kən Pita təmətəu-pən miaiet e niyəənoa kalapus, məto in təsitunən məmə natımnat mın u

nagelo tatol lan in nīpahrienən. Nīkin təht məmə tatehm nat kit tahmen e napīlaiirən.

¹⁰ Kəmualiwək muaprəkis-in mopael kit itəm tatehm kalapus, kən mualiwək muaprəkis-in mīn mopael kit mīn, kən kəmuea e namnu toa itəm kəmīləkīn e iaen. Toa u tatuag-pən e taon asol. Nian kəmuea iuəhkīr ron kən tamerəh atīp kən kəmīaiet-pən ikīn. Nian kəmualiwək məsīn mian e suatīp, kən əmun nagelo təmīkə mīn.

¹¹ Kən Pita in tīnītun məmə sənəmə napīlaiirən, kən tən məmə, “Roiu enītun ətuatīp məmə Iərəmərə təmahl-ipa rəhan nagelo təmuwa mīləs-irəkis io e nat naka itəm Herot tolkeike məmə otol lak itəm netəm Isrel kəmoatolkeike məmə okotəplan.”

¹² Nian Pita tīnītun məmə Uhgīn təmīləs-irəkis in, kən təmuwīn əpəh e nīmə rəha Meri, mama rəha Jon Mak. Netəm koatahatətə e Uhgīn tepət kəmotuwa kitīəh moatəfak-pən kəm Uhgīn məmə otasitu lan.

¹³ Kən Pita təməht-əht toa e iat rəha nīmə əh, kən pətan iolwək kit, nərgīn u Rota, təmāiu muwīn məmə karmə pah əh tatəht-əht toa.

¹⁴ Nian təməto nəwīa Pita, kən təmītun məmə in Pita pahrien. Kən nīkin təmagien pīk agīn-əh kən taluīn nerəhən e toa məto təmāiu mītəlig muwīn məplan netəmim u koatəfak, kən təmən məmə, “! Ei, netəmim, Pita əpəh ihluə e toa tatətul!”

¹⁵ Məto kotəmə, “Ah. Ik ialməl.” Məto in təmatəkəike matən məmə, “!Kəp! Iatən pahrien.” Kən ilat kotən məmə, “Okəmə naka rəhan nagelo tiə.”

16 Məto Pita tatakəike matəht-əht toa. Kən kəmotuwın kerəh e toa, kən nian kəmotəplan in, nıkilat təmaut pik ron.

17 Məto Pita təmıləs-ipər nelmın mefətutu ilat məmə okəsotəghatən. Kən matən-iarəp kəm ilat məmə təmahro nulan İərəmərə təmıləs-iarəp in e kalapus. Kən mən-ipən kəm ilat məmə, “Otən-ipən nəghatən u kəm Jemes ne piatat mın e niməfak.” Kən təmıet magım matuwın ik pısın kit mın.

18 Kəmən lawıgın, mopael mın itəm kəmoatehm Pita e kalapus, kəmotətapəh-ətapəh olat mın, kən mınotəruru əfəməh məmə Pita təmahruwın.

19 Kən nian Herot təməto məmə Pita təmıkə, kən təmahl-ipən mopael mın məmə okotegəs-in. Məto nian mopael mın kəməsotəplanən, kən Herot təmaun-in mopael mın itəm kəmotehm kalapus mətapəh olat məmə Pita təmahrol magım. Məto ilat kotəruru kən in təmən məmə okəmık mopael mın əh kan kohamnu ilat. Kən Herot təmıet Jutia muwın e taon kit Sisaria matıg ikın o nian neen.

Kig Herot Akripa Kitiəh təmımıs

20 E nian əh, Kig Herot Akripa Kitiəh neməha təmol pik təmetəhau netəm kotatıg e taon mil əh, Taea ne Saeton. Kən netəm-iasol mın rəha taon mil əh kəmotuwa kitiəh kən motuwın məmə okotəplan kig məmə okotaru nego, məto-inu netəm iməlat ikın kotuwın katos-nəmtın nagwənən imə kig ikın. Məto aupən ilat kəmotuwın motəplan kig, kəmotəghat ilat suah kit nərgın u Plastus, itəm tatehm wır natımmat e nimə rəha Kig Herot, motıuw-pən məmə otətəu-pən ilat.

²¹ E nian itəm Kig Herot təmitəpun lan məmə otuwīn məplan ilat, kən təmuwīn e rəhan natimnat wīr mīn itəm tatəgətun məmə in tatərəmərə. Kən təmuwa məpələh e ikīn imə kig, kən matəghat kəm netəmim.

²² Kən netəmim kəmotagət əfəməh məmə, “!Suah u tatəghat sənəmə in etəmim məto uhgīn kit!”

²³ Kən roiu agīn mīn nagelo kit rəha Iərəmərə təmoh e nīmīsən əskasik kit məto-inu Herot təmos nənwiwīn o netəmim, kən məsos-ipənən nənwiwīn kəm Uhgīn, kən wom mīn kəmoton nisgan kən tīmīs.

²⁴ Kən e nian əh, netəm koatən nīpahrienən e Iesu kəmoatakəike kətamnus-iarəp nəghatən rəha Uhgīn e ikīn mīn tepət, kən netəmim tepət kəmotuwa katən nīpahrienən e Iesu.

²⁵ Nian Panapas ne Sol kəmioal namnun rəhalau wək əpəh Jerusalem, miatəlig mian Antiok iləhal Jon Mak.

13

Uhgīn təmitəpun Panapas ne Sol məmə okioal rəhan wək

¹ E nīməfak Antiok, ien mīn əh-ikīn ne iəgətun mīn. Ilat u Panapas, ne Simeon katən məmə etəm iapīn, ne Lusias etəm Saerin, ne Manaen u təmepət ilau Herot Antipas u təmatərəmərə e Kalili aupən, ne Sol.

² E nian kit ilat kəmotapəs nagwənən kən moatəfak-pən kəm Iərəmərə, kən Narmīn Rəha Uhgīn təmən-ipən kəm ilat məmə, “!akolkeike

məmə roiu əh onəkotiləs-ipər Panapas ne Sol məmə ilau okioal wək u itəm emaun-in ilau ron.”
³ Kən nian kınotapəs rəkis nagwənən motəfak, kən motələhəu-pən nelmilat e rəhalau-kapə məmə okotiləs-ipər ilau, kən motahl-ipən ilau məmə okian mioal wək.

Panapas ne Sol kəmuən-iarəp nəghatən rəha Uhgın
əpəh Saepras
(Əplan map rəha naliwəkən rəha Pol e namnu naoa u.)

⁴ Kən mətə-inu Narmın Rəha Uhgın təməhl-ipən ilau məmə okioal wək u, kən ilau kəmian əpəh e taon Selusia, kən ikın əh kəmian e nego kit mian əpəh e nəptən kit Saepras.

⁵ Nian kəmiet-arəpən e taon Salamis, kəmian e nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel matuən-iarəp nəghatən rəha Uhgın. Kən Jon Mak tatətəu-pən ilau mətasitu elau.

⁶ Kən kəməhlaliwək əm e nəptən un mətəarus məhaliet-arəpa e taon Pafos. Ikın əh kəməhaləplan noanol kit rəha Isrel itəm tatol nat pispis e nəsanənən rəha iərmis mın, kən in ien eiuə, nərgin u Patisas.

⁷ Suah u tətaliwək nian tepət ilau Setias Polas u kapman asol rəha netəm Saepras. Setias Polas in tenatig, rəhan nətəligən təwir. Kən in təməhl-ipən nəghatən məmə Panapas ne Sol okuea muəplan, mətə-inu tolkeike məmə otəto nəghatən rəha Uhgın.

⁸ Məto suah u Patisas təmatən rat ilau. (Nərgin e nəghatən Kris katən məmə Elimas). Kən mətalkut məmə otəuhlin nətəligən rəha Setias Polas məmə otəsənən nıpahrienən e Iesu.

⁹ Kən Sol u kətaun-in mın məmə Pol, Narmin Rəha Uhgın təmərioah e nıkin, kən təmətag-pən ətuatıp o Elimas kən mən məmə,

¹⁰ “!Ei! Ik nəti Setan. Ik tıkimır rəha natımnat rafın itəm kotətuatıp. Ik nakərioah əm e neıueıuəən ne nəratən. ? Onəghan nəpanapəs nən ratən suatıp pahrien rəha İərəməərə itəm natəuhlin?”

¹¹ Roiu əh, İərəməərə otol nalpınən kit kəm ik məmə nıganəmtım otəpis, onəsəplanən nəhag-əhagən kit ne o nian neen.” Kən roiu agın mın təməplan norəu ne napınəpən kəmuea mualpın nıganəmtın, kən nıganəmtın təpis agın. Kən təmətul matea-pən əpnəpın əm məmə suah kit ot-asitu lan mit.

¹² Nian kapman Setias Polas təməplan nat əh, təmən nıpahrienən e Iesu məto-inu təməut magien o nəgətunən rəha suah mil e İərəməərə.

Panapas ne Pol kəmian Antiok əpəh ikın Pisitia

¹³ Kən Pol ne rəhan mın netəmim kəmotiet Pafos motuwın e nego kit motuwın əpəh taon Perka e ikın Pamflia. İkin əh Jon Mak təməpəs ilat mıtəlig-pən əpəh Jerusalem.

¹⁴ Kən ilat kəmotiet Perka motuwın əpəh taon Antiok əh-ikın Pisitia. Kən e nian rəha Sapat, kəmotuwın imə e nımə rəha nuəfımınən rəha netəm İsrel moatəpələh.

15 Nian kəmotəto nāfinən rəha Lou ne Ien Mīn, kən netəm-iasol rəha nimə əh kəmotahl-ipən nəghatən kəm Pol ne Panapas motən məmə, “Piak mīn. Okəmə itəmat kit tatos nəghatən wīr məmə otən tasitu e netəmim, tətul mən-iarəp.”

16 Kən Pol təmətul mēfətutu ilat məmə okəsotəghatən, kən mən məmə, “Noanol mīn rəha netəm Isrel ne itəmat Iaihlua mīn itəm noatəfak-pən kəm Uhgīn, otətəlig-in-tu io.

17 Uhgīn rəha noanol mīn rəha Isrel təmītəpun tīmītat mīn aupən kən mol ilat kotepət nian ilat kəmoatatig əpəh ikīn Ijip. Kən e nəsanənən asol rəhan, təmīt-iarəp ilat e nəptən əh.

18 Kən matehm wīr ilat o nup foti nian kəmotan əpəh ikīn taruən-aruən ikīn.

19 In təmol noanol mīn rəha netəm Isrel kəmotoh kapman mīn rəha nəptən sepīn itəm kotatig e nītən əh Kenan, kən mos-ipən nəptən əh rəhalat kəm tipītat mīn məmə rəhatat.

20 Natimnat mīn əh kəmol nup fo-hanrit-fifti tinuwa minuwīn rəkis. Uarisig e natimnat mīn əh, Uhgīn təmos-ipən kəm noanol mīn rəha Isrel netəm-iasol mīn məmə ilat okotərəməərə elat mətoarus-pa e nian rəha ien rəha Uhgīn Samuel.

21 Kən netəmim kəmotətapəh kəm Samuel o kig, kən Uhgīn təmos-ipən kəm ilat Sol u nəti Kis, təmisi-pən e noanol rəha Benjamin. Kən in təməərəməərə elat o nup foti.

22 Kən nian Uhgīn təmīləs-irəkis Sol, kən in mol Tefit təmuwa kig. In təmən-iarəp nat kit təwīr lan

13:17: Eks 1:7; 6:6; 12:51

13:18: Nam 14:34; Dut 1:31-32

13:19: Dut 7:1; Jos 14:1

13:20: Jdg 2:16; 1 Saml 3:20

13:21:

1 Saml 8:5,19; 10:20-24

məmә, ‘Eməplan suah kit Tefit nəti Jese, in etəm tətuatip itəm io iakolkeike. Kən in otol natimnat rafin itəm io iakolkeike məmә otol.’

²³ “Kən Uhgın təmöl məmә Iosmegəh kit, inu Iesu, otisi-pən e noanol rəha suah u Kig Tefit, məmә otosmegəh netəm Isrel tahmen-pən əm məmә in təmən-iäkis mihin.

²⁴ Məto uarisig Iesu tətuoun rəhan wək, Jon təmaupən mən-iarəp kəm noanol mın rəha Isrel məmә okotəkəike motəuhlin ilat e rəhalat nolən rat mın kən kol baptais elat.

²⁵ Nian Jon təmatuwa iuəhkır o nolən namnun rəhan wək, in təmən məmә, ‘?Nikitəmat təht məmә io pah? Io sənəmә etəm ilouin itəm Uhgın təmən rəkis. !Kəp! In tatuarisig lak itəm io esahmenən məmә ekapeg rəkis rəhan put.’*

²⁶ “Piak mın itəm nəmotisi-pən e noanol rəha Epraham, ne itəmat Iaihlua mın itəm nəkoatəfak kəm Uhgın, otətəlig-in wir, Uhgın təmahl-ipa kəm kitat nəghatən u e Iesu məmә in otosmegəh kitat.

²⁷ Kən netənim itəm kotatig Jerusalem ne rəhalat netəm-iasol mın kəməsotitunən məmә suah əh inəh Iesu, Uhgın təmahl-ipa məmә otosmegəh ilat. Kən nat əpnəpın kəmatafin-iarəp kəm ilat e Sapat mın rafin nəghatən rəha ien mın rəha Uhgın itəm kəmoatən e Iesu, məto ilat kəməsotitunən. Kən ilat kəmotən məmә okohamnu Iesu tahmen-pən əm itəm ien mın rəha Uhgın kəmotən aupən məmә netənim okotol mihin.

13:22: 1 Saml 13:14; 16:12; Sam 89:20 **13:23:** 2 Saml 7:12-16

13:24: Mat 3:1-2 * **13:25:** Iolwək rəha etəm-iasol in tatapeg rəkis put rəha etəm-iasol rəhan. Wək u in ləhau agin. **13:25:** Jon 1:20,27

28 Nat əpnapin kəməsotəplanən nat kit məmə otimis ron, məto kəmotəpəh məmə Pailat otəhamnu.

29 “Nian kəmol rafin natimnat itəm Nəghatən rəha Uhgın təmən məmə okol mihin lan, kən rəhan min netəmim kəmotiləs-iəhau e nig kəluau motiləs ka kitənim e nıpəg kəpiel.

30 Məto Uhgın təmol in təmegəh min e nimisən.

31 Kən e nian tepət tatiet-arəpa o rəhan min netəmim. Netəm əh, ilat Iesu kəmotan əpən əpəh Kalili mətoarus-pa Jerusalem. Kən roiu əh netəm əh koatən-iarəp kəm piatat min u noanol min rəha Isrel, məmə ilat kəmotəplan pahrien Iesu, kən in təməmegəh pahrien.

32 “Kən roiu əh, itimat ioatən-ipinə kəm itəmat namnusən təwir əh, məmə nəniəkisən itəm Uhgın təmol kəm tipitat min əpən,

33 roiu əh, tinol rafin nəghatən rəhan kəm kitat noanol min rəhalat nian təmosmegəh Iesu e nimisən. Tahmen-pən əm e Naoa Rəha Uhgın e Naoa Rəha Napuən Min kəiu tatən məmə, ‘Ik nətik. Roiu enuwa rəham tata ətuatip.’

34 “Uhgın təmən-iəkis rəkis e rəhan Naoa məmə otəpanosmegəh Iesu e nimisən, kən okol təsimis minən, kən nıpətin otəsəmnəmitən. Tatən məmə, ‘Nıpahrienən, oekos-ipinə nat wir agin min kəm ik itəm emən-iəkis rəkis kəm Kig Tefit əpən.’

35 “Kən e ik pisin min kit min e Naoa Rəha Uhgın, Kig Tefit təmən kəm Uhgın e Iosmegəh məmə,

‘Kən onisegəhan-inən məmə nīpəti Iolwək Ətuatīp rəham otəmnəmit məpien.’

³⁶ “Nian Tefit təmatəmegəh, təmol natimnat min itəm Uhgīn tolkeike. Uarisig ikin timis, kən kəmitənīm ilat tīpīn min, kən nīpətīn təməmnəmit.

³⁷ Kən nəghatən əh, təməsəghat-inən Tefit, məto təmatəghat-in Iesu məmə in min təmimis, məto Uhgīn təmol təmegəh min, kən nīpətīn təmisəmnəmitən.

³⁸ “Kən piak min, iakolkeike məmə onəkotitun məmə roiu iatən-ipinə kəm itəmat məmə e Iesu, Uhgīn otos-irəkis nolən rat min rəhatəmat.

³⁹ Kən itəmat onəkotəkəike motitun məmə Iesu pişin əm titun nos-irəkisən nolən rat rəha netəm u itəm koatahatətə lan. In otikis ilat o nolən rat min rəhalat. Məto suatīp rəha nətəu-pənən Lou rəha Moses təsahmenən o nosmegəhən etənim.

⁴⁰ Kən itəmat onəkotəkəike moatəto itəmat məmə nəghatən rəha ien min rəha Uhgīn otəsuwamən etəmat.

⁴¹ Kən in tatən məmə,
‘Ei, otətəlig-in-tu, itəmat itəm noatəghat nausit moatən rat natimnat rafin. Onəkotaut kən motimis, məto-inu e nian nakoatəmegəh, oekol nat kit tərət pik otəmat itəm okol nəsotənən nīpahrienən lan, nat əpnarīn okəmə suah kit otən ətuatīp kəm itəmat.’”

Netənim kəmotagien o namnusən təwir

⁴² Nian Pol ne Panapas kīnatiaiet e niməfak, netənim kəmotətapəh olau məmə, “Awi, okol nakuea min e Sapat u tatuwa, muən-iarəp min nəghatən əh neen kəm itimat.”

⁴³ Kən nian netəmim kəmotiet e nimə, ilat tepət kəmotətəu-pən Pol ne Panapas. Netəm əh, neen noanol mīn rəha Isrel, kən neen netəm rəha ikin mīn itəm kəmotapəs rəhalat nahatətəən moatətəu-pən nahatətəən rəha netəm Isrel.

Kən ilau kəmuəghat kəm ilat matuən-ipən əskasik kəm ilat məmə, “Onəkotəkəike motaskəlīm nahatətəən rəhatəmat e Uhgīn.”

⁴⁴ Kən e Sapat itəm tatuwa, iuəhkīr netəmim rafin e taon asol əh kəmotuwa məmə okotəto nəghatən rəha Uhgīn.

⁴⁵ Kən nian netəm Isrel kəmotəplan nīmanin netəmim kəmotuwa o nəghatən rəha Pol, kən kəmotetəhak pīk olat, kən mīnotətuoun moatən rat Pol ne nat naka itəm in tatən.

⁴⁶ Kən Pol ne Panapas kəməsuağinən kəmuən məmə, “Itīmlau oekuəike muən-iarəp nəghatən u rəha Uhgīn kəm itəmat pitən, noanol mīn rəha Isrel. Kən itəmat nəmotapəs nəghatən rəha Uhgīn, kən itəmat nakoatən atip əm məmə itəmat nəsotahmenən o nosən nəmegəhən līlīn. Kən roiu itīmlau enatīan məmə ekuən-iarəp namnusən təwīr u kəm Iaihlua mīn itəm sənəmə noanol mīn rəha Isrel,

⁴⁷ kən inu, inu nəghatən itəm Iərəməərə təmos-īpa rəkis kəm itīmlau məmə ekioal, in tatən e Naoa Rəha Uhgīn məmə,

‘Io emol ik məmə onəkuwa ik nəhag-əhagən kit rəha Iaihlua mīn, məmə natən-iarəp kəm netəmim rafin məmə iakolkeike məmə ekos-megəh ilat.’ ”

48 Nian Iaihlua min kəmotəto nəghatən əh, nīkilat təmagien ron, kən minoatamnus-amnus kəm ilat min məmə nəghatən rəha İesu İərəməərə in təwır pik. Kən netəm u itəm Uhgın təmaun-in rəkis ilat məmə okotos nəmegəhən u itəm namnun tīkə, ilat kəmotən nīpahrienən lan.

49 Kən nəghatən rəha İərəməərə təmaiu mitəlau e nītən əh rafin e taon əh.

Noanol min rəha Isrel kəmotəhg-iarəp Pol ne Panapas

50 Məto noanol min rəha Isrel neen kəmotuwın motəplan nīpitan asol rəha taon əh itəm koatəfak ilat netəm Isrel, ne netəm-iasol min e taon əh, motiuw-pa ilat moatol neməha kəm Pol ne Panapas. Kən kəmotəhg-iarəp ilau iməlat ikın.

51 Məto ilau kəmioah pispis nəptən e nelkilau tahmen e nəmtətin kit məmə Uhgın təməuhlin məntaan kəm ilat kən otol nalpınən kəm ilat. Kən ilau kəmiaiet mian e taon əh İkoniam.

52 Məto netəm rəha İesu əpəh Antiok, Narmın Rəha Uhgın tatərioah elat, kən ilat nīkilat tətagien pik.

14

Pol ne Panapas kəmian İkoniam

1 E İkoniam kəmian min əpəh e nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel, kən matuən-iarəp nəghatən rəha Uhgın, kən nəghatən rəhalau təwır pik məmə təmiuw-pa netəm Isrel tepət ne netəm Iaihlua tepət min, məmə ilat kəmoatən nīpahrienən e İesu. 2 Məto netəm Isrel itəm

kəsotənən nīpahrienən e rəhalau nəghatən, kəmotuwīn o Iaihlua mīn, motol ilat kotetəhau pīk netəm u koatən nīpahrienən e Iesu, moatol neməha kəm ilat.

³ Məto Pol ne Panapas kəmuatīg ikin tuwəh, məsuəginən ilat, kəmatuəkəike matuən-iarəp nəghatən rəha nəwīrən rəha Uhgīn kəm netəmim rafin. Kən Iərəmərə təmol ilau kioal nat pīspīs ne nəmtətin tēpət məmə netəmim okotītun məmə rəhalau nəghatən rəha nosmegəhən in nəghatən pahrien.

⁴ Kən netəm ikin əh, kəmotəhap ilat mīn, neen kəmotətəu-pən netəm Isrel itəm kəsotənən nīpahrienən e Iesu, kən neen kəmotətəu-pən aposol mil əh, Pol ne Panapas.

⁵ Kən netəm Isrel ne Iaihlua mīn, ne netəm-iasol mīn rəhalat mīn, kīnoatol nəghatən anion kit məmə okotərəkin ilau, kən motahtimnu ilau e kəpiel.

⁶ Məto nian kəmotətəo nəghatən anion rəhalat, kəmuagīm mian əpəh e ikin Likaonia, kən mian mətuatīg e taon mil əh, Listra ne Tepe.

⁷ Kən e taon mil əh ne ikin mīn tītəlau e taon mil əh, ilau katuən-iarəp namnusən təwīr rəha Iesu Iosmegəh.

Pol ne Panapas əpəh Listra

⁸ Kən e Listra, suah kit əh-ikin. Nian təmaiir məto nelkin təməfaiu təruru naliwəkən, tatəpələh əm, kən in tatəpələh ikin əh

9 matətəlig-in nəghatən rəha Pol. Pol tətətag-pən ətuatip o suah əh, minitun məmə suah əh tinatahatətə rəkis məmə nelkin titun nəwīrən,

10 kən magət əfəməh lan məmə, “! Ei piak, ətul!” Kən əmun, suah apon tətətip mər kən minataliwək.

11 Nian nimanin netəmim kəmotəplan nat əh itəm Pol təmöl, kəmotən əfəməh e nəghatən Likao-nia məmə, “!Ei! Otəplan-tu. Uhgīn mīn rəhatat kīnotöl netəmim in, ilat mīnotuwa imətət ikīn.”

12 Kən kəmotəuhlin nərgi Panapas məmə Sus u nīpətīn təmə in iərəmərə rəha uhgīn mīn rəhalat. Kən kəmotəuhlin mīn nərgi Pol məmə Heremes, nīpətīn u məmə in iəghat asöl rəha uhgīn mīn rəhalat.

13 Nīmə rəha narmi nat rəha uhgīn əh Sus, in tatətul ihluə e taon əh. Kən pris rəha uhgīn əh Sus təmasig kau mīn neen itəm tīnətu-pən rəkis nəguī-nig elat. Kən məmīk ilat muwa e nafiluə rəha latuənu rəhalat itəm kəmotöl əpətīn e kəpiel. Məto in ne nimanin netəmim kotölkeike məmə kotöl sakrifais kəm ilau motöl nənwīwīən lan kəm Pol ne Panapas.

14 Məto nian aposöl mil kəmuəto nəghatən e nat əh, kəmuəhap rəhalau natīmnat.* Kən kəmuaiu mian əpəh ilugin elat. Kən muagət əfəməh məmə,

15 “! Ei, nəman! ? Nakotəmə nəkotöl nat un o naka? Itīmīlau etəmim əm tahmen etəmat. Etios namnusən təwīr matuea kəm itəmat, kən ekioalkeike məmə ekuəuhlin nətəligən rəhatəmat məmə nakotapəs nəfakən kəm uhgīn mīn u itəm

14:11: Wək 28:6 * 14:14: “kəmuəhap rəhalau natīmnat” in nəmtətīn kit məmə kəmotəto tərət pik e nolən əh

rəhalat nəsanənən tikə. Məto onəkotəfak əm kəm Uhgın itəm tatəmegəh, mətətiḡ namnun tikə. In pišīn əm təmol neai, nəptən, niṭəhəi, ne natimnat rafin itəm koatətiḡ ikin min rafin.

¹⁶ Aupən in təmegəhan-in məmə netəmim e ikin min rafin məmə ilat okotətəu-pən atip əm suatip min rəhalat.

¹⁷ Məto nian rafin in tatol suatip kəm ilat məmə ilat kotitun nəplanən rəhan nəwīrən itəm in tatol. In tatol nuhəən tatəfik, matol nagwənən min e nəsəmən, kən koatol niṭətīlat e nian ətuatip rəhalat. In tatos-ipən nagwənən kəm itəmat mol itəmat nakoatəto təwīr.”

¹⁸ Məto kəmatuən pap nəghatən əh kəm ilat, iuəhkīr əm kuakiə o nən-iəhauən ilat o nolən sakri-fais, o nos-ipənən nənwiwiən kəm ilau.

¹⁹ Kən netəmim neen e noanol min rəha netəm Isrel kəmotiet e Antiok əh Pisitia ne Ikoniam motiet-pa Listra motiuw-pa netəmim tepət məmə okotuwa kəplan ilat. Kən kəmotiləs Pol kən motaht e kəpiel, kən motewkəkan ka kəraikin-iarəp e taon motapəs tətəməhl. Nikilat təht məmə təmimis.

²⁰ Məto nian netəm rəha Iesu kəmotuwa kətul kītəlau in, kən tətul əmun muwīn min əpəh imə e taon. Kən kəmən lawiḡin, in ne Panapas kəmiaiet mian Tepe.

Pol ne Panapas kəmietəliḡ-pən Antiok əh Siria

²¹ Kən Pol ne Panapas kəmuən-iarəp namnusən təwīr e taon əh Tepe, kən kəmiaiuw-pa netəmim tepət kotuwa o Iesu. Kən kəmietəliḡ muea Listra,

kən uarisig u, kiaiet mĭn muea Ikoniam, kən miaiet mĭn muea Antiok əh Pisia.

²² Kən ikin əh, kəmatuem əskasik netəm rəha Iesu. Kən matioas-ipən nəghatən məmə okotətul əskasik e nahatətəən e Iesu. Kən matuən məmə, “Kitat okotatig e nəratən tepət nian koatuwin e suatip rəha nuwinən matig ahgin nərəmərəən rəha Uhgĭn. Məto nat əpnarĭn əm, kitat okotəkəike moatətul əskasik.”

²³ Kən e niməfak mĭn e ikin mĭn rafin itəm ilau katian ikin, katuəmki-pər elta mĭn rəhalat. Kən matuapəs nagwənən matioal nəfakən, kən matuələhəu e nelmi İərəməərə netəmim itəm kĭnoatən rəkis nĭpahrienən lan.

²⁴ Kən ilau kəmian-pən Pisia ikin muatite-pa Pamfilia ikin e taon əh Peka,

²⁵ ikin əh ilau kəmuən-iarəp namnusən təwir ikin. Kən ilau kəmuatite-pa mĭn e taon kit mĭn Atalia,

²⁶ kən kəmios nego ikin miatəlig-pa Antiok əh Siria. Netəm Antiok əh inəh, aupən ikin ilat kəmotahl-ipən Pol ne Panapas məmə okian muən-iarəp nəghatən rəha Uhgĭn, kən motəfak məmə Uhgĭn otehm wir ilau e ikin mĭn itəm ilau katian ikin. Kən roiu kĭnioal namnun wək rəhalau.

²⁷ Nian ilau kəmiatəlig-pa mĭn, kəmuəun-in netəmim rəha niməfak məmə okotuwa kitiaħ. Kən ilau kəmuən-iarəp kəm ilat natimnat itəm Uhgĭn təmol elau e nəsanənən rəhan, kən məmə təmahro nulan İaihluə mĭn, ilat kəmotuwa moatən nĭpahrienən e Iesu.

28 Kən ikin əh, ilau kəmuatig tuwəh ilat netəm rəha Iesu.

15

Iəfak min neen kəmoatən məmə netənim okotətəu-pən

Lou rəha Moses

¹ Kən netənim neen kəmotiet əpəh Jutia motatitepa Antiok moatəgətun piatat min moatən məmə, “Okəmə kəsəhg-ipənən itəmat, tahmen e inu itəm Lou rəha Moses tatən mihin, okol Uhgın təsosmegəhən itəmat.”

² Kən Pol ne Panapas ilat netəm əh koatərgəhəu o nəghatən əh, kən kəmotəghat əfəməh e nənən əh. Kən uarisig, netəm rəha niməfak əh Antiok kəmotitəpun Pol ne Panapas ne ilat neen min məmə okotuwın Jerusalem motəplan aposol min ne elta min rəha niməfak o nənən əh.

³ Netəm rəha niməfak kəmotahl-ipən ilat kotuwın, kən nian ilat kəmoatiet-pən Fonia ne Sameria, kəmoatən-iarəp məmə tahro nulan Uhgın tatiuw-pa Iaihlua min koatuwa rəhan netənim. Kən nəghatən əh təmol piatat min ikin əh nikilat tətəgien pik.

⁴ Nian kəmotiet-pa Jerusalem, netəm rəha niməfak ne aposol min ne elta min rəha niməfak, kəmotəgien məmə okotos ilat motuwın iməlat min ikin. Kən Pol ne netəm əh kəmotən-iarəp natimnat itəm Uhgın təmasitu elat lan.

⁵ Məto Farisi neen əh-ikin itəm koatən nıpahrienən e Iesu, kəmotətul motən məmə, “Iaihlua min, okəike kəhg-ipən ilat, kən

onəkotəkəike kəgətun ilat məmә okotətəu-pən Lou rəha Moses.”

*Aposol mīn ne netəm-iasol
mīn kəmotəghat əpəh Jerusalem*

⁶ Kən aposol mīn ne elta mīn rəha nīməfak kəmotəpələh kəmotəghat-in nənən əh.

⁷ Kən nian kəmotəghat nəfəməh məsīn, kən Pita təmətul mən məmә, “Piak mīn. Itəmat nəkotītun wīr məmә nuwəh rəkis Uhgīn təmitəpun io e nīkitat məmә ekən-iarəp namnusən təwīr rəha Iesu kəm Iaihlua mīn məmә okotən nīpahrienən lan.

⁸ Uhgīn titun nətəligən rəha netəmim, kən in tinəgətun rəkis məmә nīkin tagien məmә otosmegəh netəm u sənəmә noanol mīn rəha Isrel, mətə-inu təmos-ipa Narmin Rəha Uhgīn kəm ilat e suatīp kitīəh əm itəm təmos-ipa kəm kitat.

⁹ In təməsol pīsīnən kəm ilat. !Kəp! In təmafəl rəkis rəhalat nolən rat mīn mətə-inu koatən nīpahrienən lan tahmen-pən əm e itəm tinol rəkis kəm kitat.

¹⁰ “? Mətə tahro itəmat nakoatuwīn e suatīp pīsīn məmә Uhgīn nīkin otahmə? ?Tahro itəmat nīnoatīləs-ipən Lou kəm ilat məmә in nat təfigəm kit itəm ilat kotalis? !Kəp! Itəmat, otəplan-tu. Kitat ne tīpītat mīn kitat rafin kəsotahmenən məmә okotīləs nat figəm əh.

¹¹ Mətə kitat koatahatətə məmә Iesu in Iərəməərə rəhatat, kən in tatosmegəh kitat e rəhan nəwīrən əm, kən in matol əm nəhlan kəm ilat.”

12 Nəghatən əh təmöl ilat kotəruru nat okotən, kən moatətəlig-in Pol ne Panapas kınatuamnus-iarəp nat pispis min ne nəmtətın pisin pisin min itəm Uhgın təmöl ilau kioal e niganəmti Iaihlua min.

Jemes təmahtosig-in nəghatən

13 Nian kəmioal namnun nən-iarəpən wək min rəhalau, kən Jemes tətul mən məmə, “Piak min. Otətəlig-in wır-tu rəhak nəghatən.

14 Pita təmən wır agın kəm kitat məmə tahro nulan Uhgın təmiet-pa pitən o Iaihlua min məmki-rəkis ilat neen məmə rəhan min.

15 Məto nat əh tahmen-pən əm e nəghatən itəm ien rəha Uhgın təmən itəm kəməte e Naoa Rəha Uhgın. Uhgın tatən məmə,

16 ‘Uarisig e natımnat min əh, oekitəlig-pa min. Oekol-wır nego rəha nərəmərəən rəha Kig Tefit u təməhap aupən iuəhkir tamnim.

Nat əpnapın iuəhkir tamnim, məto ekiləs-ipər milpın mafəl mol təskasik min,

17 məmə netəm əpnapın e nitən min u Iaihlua min, itəm ninəmitəpun rəkis ilat məmə rəhak netəmim min, ilat okotegəs-in io.

18 Io İərəmərə iatən mihin kən emol netəmim kotitun rəkis nat əh aupən.’ ”

19 Kən Jemes təmən məmə, “Kən tol nəhlan, io iakən məmə roiu Iaihlua min kınəatəuhlin nətəligən rəhalat minəatuwa o Uhgın. Kən təsəwirən məmə kitat okotol tiəkis pik min olat.

20 Məto pəs okotəte naoa kit tuwın kəm ilat məmə okəsotunən nagwənən min u itəm kınol rəkis sakri-fais lan kəm narmi nat min u iərmis min, kən

kotamkimik e niġanəm̄ti Uhḡin. Kən məsotolən təfagə e pətan. Kən məsotunən nat megəh itəm kəmaril nentou məto-inu nitan əh-ikin e nipətin. Kən okəsotunən nitan.

²¹ Okotəkəike motən-iəhau ilat nəhlan o nələhəuən nəməlinuən tətətig, məto-inu təmətuoun rəkis e Sapat m̄in rafin, netəmim koatafin Lou rəha Moses əpəh e nimə rəha nuəf̄im̄inən rəha netəm Isrel. Kən katən-iarəp nəghatən m̄in əh e taon m̄in rafin.”

Kəm̄ate naoa kəm̄ iəfak m̄in u Iaihlua m̄in

²² Kən aposol m̄in ne elta m̄in ne netəm rəha niməfak kəmotegəhan məmə okotahl-ipən ilat m̄in neen kotətəu-pən Pol ne Panapas motuw̄in Antiok. Kən kəmotətgi-arəp Saelas ne Jutas u katən məmə Pasapas. Suah mil əh netəmim koat̄isiai-in ilau.

²³ Kən kəmosipən naoa kəm̄ ilat məmə okotos motuw̄in. Naoa tatən məmə,

“Itimat aposol m̄in ne elta m̄in rəha niməfak, itimat piatimat u itəmat. Iakotən təw̄ir kəm̄ itəmat əpəh Antiok, ne Siria, ne Silisia u Iaihlua m̄in, məto roiu n̄inotuwa piatimat m̄in.

²⁴ Itimat emotətə məmə netəmim neen u e n̄ikitimat kəmotol tiəkis p̄ik kəm̄ itəmat, kən itəmat nəmotətə tərət e nəghatən rəhalat. Məto itimat emisotos-ipənən nəghatən məmə okotuw̄in kən mihin.

²⁵ Tol nəhlan kən itimat emotaun-in nəghatən kit, kən motegəhan məmə itimat kəiu okioas nəghatən rəhatimat muətəu-pən Pol ne Panapas u ilau kuəw̄ir p̄ik otat.

²⁶ Iuəhkīr kiamīs o wək u rəha Iərəmərə rəhatat, Iesu Kristo.

²⁷ Kən itimat ioatahl-ipinə Jutas ne Saelas məmə okiamnə muehm itəmat. Ilau okuən əsas kəm itəmat nəghatən kitiah əm itəm itimat emotəte.

²⁸ Kən Narmīn Rəha Uhgīn nīkin tagien ne nīkitimat tagien məmə esotos-ipinə mīnən lou kit kəm itəmat məmə otəfigəm pīk otəmat, mətə in əm u nəkotəkəike motol:

²⁹ onisotunən nagwənən mīn u itəm kinol rəkis sakrifais lan kəm narmī nat mīn u iərmīs mīn; kən məsotunən nītan; kən məsotunən nat megəh itəm kəmaril nentou mətə-inu nītan əh-ikīn e nīpətīn; kən məsotolən təfagə e pətan. Okəmə nakotətəupən nəghatən mīn əh, onəkotuwīn e suatīp təwīr.

Inu namnun rəhatimat nəghatən.”

³⁰ Kən netəm-iasol mīn əh kəmotahl-ipən netəm əh ilat kuwīt məmə okotuwīn əpəh Antiok. Nian kəmotiet-pən Antiok, kəmotəun-in netəmim rəha nīməfak e ikīn mīn əh, kən kotuwa kitiah, kən kotos-ipən naoa un kəm ilat.

³¹ Kən nian kəmotəfin naoa un, nīkilat təmagien mətə-inu nəghatən əh təmīləs-ipər nīkilat.

³² Jutas ne Saelas ilau ien mil rəha Uhgīn. Kəmuəghat təfəməh kəm piatat mīn əh mətialəs-ipər nətəligən rəhalat matioal ilat koatətul əskasik.

³³ Kəmuatīg tuwəh məsīn ikīn əh, kən piatat mīn kəmotəuiatīpin ilau kən motətapəh məmə Uhgīn otos-ipən rəhan nəməlinuən kəm ilau, kən motahl-ipən ilau kiatəlig-pən o netəm u kəmotahl-ipa ilau.

³⁴⁻³⁵ Kən Pol ne Panapas kəmuatīg tuwəh məsīn əpəh Antiok, kən ilat netəmim tēpət kəmoatən-

iarəp ne moatəgətun netəmim e Iərəmərə.

Pol ne Panapas kəmuəhap ilau min

³⁶ Nian neen uarisig, Pol təmən-ipən kəm Panapas məmə, “Təwır məmə kiatelyg min mian muəplan pialau min e taon min itəm kəmuən-iarəp nəghatən ikın rəha Iərəmərə kəm ilat, muəplan-tu məmə koatahratig.”

³⁷ Kən Panapas tolkeike məmə otit min Jon Mak.

³⁸ Məto Pol təplan məmə təsətuatipən, məto-inu Jon Mak tinapəs rəkis ilau əpəh Pamfilia mıtəlig məsətəu-pənən ilau mətoarus kioal namnun e wək.

³⁹ Kən kəmuən təskasik e nənən əh, kən muəhap ilau min. Kən Panapas təmit Mak kən mios nego kit mian əpəh Saepras.

⁴⁰ Məto Pol təmit Saelas ilau min. Kən netəm koatəfak kəmotəfak məmə Iərəmərə otehm wır ilau e rəhan nəwırən, kən motahl-iarəp ilau.

⁴¹ Kən kəmuəliwək mian-pən Siria ne Silisia ikın kən matuem əskasik niməfak min.

16

Timoti təmətəu-pən Pol ne Saelas

¹ Kən Pol təmaliwək min muwın əpəh Tepe ne Listra. Kən ikın əh, etəmim kit əh-ikın rəha Iesu, nərgin u Timoti. Mama rəhan in noanol kit rəha Isrel, məto rəhan tata in etəm Kris.

² Netəm koatəfak əpəh Listra ne Ikoniam kəmotən məmə Timoti in etəm təwır kit.

³ Kən Pol tolkeike məmə otit ilau min. Kən təməhg-ipən in məto-inu təməsolkeikeən məmə noanol

mīn rəha Isrel nīkīlat otəht rat mətō-inu kotītun mēmə tata rəha Timoti in etəm Kris.

⁴ Kən nian iləhal kəməhaluwīn e taon mīn, kəmətəhalən-iarəp kəm netəmim rəha Uhgīn nəghatən rəha aposol mīn ne elta mīn itəm kəmotələhəu əpəh Jerusalem. Kən mītəhaləgətun ilat mēmə okotəkəike katətəu-pən nəghatən mīn əh.

⁵ Kən e nolən əh, nīməfak mīn kəmotəskasik e rəhalat nahatətəən, kən nian rafin netəmim koatuwa moatəpət e nīməfak.

Pol təməplan napīlaiirən kit rəha Uhgīn

⁶ Kən iləhal kəməhaluwīn-pən əpəh Fritia ne Kalesia ikīn, mətō-inu Narmīn Rəha Uhgīn təməsegəhan-inən iləhal mēmə okəhaluwīn-pən Esia ikīn məhalən-iarəp nəghatən u əh-ikīn.

⁷ Nian kəməhaluwa iuəhkīr e ikīn Misia ne ikīn Pitinia, məhalolkeike mēmə okəhaluwīn Pitinia. Mətō Narmīn rəha Iesu təsegəhan-inən mēmə okəhaluwīn.

⁸ Kən kəməhalaliwək məhaluwīn-pən Misia ikīn, kən məhalatite-pa e taon əh Troas.

⁹ Kən lapīn in, Pol təməplan nat kit tahmen e napīlaiirən. Təməplan mēmə etəm Masetonia kit tatətul matətəpəh əskasik ron mēmə, “Awi, okol nakuwa Masetonia masitu etimat.”

¹⁰ Nian Pol tīnəplan rəkis əm nat əh, kən enoataii-pən rəhatimat natimnat mēmə ekotuwin Masetonia, mətō-inu enoatitun mēmə Uhgīn tətəun-in itimat mēmə ekotən-iarəp namnusən təwīr rəha Iesu kəm netəm ikīn əh.

Litia əpəh Filipae təmən nīpahrienən e Iesu

11 Kən emotos nego kit motiet əpəh Troas motaiu ətuatip əm o nitən Samotres. Kən kəmən lawigin emotuwın motuar e taon Neapolis.

12 Kən emotiet ikin-u motaliwək əm motuwın əpəh e taon əh Filipae, u tatəməhl aupən e nitən asol Masetonia. Netəm ikin əh, netəm Rom ətuatip. Kən emotatig məsin əh-ikin.

13 Kən e Sapat, nian rəha nəfakən, emotiet e taon əh kən motuwın əpəh ləhau e nəhau kit itəm emotəto məmə netəmim kotuwın ikin katəfak. Kən emotuwın moatəpələh katəghat itimat nipiitan itəm kəmotaupən motuwa katəpələh.

14 Kən pətan Tuatira kit əh-ikin tatətəlig-in itimat, nərgin u Litia. In pətan itəm tatol-salim-in nıməhan nəgui-naris u nian rafin nıməhan əh nəmtin tiəkis pik. Pətan əh nian rafin in tatəfak kəm Uhgın, kən İərəməərə təmol nikin tımətmətig məmə otən nıpahrienən e nəghatən itəm Pol tatən.

15 Kən kəmol baptais lan ne rəhan mın, ne rəhan iolwək mın. Kən in təməni-ıpa kəm itimat məmə, “Awi, okol nakotuwa imak ikin kotatig məsin məto-inu itəmat nınotitun rəkis məmə io iatən nıpahrienən e İərəməərə.” Kən in təmatəkəike kəm itimat, kən ekotuwın iman ikin.

Kəmiləs-ıpən Pol ne Saelas e kalapus əpəh Filipae

16 Kən nian kit, nian emoatuwin ikin rəha nəfakən əh, kən pətan əkəku kit təməplan itimat e suatip. In slef rəha netəmim neen itəm kəmos-nəmtin. Pətan əh narmın rat kit tətətig lan itəm tol in tatən-ıarəp natimnat itəm otəpanuwa. Kən matol win e məni tepət rəha rəhan netəm-iasol mın məto-inu netəmim kotətou ilat məmə ilat okotəto rəhan nəghatən.

17 Kən in təmatuarisig-in itəmat Pol, kən matən əfəməh məmə, “Netəm u, netəm rəha Uhgın u in ilis, ilis pik. Koatən-ipinə kəm itəmat suatip rəha Uhgın məmə in otosmegəh netəmim lan.”

18 Təmatol nəhlan etəmat nian tepət, mətoarus nian kit Pol tınəto tərət o nat əh mınəpou in. Kən in təmeirair magət e narmın rat apon məmə, “E nərgi İesu Kristo iatən-ipinə kəm ik məmə onakiet rəkis e pətan əkəku un.” Kən roiu agin mın, narmın rat apon təmiet e pətan əkəku əh.

19 Kən nian rəhan netəm-iasol itəm koatərəməərə lan kınotitun məmə kınotakiə e suatip rəhalat o nolən win e məni, kəmotəto tərət. Kən kəmotaskəlim Pol ne Saelas motiləs ilau motuwın əpəh e ikın rəha kaonsel rəha taon əh,

20 məmə okuətul e niğanəmti netəm Rom, netəm rəha kot. Kən ilat kəmotən məmə, “Suah mil u ilau noanol rəha netəm Isrel. İlau kətioal nat tərət tepət u imətət ikın.

21 İlau katuən məmə kitat okotəkəike kətəupən suatip pisin mın. Məto suatip mın əh kəsotəuatipən e lou rəhatat. Kitat netəm Rom. Okol kitat kəsotolən nəhlan.”

22 Kən netəm ikın əh kəmotuwa motəplan ilat mınəotən rat ilau. Kən suah mil u rəha kot kuən-ipən kəm mopaël mın məmə okotapeg rəhalau natimnat motəlis ilau.

23 Kən kəmotəlis ilau mau tepət, kən uarisig kotiləs-ipən ilau e kalapus. Kən motən-ipən kəm etəm tatehm kalapus məmə otəsəmkarəpənən elau kiaiet muagim.

24 Nian etəm rəha nehmən kalapus təməto nəghatən əh, təmİLəs ilau muwĭn e rum kit əpəh imə agĭn, kən mətu-pən nig e nelkĭlau tahmen e hankap.

Etəm tatehm kalapus təmən nĭpahrienən e Iesu

25 Kən nian tĭnəlis kĭnkĭn lapĭn, Pol ne Saelas katuəfak, kən ilau katuan napuən mĭn rəha nənwiwiən Uhgĭn. Kən netəmim mĭn e kalapus koatətəlig-in ilau.

26 Kən roiu agĭn-əh mĭn, namig asol kit təməloal e nəptən kən mol nimə kalapus təməloal pik, kən nafiluə mĭn e kalapus kəmoterəh, kən sen itəm kəməlis netəmim lan kəmōtĭsas.

27 Kən nian etəm rəha nehmən kalapus təmāiir, məplan məmə nafiluə mĭn rəha kalapus kəmoterəh, nĭkĭn təməht məmə netəm koatəmāhl e kalapus kĭnotagĭm rafĭn. Kən mĭləs-ipər rəhan naip məmə otagĭmnu atĭp in lan.*

28 Məto Pol təmāgət əfəməh məmə, “!Ei! !Əsaruan ik! Itĭmat rafĭn əpəh ikĭn.”

29 Kən suah əh təmaun məmə okĭləs lait ka, kən in təmāiu muwĭn əpəh imə, mĭsĭn-pən nulĭn əpəh e nelkĭ Pol ne Saelas ikĭn mətasiəp.

30 Kən mit ilau məhāliet əpəh ihluə kən mətapəh olau məmə, “!Suah mĭl! ?Ekahro nulan məmə Uhgĭn otosmegəh io?”

31 Kən kuən-ipən kəm in məmə, “Onəkəike mən nĭpahrienən e lərəmərə Iesu, kən məmə Uhgĭn otosmegəh ik ne rəham mĭn.”

* **16:27:** E nian əh, okəmə mopael kit tairaməg e etəm tatol kalapus tagĭm, okəike kohamnu mopael əh. **16:27:** Wək 12:18-19

16:30: Wək 2:37

³² Kən kəmuən-ipən nəghatən rəha İərəmərə kəm in ne netəmim itəm kotatig ilat min.

³³ Nat əpnapın lapın aġın, məto suah əh təmit ilau muwın maikuas e nıməgəm mın e nıpətılau itəm kəmalis ilau ikin. Kən e nian əm əh, kəmol baptais lan ilat rəhan mın.

³⁴ Kən in təmit Pol ne Saelas muwın əpəh iman ikin mos-ipən nagwənən kəm ilau. Kən in ne rəhan mın rafın nıkilat təmagien marioah məto-inu kəmotən nıpahrienən e Uhgın.

³⁵ Nian təmian, etəm rəha kot mil əh kuən-ipən kəm mopael mın məmə, “Okotuwın kerəh e suah mil əh katian.”

³⁶ Kən suah əh etəm rəha kalapus təmən-ipən kəm Pol məmə, “Etəm rəha kot mil kəmuən məmə ekoterəh etəlau nakatian, kən ialet mətian kən muətul mətig.”

³⁷ Məto Pol təmən-ipən kəm mopael mın əh məmə, “?Ei, məto naka əh? Itımlau etəm Rom mil.† Kən etəm rəha kot mil əh kəsüəplanən nat kit məmə emioal tərət, məto e nıganəmti netəmim kəmotalis itımlau, kən kıləs-ipən itımlau e kalapus. ?Kən roiu kioalkeike məmə oekialet anion əm? !Kəp! İlau əm okuəike muea ikin-u kən mialəs-iarəp itımlau.”

³⁸ Kən mopael mın əh kəmotuwın kən-ipən kəm etəm rəha kot mil əh. Kən nian kəmuəto məmə Pol ne Saelas ilau etəm Rom mil, ilau kəmuəgın pik.

³⁹ Kən kəmian muən-ipən kəm Pol ne Saelas məmə, “!Ei, kəsi! Emioal tərət etəmlau.” Kən

† **16:37:** Okəmə suah kit in etəm Rom, məto katətu-pən nəghatən kit lan, kən lou kit əh-ikin rəhalat məmə aupən kapman otol nalpınən kəm in, məto in otəkəike mətul e kot mən-iarəp nəwtain nəghatən katətu-pən lan. Afın e Wək 25:15-16.

uarisig kiaiet ilau motiet e nīpəg noa kalapus, kən muən-ipən wīr kəm ilau məmə okiaiet e taon əh.

⁴⁰ Kən Pol ne Saelas, ilau kəmiaiet e kalapus mian e nimə rəha Litia. Ikin əh kəmuəplan piatat ne wīnitat mīn rəha niməfak, kən muəghat məsīn kəm ilat mətialəs-ipər nīkilat. Kən uarisig u, kiaiet mətian.

17

Pol ne Saelas kəmian əpəh Tesalonaeka

¹ Kən Pol ne Saelas kəmuəliwək mian-pən əpəh e taon mil əh Amfipolis ne Apolonia, mueia miaet-pa e taon əh Tesalonaeka. Ikin əh, nimə rəha nuəfīmīnən kit əh-ikin rəha netəm Isrel.

² Kən Pol təmol tahmen əm e itəm tatol nian mīn, təmuwīn əpəh imə e nimə əh. Kən e Sapat kisil ilat netəm əh noanol mīn rəha Isrel kəmoatol nəghatən tepət o Naoa Rəha Uhgīn.

³ In tatən kəm ilat məmə, “Naoa Rəha Uhgīn tatən wīr agīn-əh məmə Kristo itəm Uhgīn təmən məmə otahl-ipa, otəpanəto nahməən e nīpətīn, muwa mətoarus mīmīs, kən Uhgīn otəpanosmegəh mīn in e nīmīsən. Iesu u itəm iatən kəm itəmat, inu Kristo əh.”

⁴ İlat neen kəmotən nīpahrienən e nəghatən əh, kən kəmotətəu-pən Pol ne Saelas. Kən netəm Kris tepət itəm koatəfak kəm Uhgīn, ne nīpītan asol tepət itəm koatərəməərə e nīpītan mīn, kəmotətəu-pən ilau.

⁵ Məto netəm-iasol rəha noanol mīn rəha Isrel, kəmotətəhak, kən motuwīn moategəs-in netəm nol təfagə, əpəh e nīkal suatīp mīn ne ikin mīn, motuwa mīnoatos ilat mīn, kən mīnoatol nəratən tepət əpəh e taon əh. Kən kəmotuwīn e nimə rəha suah kit

nərgin u Jeson, moteatəp nafiluə e nimə, moategəs-in Pol ne Saelas. Kəmotolkeike məmə okotiləs-ipən ilau e nelmi kaonsel əh-ikin əh.

⁶ Nian kəməsotəplanən ilau, kən kəmotaskəlim Jeson ne piatat mīn neen motəmki-pən ilat məmə okotətul aupən in netəm-iasol mīn rəha kaonsel. Kən kəmotagət əfəməh moatən məmə, “Suah mil əh Pol ne Saelas kətioal nat tərət tepət e ikin mīn, kən mīnuea e taon rəhatat.

⁷ Kən suah u Jeson təmaun-in ilau kian iman ikin, məto ilat koatətgəhl lou rəha Sisa itəm tatərəmərə e nitən mīn. Ilat koatən məmə İərəməərə kit mīn əh-ikin tətətig, nərgin u İesu.”

⁸ Nian noanol mīn rəha İsrəl kəmotən nəghatən əh, motol netəmim ne netəm-iasol mīn əh kīnotəruru əfəməh məmə okotol naka.

⁹ Kən netəm-iasol mīn əh kəmotol Jeson ne piatat mīn kəmosot-ipən məni neen, məmə in nəniəkisən kit məmə okəsotol mīnən nat əh, kən motahl-ipən ilat koatuwin.

Pol ne Saelas kəmian əpəh Perea

¹⁰ Nian tīnapinəp, kən piatat mīn ikin əh kəmotahl-ipən Pol ne Saelas məmə okian e taon əh Perea. Nian kəmiaiet-pa ikin əh, kəmian e nimə rəha nuəfiminən rəha netəm İsrəl.

¹¹ Noanol mīn rəha İsrəl ikin əh nətəligən rəhalat təwir, maprəkis-in netəm Tesalonaeka, məto-inu kotolkeike pīk məmə okotətəlig-in nəghatən rəhalau. Kən nian rafin, koatafin wir e Naoa Rəha Uhgīn, moategəs-in məmə nəghatən rəhalau tətuatip o kəp.

¹² Məto-inu e nolən əh, kən tepət kəmotən nıpahrienən e Iesu. Kən nıpitan asol mın Kris tepət, ne netəm Kris tepət kəmotən nıpahrienən e Iesu.

¹³ Məto nian noanol mın rəha Isrel əpəh Tesalonaeka kəmotəto məmə Pol tatən-iarəp mın nəghatən rəha Uhgın əpəh Perea, kən ilat kəmotuwa mın əpəh ikın mınəotol netəm Perea kınətol mın təməht kəm ilau.

¹⁴ Kən e nian əm əh, piatat mın kəmotahl-ipən mın Pol tuwın əpəh itəhəi muwın e nego muwın Atens, məpəs əm Saelas ne Timoti kətuatig əpəh Perea.

¹⁵ Kən netəmim itəm kəmotit Pol moatuwın Atens, kınəotitəlig-pa mın Perea, Pol tahləpis ilat məmə okotən-ipən kəm Saelas ne Timoti məmə okuaut uəhai əm mian muəplan mın in.

Pol əpəh Atens

¹⁶ Nian Pol təmatəsahgin Saelas ne Timoti əpəh Atens, in təməto tərat pık məto-inu nian taliwək mətan ikın əh, məplan ikın əh tərıəah e narmı nat mın.

¹⁷ Məto-inu o nat əh, kən in tuwın əpəh e nımə rəha nuəfımınən rəha netəm Isrel ilat netəm Isrel ne İaihlua mın itəm koatəfak kəm Uhgın, moatəghat pık o nat əh. Kən nian rafın in tatuwın ikın katol maket ikın matəghat kəm netəm əpnəpın mın əm.

¹⁸ Kən İəgətun mın neen netəm Kris, kətaun-in

ilat Epikiurien ne Sitoik,* ilat mīn koatəghat. Ilat neen koatən mēmə, “?Suah əh tāmīləs əm nəghatən əpəh kit e suatip matən, kahrmə tatən naka əpəh?”

Kən netəmim neen kotəmə, “Itimat ekotəto mēmə tatəghat-in uhgīn mīn rəha ikin pişin pişin mīn.” Koatəghat nəhlan mətə-inu Pol tatəghat-in Iesu, matən mēmə tāmīmis mətə Uhgīn təmosmegəh mīn.

¹⁹ Kən kəmotəun-in-pən Pol mēmə otuwa mətul e niğanəmti kaonsel rəha netəm koatəpələh e nitot əh Areopakus. Kən kaonsel əh təmən-ipən kəm in mēmə, “Ekotolkeike mēmə ekotitun nipəti nəghatən wi itəm nakatən. ²⁰ Nəghatən mīn əh neen, ekotəto mēmə tol pişin agin-əh, kən ekotolkeike mēmə ekotitun nipətin.”

²¹ Kəmotəghat nəhlan mətə-inu netəm Atens ne netəm ik pişin mīn itəm kəmotuwa Atens, kotolkeike mēmə okotəpələh əm katətəlig-in nəghatən wi mīn əh, kən motəuhlin wir nənən lan.

²² Kən Pol tətul e niğanəmti netəm rəha kaonsel əh mēmə, “Netəm Atens. Io enəplan rəkis mēmə rəhatəmat nətəligən tepət tatuwin o uhgīn mīn.

²³ Nian io etaliwək ikin-u imatəmat ikin, matəplan ikin nəkoatəfak mīn ikin ne narmi nat mīn, kən eməplan nəghatən kit itəm itəmat nəmotəte-pən rəkis e kəpiel kit mēmə, INU IKIN KATƏFAK-PƏN KƏM UHGİN KIT ITƏM ITİMAT EKOTƏRURU. Mətə uhgīn itəm itəmat nəkoatəfak kəm in, itəm

* **17:18:** Epikiurien ne Sitoik - İəgətun mīn neen itəm koategəs-in nipahrienən. Ilat Epikiurien koatən mēmə natimnat itəm tatol suah kit nikin tagien, inu nəukətin rəha nəmegəhən təwir. Ilat Sitoik koatən mēmə təwir okəmə suah kit təsətəən nagiənən ne nəhmən e nikin.

nəkotəruru, Uhgīn əh inəh itəm io iatən-ipinə kəm itəmat.

²⁴ Uhgīn əh inəh təmol nəptən u, ne natimnat rafin itəm koatatig lan, kən in matərəməərə e neai ne nəptən, in təsatigən e niməfak mīn itəm kitat əm netəmim kəmotol.

²⁵ Nat kit təsikəən ron itəm kitat netəmim kotitun nolən kos-ipən kəm in. Məto-inu in pīsīn əm tatos-ipa nəmegəhən kəm kitat kitiah kitiah, matos-ipa natimnat rafin kəm kitat.

²⁶ Aupən, aupən agīn-əh, in təmol əm suah kitiah əm. Kən netəm rafin ikīn mīn kəmotiet əm e suah əh, kən in pīsīn əm təmələhəu ilat rafin e ikīn mīn, kən in pīsīn əm təmən nian itəm ilat okotan lan, ne nuantən mīn rəhalat.

²⁷ Uhgīn əh təmol nəhlan məmə kitat rafin okotəkəike kegəs-in məmə okotehm, tahmen e etəmim itəm tateameam əpnəpīn əm məmə otehm nat kit. Məto nīpahrienən məmə Uhgīn əh, sənəmə in isəu o kitat.

²⁸ Tahmen e itəm suah kit təmən aupən məmə, ‘Məto-inu kitat koatəkul-pən əm e Uhgīn, kən moatos nəmegəhən, moataliwək, moatol natimnat rafin.’ Kən mahmen e suah kit rəhatəmat itəm təməte rəkis napuən kit məmə, ‘Kitat mīn kitat nenətīn mīn.’

²⁹ “Məto-inu kitat nenətī Uhgīn, okol kitat kəsotənən məmə in tahmen e natimnat itəm netəmim koatol ilat e iaen u kol tatipit-ipit, ne silfa ne kəpiel. In sənəmə nat kit itəm suah kit titun nol əmən e nelmīn o e rəhan nenatigən. !Kəp!

³⁰ “E nian əh aypən itəm netəmim kotəruru Uhgın, tahmen e itəm Uhgın təmahtosig-in niğanəmtin məmə otəsəplanən nolən rat mın əh. Məto roiu tatən kəm kitat rafin e ikin mın rafin məmə, ‘Itəmat rafin onəkotəuhlin itəmat e rəhatəmat mın nolən rat mın.’

³¹ In təmən nəhlan, meto inu in tınəmitəpun rəkis nian itəm in otakil nolən lan rəha netəmim, kən in otol əm e suatip itəm tətuatip. Uhgın tinitəpun rəkis etəmim itəm otakil nolən mın rəha netəmim, kən in tınəmol rəkis kəm netəmim məmə in otol nəhlan, məto-inu tınol rəkis suah əh təmegəh e nımisən.”

³² Nian ilat kəmotəto nəghatən məmə Uhgın təmol suah kit təmegəh mın e nımisən, neen kəmotalah-əmnu, məto neen katən məmə, “Itimat ekotolkeike məmə ekotəto mın rəham nəghatən.”

³³ Kən Pol təmiet e nəghatən əh rəha kaonsel.

³⁴ Kən netəmim neen kotuwın kəkul-pən lan, moatən nıpahrienən e Iesu. Netəm əh kit nərgin u Taionisiəs, in etəm kit rəha kaonsel əh, ne pətan kit mın nərgin u Tamaris, ne netəmim neen mın.

18

Pol təmuwın Korin

¹ Uarisig e natımnat mın əh, Pol təmiet əh Atens, muwın e taon pisin kit mın, nərgin u Korin.

² İkin əh, təməplan suah kit, in noanol rəha İsrel, nərgin u Akwila. Təmaiir əpəh Pontas, məto təmuwın mətatig əpəh İtali e taon asol əh Rom. Uarisig, kən etəm Rom əh, Klotias itəm tatərəməmə e ikin mın, təmol lou kit məmə noanol mın rəha İsrel okotəkəike motiet Rom. Kən Akwila ne rəhan

pətan Prisila kəmiaet mueia mətuatig əpəh Korin. Kəməsuatigən təfəməh kən Pol tiet-pa, məplan ilau. ³ Kən mətatig iləhal min ilau, matəkul-pən elau e wək rəhalau, məto-inu wək rəhan rəha nosən məni tahmen əm əh wək rəhalau. İlat netəm rəha nəhlən nimə tapolən.

⁴ Kən e nian rafin e Sapat, nian rəha nəfakən, Pol ne noanol min rəha İsrəl ne netəm Kris koatol nəghatən tepət əpəh e nimə rəha nuəfiminən rəha netəm İsrəl, məto-inu Pol tolkeike məmə otiuw-pa ilat məmə okotən nipahrienən e İesu.

⁵ Kən Saelas ne Timoti kəmiaiet Masetonia, kən nian kəmiaiet-pa ikən əh, Pol təmapəs wək kən matən-iarəp əm nian rafin namnusən təwİR matən wİR kəm noanol min rəha İsrəl məmə İesu in Kristo itəm UhgİN təmən məmə otahl-İpa.

⁶ Məto ilat kəmotetəhau, kən moatəhai. Kən Pol təmorautin-orautin rəhan sot asol e niġanəmtilat. Kən mən məmə, “Okəmə nəkotatig e nəratən lan nian UhgİN otakil netənim e Namnun Nian, məto rəhatəmat atİp. Tətuoun əh-roiu, ekuwİN mən-iarəp namnusən təwİR o İaihlua min.”

⁷ Kən in təmİet elat muwİN mətatig e nimə rəha suah kit sənəmə noanol rəha İsrəl, məto in tatəfak kəm UhgİN, nərgİN u Titias Jastas. Rəhan nimə in e nİkal nimə rəha nuəfiminən rəha netəm İsrəl.

⁸ Kən Krispas u in tatərəmərə e nimə əh, in ne rəhan min, ilat kəmotahatətə e İərəmərə. Kən netəm Korin tepət min kəmotəto nəghatən rəha Pol, kən kəmotahatətə e İesu, kən kol baptais elat.

⁹ Kən nian kit lapİN, Pol təməplan nat kit tahmen e napİlaiirən. E napİlaiirən əh, İərəmərə təməghat

kəm in məmə, “Əsəginən ilat. Uwin mən-iarəp rəhak nəghatən məsamegən,

¹⁰ məto-inu kilau min ik. Netəmim okol kəsotərəkinən ik, məto-inu netəmim tepət e taon əh ilat rəhak netəmim min.”

¹¹ Kən Pol təmatig ikin əh nup kitiəh kən məwig sikis, matəgətun netəmim e nəghatən rəha Uhgın.

Netəm Isrel kəmotiləs-ipən

Pol e kot

¹² Kən nian Kalio, in kapman rəha netəm Akaea, kən netəm Isrel kəmotuwa kitiəh motaskəlīm Pol motiləs motuwın e kot.

¹³ Kən motən məmə, “Suah u tətalkut məmə otiuw-pən netəmim məmə okotəfak kəm Uhgın e nolən kit itəm təsətuatipən e Lou.”

¹⁴ Kən Pol təmətul məmə otəghat, məto Kalio təmən-ipən kəm ilat məmə, “Netəm Isrel. Otətəlig-in-tu. Okəmə nat u in nat kit təsətuatipən, o təsətəupənən lou, itəmat nəkotitun rəkis məmə ekəike məto nəghatən rəhatəmat.

¹⁵ Məto, nəghatən u in musmus əm kit rəhatəmat e nərig min ne natimnat min rəha Lou rəhatəmat, kən tətətig əm etəmat məmə onəkotən kələhəu wir. Io nīkik təsəgienən məmə ekakil nat tol nəhlan kit.”

¹⁶ Kən in mahl-iarəp ilat e kot.

¹⁷ Kən nian kəmotuwın ihluə, əmun kəmotaskəlīm Sostenes u etəm-iasol rəha nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel. Kən kəmotoh kəmotoh əpəh e nəfiluə e nimə kot. Məto Kalio təsolən nat kit məmə otən-iəhau ilat.

Pol təmətəlig Antiok əpəh Siria

18 Pol təmatig nian tepət əpəh Korin ilat piatat mīn. Kən uarisig tapəs ilat muwīn ikin əh-ikin Kegkria. Aupən Pol təmol nəniəkisən kit kəm Uhgīn, kən ikin-u in təməte mīn əm noanun matol namnun nəniəkisən lan rəhan. Kən in təmos mīn nego kit ikin əh mītəlig-pa Siria. Kən Akwila ne Prisila kəmuətəu-pən in.

19-21 Nian kəmotuwa e taon əh Efesas, iləhal kəməhaluar. Kən Pol təmuwīn əpəh imə e nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel, kən kəmotən nəghatən tepət. Ilat kəmotətapəh ron məmə otatig məsīn ilat mīn ilat. Məto in təmə, “Ei kəsi, kəpə. Okol esatigən.” Məto nian in təmiet təmən-ipən kəm ilat məmə, “Okəmə Uhgīn tolkeike məmə ekuwa mīn, kən epanuwa mīn məplan itəmat.” Kən in təmos nego kit miet Efesas, məto təmapəs Akwila ne Prisila kətuatig ikin əh.

22 Nian Pol təmuwa e taon əh Sisaria, kən muar. Kən maliwək muwīn məmə otəplan netəm rəha niməfak əpəh Jerusalem. Kən uarisig, təmītəlig-pa mīn əpəh Antiok.

23 Təmatig məsīn ikin əh, kən miet mīn maliwək muwīn-pən əpəh Kalesia ne Fritia ikin matem əskasik netəm rəha Iesu.

Apolos təmuwīn Efesas ne Korin

24 Kən suah kit təmuwa əpəh Efesas, in noanol kit rəha Isrel, nərgīn u Apolos. In təmaiir əpəh Aleksantria, kən in etəm wīr kit rəha nəghatən, kən mītun wīr mīn nəghatən mīn e Naoa Rəha Uhgīn.

25 Ilat kəmoatəgətun rəkis in e suatip rəha ləramərə. Kən nian rafin nigəm tatuəp e nīkin o

nən-iarəpən nəghatən rəha Uhgın. Kən nəghatən rəhan e İesu in tətuatıp tətuatıp. Məto in titun əm nolən baptais itəm Jon təmatol aupən.

²⁶ Kən in təmatən-iarəp əskasık nəghatən rəha Uhgın əpəh e nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel. Nian Prisila ne Akwila kəmuəto in, kəmiat məhaluwın əpəh e rəhalau nimə, kən muən-iarəp wır kəm in suatıp rəha Uhgın.

²⁷ Kən nian Apolos tolkeike məmə otuwın əpəh Akaea, kən piatat mın əpəh Efesas kəmotasitu lan motəte naoa kit tuwın kəm netəm rəha İesu əpəh Akaea, motətapəh olat məmə kotitun nosən Apolos motuwın əpəh iməlat ikin. Kən nian in təmuwın ikin əh, in təmasitu wır elat. İlat mın əh, ilat kəmotahatətə e İesu e nəwırən rəha Uhgın.

²⁸ Apolos təmasitu elat nəhlan məto-inu in etəm wır kit rəha nəghatən, kən in matən-iarəp wır e Naoa Rəha Uhgın məmə İesu in Kristo itəm Uhgın təmən məmə otahl-ipa. Kən e niganəmti netəmim, təmatoh-iəhau nəghatən rəha netəm Isrel.

19

Pol təmuwın mın Efesas

¹ Nian Apolos təmətatig əh əpəh Korin, Pol təmətip suatıp kit əpəh ilis ikin e nitot mın miet-pa əpəh Efesas. İkin əh təməplan netəmim neen rəha İesu.

² Kən təmətapəh olat məmə, “?Tahro? ?Narmin Rəha Uhgın tınuwa mərioah mətatig etəmat nian nəmotahatətə e İesu, o kəpə?”

Kən kəmotən-ipən kəm in məmə, “Itimat esotəto aginən məmə nat kit mīn əh-ikīn Narmīn Rəha Uhgīn.”

³ Kən Pol təmətapəh olat məmə, “?Məto kəmol bəptais əhro nulan etəmat?”

Kən kəmotən-ipən kəm in məmə, “Kəmol bəptais etimat e nolən bəptais itəm Jon təmatol.”

⁴ Kən Pol təmə, “Nolən bəptais itəm Jon təmatol tatol e netəmim itəm koatəuhlin ilat e rəhalat nolən rat mīn. Məto Jon təmatən-iarəp məmə netəmim okotəkəike motahətətə e etəmim itəm otəpanuarisig in. Suah u in İesu.”

⁵ Kən nian netəmim kəmotətə nəghatən əh, kən kəmol bəptais elat e nərgi İərəməərə İesu.

⁶ Kən nian Pol təmələhəu-pən nelmīn e rəhalat-kapə, Narmīn Rəha Uhgīn təmuwa mərioah mətatig elat. Kən kīnoatəghat e nəghatən ik pisin mīn, kən moatən-iarəp nəghatən itəm Uhgīn tatos-ipən kəm ilat.

⁷ Kən netəm əh, ilat rafin tuelef.

⁸ Kən Pol təmatuwīn e nīmə rəha nuəfiminən rəha netəm İsrəl e məwīg kisil matən-iarəp əskasik nəghatən e namnusən təwir rəha Uhgīn məsəginən. Kən ilat min ilat, kəmotol nəghatən tēpət məto-inu in tolkeike məmə otiuw-pa ilat o nərəmərəən rəha Uhgīn.

⁹ Məto netəmim neen, rəhalat-kapə tiəkis pik məmə okotən nīpahrienən e rəhan nəghatən. Kən kəmoatəghat rat e suatip rəha İərəməərə rəhatat e niganəmti netəmim rafin. Məto-inu o nolən mīn

əh, kən Pol tāmiet elat kən mit netəm rəha Iesu kotuwa koatuarisig-in. Kən nian rafin ilat netəmim koatəghat əpəh e nima sīkul asol kit itəm suah kit, nərgin u Tiranas, təmatəgətun ikin aupən.

10 Kən Pol təmatol wək əh o nup kəiu apiəpiə. Məto-inu təmatol nəhlan, kən netəmim itəm koatətig e ikin əh Esia, noanol mīn rəha Isrel ne netəm əpnəpīn əm, ilat rafin kəmotəto nəghatən rəha İərəməərə.

Nenəti Skefa mīn

11 Kən Uhgīn təmol Pol tatol nat pispis mīn itəm tol pisin agin-əh.

12 Natimnat rəha Pol tahmen e iəgkəsip ne natimnat itəm təmatuwīn lan, netəmim koatəmīk moatuwīn moatek netəm koatimis lan. Kən nīmīsən mīn kəmotəwīr, kən narmin rat mīn kəmotiet elat.

13 Kən netəm Isrel neen koatuwīn ikin pisin pisin mīn neen, moatəhg-iarəp narmin rat mīn e netəmim, kən netəm əh kəmotalkut məmə okotol nat əh e nərgi İərəməərə Iesu. Kən kəmoatən-ipən kəm narmin rat mīn məmə, “E nərgi Iesu, etəm kitiah əm itəm Pol tatən-iarəp, otiet.”

14 Kən e netəm kəmoatol nat əh, sepīn əh-ikin nenəti suah kit, nərgin u Skefa, u in pris asol agin rəha Isrel.

15 Məto narmin rat təmən-ipən kəm ilat məmə, “Ekītun suah u Iesu, kən mītun mīn Pol. ?Məto itəmat pah mīn un?”

16 Kən suah apon narmin rat tətətig lan, təmətul maht ilat mərəkin ilat, məhap-əhap rəhalat natimnat mapeg rəkis, kən kotaipiəpiə əm

motagim e rəhan nimə kəmotaiḡ e niṭa kəməhap-əhap ilat.

¹⁷ Nian noanol min rəha Isrel ne netəm Kris kəmotəto nat əh, kəmotəḡin pik. Kən netənim komotiləs-ipər nərḡi Iərəmərə Iesu tər pik.

¹⁸ Kən netənim tepət itəm kotahatətə e Iesu, kəmotən-iarəp kəm netənim nat tərət min itəm kəmoatol.

¹⁹ Neen itəm kəmoatəmik nərĭk, ilat min kəmotəmik naoa min rəhalat e nat əh moatuwa, moatan-ətĭp e niḡanəmti netənim. Nian netənim kəmotafin e nəmti naoa min əh, tahmen e fiftimilian fatu ilat rafin.

²⁰ Kən nəghatən rəha Iərəmərə təmaiu iahḡin e nəsanənən asol rəha Uḡin.

Nəḡəhəuən asol kit əpəh Efesas

²¹ Kən uarisḡ e nat əh, Pol tinən e niḡin məmə otitəliḡ-pən əpəh Jerusalem, məto otuwĭn-pən Masetonia ne Akaea iḡin. Kən in tən məmə, “Nian emuwĭn rəkis Jerusalem, ekəike muwĭn min Rom.”

²² Kən in təmahĭl-ipən Timoti ne Erastas itəm kat-uasitu lan, məmə okuaupən mian əpəh Masetonia. Məto in otatḡ pitən məsin əpəh iḡin Esia.

²³ Kən e nian əh, nəḡəhəuən asol kit təməp əpəh Efesas o Suatĭp rəha Iərəmərə.

²⁴ Suah kit əh-iḡin itəm tatol natimnat e iaen kit katən məmə silfa, nərḡin u Temetrius. Iḡin-u netənim tepət koatəfak kəm uḡin kit pətan, nərḡin u Atemis. Kən Temetrius tatol narmi nimə min e silfa itəm tahmen e nimə rəha narmi nat rəha

Atemis. Kən nian tatol-salim-in ilat, matos mæni asol ilat rəhan netəmim mîn.

²⁵ Kən tæmaun-in rəhan netəmim mîn ne netəm pişin itəm koatol wək kitiəh əm mæmə okotuwa kitiəh. Kən tən mæmə, “Io mîn, nəkotitun rækis mæmə koatol win e mæni asol e wək u rəhatat.

²⁶ Mæto itəmat nəmotəplan ne motəto mæmə tahro nulan suah əh Pol tatərəkîn netəmim tepət kən kînoatətəu-pən, sənəmæ e Efesas əm, mæto iuəhkîr ikin mîn rafin e nitən əh Esia. In tatən-iarəp mæmə uhgîn mîn itəm netəmim əm koatol e nelmilat, sənəmæ uhgîn mîn pahrien.

²⁷ Kən roiu əh, iuəhkîr əm tatərəkîn suatip rəhatat o nosən mæni, kən iuəhkîr əm mîn in tatol mæmə netəmim okotəplan rat nimæ rəha Atemis, u itəm in ilis pik. Kən namnun, okəmæ naka nəghatən rəhan otərəkîn nərgîn Atemis itəm ilis pik tuwa mol nat əpnapîn əm lan. Mæto ikin-u Esia ne ikin mîn rafin, netəmim koatəfak kəm uhgîn u rəhatat.”

²⁸ Nian kəmotəto nəghatən əh, nîkîlat təmahmæ təmahmæ, kən əmun mînotagət əfəməh mæmə, “! Ure e Atemis u Efesas!”

²⁹ Kən nat əh təmaiu mîrəfin taon. Kən netəmim tepət kəmotuwa kitiəh motuwîn kaskəlîm etəm Masetonia mil əh itəm katualiwək iləhal Pol, nərgîlau u, Kaeas ne Aristakas. Kən kəmotuwîn kələh kiuw-pən ilau əpəh ikin nian rafin koatol mitig asol ikin.

³⁰ Kən Pol tolkeike mæmə otuwîn məghat kəm netəm əh, mæto netəm rəha Iesu kəsotegəhan-inən.

³¹ Ne netəm-iasol neen rəha kaonsel asol əpəh Esia itəm kotolkeike Pol, kəmotahl-ipən nəghatən

kəm in moatən-iəhau əskasik məmə otəsuwīnen əh netəm əh-ikin.

³² Kən ikin əh, netəmim koatol wilig wilig tepət motagət əfəməh. Neen koatən nat pisin, kən neen koatən nat pisin. Məto tepət kotəruru məmə kəmotuwa o naka.

³³ Kən noanol mīn neen rəha Isrel kəmotətgi-pən suah kit nərgin u Aleksanta məmə otuwīn mətul aupən-in ilat. Kən təmos-ipər nelmīn matefətutu ilat məmə otən-iarəp nehmən rəhan.

³⁴ Məto nian netəmim kəmotitun məmə in noanol kit rəha Isrel, kəmotagət əfəməh mīn məmə, “!Ure e Atemis əpəh Efesas! !Ure e Atemis əpəh Efesas!” Kəmotagət əfəməh motos aua kəiu.

³⁵ Kən etəm-iasol kit u kapman asol rəha taon Efesas, təmətul mən-iəhau ilat məmə, “!Okəsotagətən-tu!” Kən mən məmə, “!Ei, netəmim! Atemis u, in uhgin rəhatat. Kən nərgin in ilis. Kən netəm ikin mīn rafin kotitun məmə in wək rəhatat netəm Efesas məmə okotehm wir niməfak rəhan, kən motehm wir kəpiel asim rəhan itəm təmisi-pən e neai muwa.

³⁶ Kən suah kit tikə itəm otən məmə iateiuə. Kən tol nəhlan, təwir məmə nətəligən rəhatəmat teiuaiu. Təsəwirən məmə nakotalməl nulan.

³⁷ “Nəmos suah mil un motuwa ikin-u, məto ilau kəsuakləh-inən nat kit e nimə rəha narmi nat rəhatat, kən məsuəghat ratən e nərgi pətan əh, uhgin rəhatat.

³⁸ Okəmə Temetrius ne rəhan iolwək mīn koatəplan-pən nəghatən rat e suah kit, nian əh-ikin rəha kot ne netəm u kot əh-ikin. Təwir məmə okotuwīn kən-iarəp nəghatən rat mīn əh itəm kəmotəto kəm ilat.

³⁹ Məto okəmə nat kit mīn əh-ikin itəm nako-
tolkeike məmə onəkotol, onəkotəkəike motiləs mo-
tuwīn e mitig ətuatip rəhan.

⁴⁰ Timətig əm məmə okotiləs-ipən kitat e kot
o nolən u-roiu məmə koatərgəhəu pik. İuəhkir
kotəmou təpiə əm ikin. ?Kən okol kəsotənən nat kit
məmə kəmotuwa ikin-u e nəpələhən u-roiu o naka?
Məto-inu nəpələhən u, nīpətīn tikə.”

⁴¹ Nian təmən rəkis nəghatən əh, kən mən-iəhau
nəghatən mahl-ipən ilat məmə okotagīm mīn.

20

Pol təmuwīn əpəh Masetonia ne Akaea

¹ Nian nəratən əh təmol namnun, Pol təmaun-
in netəm rəha İesu məmə okotuwa kitiah. Kən
matəghat kəm ilat o nem əskasikən elat. Kən
uarisig in, tauiatipin ilat miet maliwək muwīn
əpəh Masetonia.

² Təmuwīn əh-ikin əh tərət ikin kən matos-ipən
nəghatən tərət kəm netəmim rəha İesu matem
əskasik ilat, kən miet-pa Kris.

³ Matig mos məwig kisil ikin əh, kən uarisig təmə
otos nego kit mitalig-pa Siria. Məto təməto məmə
noanol mīn rəha İsrəl kīnoatol noa anion kit məmə
okotohamnu əpəh e nego. Kən təməuhlin rəhan
nətəligən, kən mapəs nego mətəliwək əm mitalig-
pən Masetonia.

⁴ Netəmim itəm kəmoatətəu-pən e nian əh, kit u
Sopata nəti Piras etəm Perea, ne Aristakas, ne
Sekantas, etəm Tesalonaeka mil, ne Kaeas etəm
Tepe, ne Timoti, ne netəm Esia mil u Tikikas ne
Trofimas.

⁵ Kən e Filipae, netəm əh kəmotaupən motuwĭn katəsahgin itimat əpəh Troas.

⁶ Nian lafet rəha Pret U Is Tikə Lan təmöl namnun, itimat emotos nego kit motiet əpəh Filipae motaiu nian faif kən panotuwĭn əpəh Troas, motuwĭn motəplan ilat kən mətətig motos wik apĭəpiə.

Iutikas təmĭmĭs kən məmegəh mĭn əpəh Troas

⁷ E Sarare lapĭn, emotuwa kitiəh məmə ekotəfak, kən moatəgwən, kən moatun Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu. Kən Pol təməghat kəm netəmĭm məto-inu titun məmə olawĭg tatuwĭn mapəs ilat. Kən təməghat mətoarus nalugĭ nian lapĭn.

⁸ Nĭpəgnoa nimə itəm ioatəpələh ikĭn, in e nimə kəmol kĭlpĭn-ĭlpĭn tər. Kən kəmasiepən e lait tepət əh-ikĭn.

⁹ Kən etəm aluə kit, nərgĭn u Iutikas, tatəpələh e winta ikĭn. Nian Pol tatən-iarəp nəghatən rəha Uhgĭn matən matən, kən Iutikas, napĭlən tĭnatos, tĭnatiuw nəm, əmun məmə e winta mĭsĭpər muwĭn morĭn əpəh ləhau e nəptən. Kən nĭpəgnoa nimə itəm təməmə ikĭn, in tatol kĭsĭl lan. Kən nian kəmotėiuaiu motuwĭn, məto tĭnĭmĭs rəkĭs.

¹⁰ Kən Pol təmuwĭn mĭn əpəh ləhau muwĭn mĭsĭn nulin e nĭkalĭ etəm əluə əh, kən mĭləs mago-ĭpa e nelmĭn mil, kən mən-ĭpən kəm ilat məmə, “Nĭkitəmat təsahmən. In tĭnəmegəh mĭn.”

¹¹ Kən Pol təmər mĭn muwĭn əpəh ĭlĭs kən mol Nagwənən Rəha Nəmtətin Rəha Iesu ilat mĭn ilat, kənu motəgwən kitiəh. Kən tatəghat mĭn kəm ilat mətoarus tĭn, əmun tatuwĭn mapəs ilat.

12 Kən ilat kəmotit etəm aluə un motuwĭn latuənu. Nĭkilat tətəgien məto-inu netəm aluə təməmegəh mĭn.

Kəmotiet Troas motuwĭn Maelitas

13 Kən Pol təmən məmə ətaliwək əm muwĭn əpəh e taon əh Asos, məto itimat ekotuwĭn e nego motuwĭn kĭləs in əh-ikĭn. Kən itimat ekotos nego kaupən kan əpəh Asos, kən in tuarisĭg muwa.

14 Nĭan təmĭet-pa, ekotit motuwĭn e nego. Kən itimat rafin motuwĭn əpəh Mitilen.

15 Emotiet motuwĭn ikĭn əh, kən lawĭgin ekotuwa katəməhl ihluə e nəptən əh Kios. Kən lawĭgin mĭn ekotuwa e nəptən əkəku Samos. Kən lawĭgin mĭn epanotuwa Maelitas kən motuwar ikĭn.

16 Pol təmən rəkĭs məmə esotətulən Efesas məto-inu təsolkeikeən məmə ekotan pik əh e nĭtən Esia. In təmalkut məmə ekotuwĭn uəhai Jerusalem məmə in otuwĭn e lafet rəha Nagwənən Wi katən məmə Pentekos.

Pol təmauiatipin netəm-iasol mĭn rəha nĭməfak əpəh Efesas

17 Kən nĭan emotuwar əpəh Maelitas, Pol təmahl-ipən nəghatən əpəh Efesas məmə elta mĭn rəha nĭməfak okotuwa-tu kəplan.

18 Nĭan kəmotuwa, təməghat kəm ilat məmə, “Itəmat nəkotitun rəkĭs rəhak nolən itəm iatol nĭan emuwa əpis ikĭn-u Esia mətoarus-pa roiu.

19 Io iolwək əm rəha Iərəmərə. Kən rəhak nətəligən in ləhau əm. Kən nĭan rafin nahui nəmtək tətaiu otəmat. Kən nĭan rafin etatĭg e nĭan əskasĭk

mīn, mətō-inu noanol mīn rəha Isrel kotolkeike māmə okotohamnu io.

²⁰ Itəmat nəkotitun māmə o nian iatəghat kəm itəmat ne matəgətun itəmat e niki netənim natimnat mīn itəm otasitu etəmat, məsəhluaiginən nat kit otəmat, iatən-ipinə rafin e nīpəgnoa nimə mīn kən ihluə e nīgamnəmti netənim.

²¹ Iatən-ipən ətuatip kəm netəm Isrel ne netəm Kris māmə okotəkəike motəuhlin ilat e rehalat nəmegəhən motuwa o Uhgīn, kən motahatətə e rəhatat Iərəmərə Iesu Kristo.

²² “Kən roiu əh, enatuwin Jerusalem mətō-inu Narmīn Rəha Uhgīn təmən kəm io māmə ekuwin. Esitunən māmə ekahratig əh-ikin.

²³ Nat kitiəh əm ekitun māmə taon mīn rafin itəm iatuwin-pən ikin, Narmīn Rəha Uhgīn tatən-ipa kəm io māmə nian ekuwin ikin əh ekatig e nəratən kit kən muwin e kalapus.

²⁴ Kən esəginən natimnat mīn əh. Nəmegəhən rəhak in nat əpnəpin əm. Mətō iakolkeike pik māmə ekol namnun wək itəm Iərəmərə Iesu təmos-ipa māmə ekol o nən-iarəpən namnusən təwir e nəwirən rəha Uhgīn.

²⁵ “Emuwin e ikin mīn rafin matəghat kəm itəmat e nərəmərəən rəha Uhgīn, kən roiu əh ekitun māmə okol nəsotəplan mīnən io nian kit.

²⁶ Kən iatən-ipinə kəm itəmat əh-roiu e nīganəmti Uhgīn māmə, okəmə itəmat kit otuwin tərət ikin, mətō sənəmə io emol.

²⁷ Emən-ipinə rafin natimnat kəm itəmat itəm Uhgīn tolkeike māmə onəkotitun.

28 “Onakoatəto wır itəmat. Kən netəmim itəm Narmin Rəha Uhgın təmos-ipinə e nelmitəmat, onəkotəkəike kehm wır ilat e niməfak rəha Uhgın tahmen e etəm rəha sipsip itəm tatehm wır rəhan sipsip mın. İlat mın əh, Uhgın təmos-nəmtin ilat e nita nətin.*

29 Enitun rəkis məmə nian ekiet rəkis etəmat, netəmim neen itəm kotahmen e kuri iarupın mın okotuwa məmə okotus itəmat netəmim rəha İesu.

30 Itəmat atıp mın əm neen okəpanotətul moteiua məmə okotit-irəkis netəm rəha İesu.

31 Kən onakoatəto wır itəmat kən məsotaluinən məmə e nup ksil eməsapəsən nən-ipinəən nəghatən u kəm itəmat e nian mın rafın. Kən nian neen, emitasək otəmat.

32 “Kən roiu əh, iatos-ipən itəmat e nelmi Uhgın, ne nəghatən rəhan kəm itəmat məmə in təmolkeike pık itəmat. Nəghatən u nəsanənən lan əh-ikin məmə otol itəmat nakotəskasık, kən mos-ipinə nəwırən itəm Uhgın təmən rəkis məmə otos-ipən kəm rəhan netəmim mın.

33 “İo sənəmə etəmim itəm iakolkeike pık məni rəha etəm pisin, o natimnat itəm koatuwin lan.

34 Itəmat nəkotitun rəkis məmə io atıp əm, iatol wək o nosən natimnat itəm io ne netəm koatuarisig-in io kotolkeike o natigən.

35 Nian nəmotehm rəhak nolən mın, eməgətun suatıp mın əh kəm itəmat məmə onəkotol mihin motasitu e netəm u kəsotəskasıkən. Kən onəsotaluinən nəghatən rəha İərəmərə İesu itəm

* **20:28:** Suatıp kit mın o nəuhlinən nəghatən u “nita nətin” in tol mın-nulan: “nitan atıp.” **20:28:** 1 Tim 4:16; 1 Pita 5:2-4 **20:29:** Mat 7:15; Jon 10:12 **20:31:** 1 Tes 2:11 **20:34:** 1 Kor 9:11-12 **20:34:** Wək 18:3; 1 Tes 2:9

təmən məmә, ‘Təwır agin o netəm u itəm koatos-
ipən kəm netənim maprəkis-in itəm koatəsağın
məmә okos-ipən kəm ilat.’ ”

³⁶ Nian Pol təmol namnun rəhan nəghatən,
təmeiuaiu misin nulin kən məfak ilat min ilat.

³⁷ Kən kəmotasək pik motaskəlim Pol katəpah
nikapın motauiatipin.

³⁸ Kəmoatəto tərət pik məmә təmən kəm ilat
məmә okol kəsotehm minən niğanəmtin. Kən ilat
min kəmotaliwək motuwın əpəh nego ikin.

21

Pol təmuwın Jerusalem

¹ Nian emotauiatipin rəkis ilat, emotuwın e nego
kən motiet, motaiu ətuatip əm o nitən əkəku əh,
Kos. Kən lawiğın ekotuwa e nitən əkəku əh, Rotes.
Kən emotiet min ikin əh motuwa min e ikin kit
katən məmә Patara, kən motuwar ikin. ² Ikin əh
emotəplan nego kit, kınatən məmә otiet muwın
əpəh Fonisia. Kən ekotətipən lan motiet min.

³ Itimat emotuwa kəplan nitən asol əh Saepras,
kən motaiu-pən e nikalin u pis ikin kən motaiu e
nitən Siria. Nego əh təmuwa e taon əh Taea məmә
otəmki-par natimnat ikin. Kən ekotuwar ikin.

⁴ Ikin əh emotuwın kəplan netəm rəha Iesu.
Kən motatig itimat min ilat, kos wik apiəpiə kit.
Kən Narmın Rəha Uğın təghat kəm ilat, kən ilat
kəmotən-ipən əskasik kəm Pol məmә otəsuwınən
Jerusalem.

⁵ Məto nian rəhatimat natigən ikin-u tınol nam-
nun, kən ekotiet minoatuwin, kən netəm rəha
Iesu ikin əh, ne rəhalat nipitan min, ne nətilat

mīn kəmotətəu-pa itimat ekotuwīn əpəh itəhəi e nīməkləkīl. Kən motisīn nulitimat ikin motəfak, kən motauiatipin itimat mīn.

⁶ Kən ekotuwīn e nego, ilat kotitəlig-pən iməlat ikin.

⁷ Kən nego təmīet Taea maiu o nitən Toleme. Kən ekotuwār ikin motuwīn kəplan piatimat mīn, kos nian kitiah.

⁸ Kən lawigin, ekotiet mīn motuwīn kuwar əpəh e taon Sisaria kən motuwīn kətətig e nīmə rəha Filip u itəm tatuwīn ikin mīn matən-iarəp nam-nusən təwīr. Kən in tatol sepīn lan e netəmīm itəm kəməmki-pər ilat aupən o nasituen e aposol mīn.

⁹ Netin pətan kuwīt kəsotətəu-pənən iərman. Nipitan əh koatən-iarəp nəghatən itəm Uhgīn tatos-ipən kəm ilat.

¹⁰ Emotətig nian kisil o kuwīt ikin əh, kən ien kit rəha Uhgīn əpəh Jutia təmuwa, nərgin u Akapus.

¹¹ Təmuwa məplan itimat kən mīləs-irəkis kətəut rəha Pol, kən məlis əfīmən atip nelmīn ne nelkin lan, kən mən-iarəp məmə Narmīn Rəha Uhgīn təmən kəm in məmə, “Netəm-iasol neen rəha Isrel okotəlis nəhlan suah əh rəhan u kətəut, kən motiləs-ipən e nelmi Iaihlua mīn.”

¹² Nian emotəto nəghatən əh, itimat netəm ikin əh, emotən-iahau əskasik Pol məmə otəsuwīnən Jerusalem.

¹³ Məto Pol tən-ipin kəm ilat məmə, “? Tahro nakotasək? Nəkotol katətgəhl nīkik o nuwīnən ikin əh. Io esəgīn əmən o nuwīnən e kalapus o nərgi

Iərəmərə Iesu, mətə iategəhan mīn məmə ekimis ron əpəh Jerusalem.”

¹⁴ Nian emotəplan məmə okol Pol təsəuhlinən rəhan nətəligən, kən ekotapəs əm, moatən məmə, “Pəs Iərəmərə otol əm nulan itəm in tolkeike mihin.”

¹⁵ Emotatig məsin ikin-u, kən uarisig ekotaiipən rəhatimat natimnat, moataliwək əm motuwīn Jerusalem.

¹⁶ Netənim neen rəha Iesu əpəh Sisaria kəmotətəu-pa itimat motit itimat motuwīn e nimə rəha etəm Saepras kit u in etəm rəha Iesu nuwəh rəkis mətəarus-pa əh-roiu, nərgin u Nason. Kən motapil ikin.

Pol təmuwīn məplan Jemes

¹⁷ Nian emotuwa Jerusalem, piatat mīn nīkilat təmagien pīk məmə okotəplan itimat.

¹⁸ Kən lawigin Pol ne itimat rafin ekotuwīn məmə ekotəplan Jemes. Kən elta mīn rafin rəha niməfak kəmotuwa.

¹⁹ Pol təmən təwir kəm ilat kən mən-iarəp wir kəm ilat natimnat rafin aɡin-əh e rəhan naliwəkən itəm Uhgīn təmol kəm Iaihlua mīn.

²⁰ Nian kəmotətə nəghatən əh, ilat rafin nīkilat təmagien, kən kotənwiwi Uhgīn motən-ipən kəm Pol məmə, “Ik nīnitun rəkis məmə roiu əh netəm Isrel tahmen e taosan tepət kinotitun Iesu, kən ilat rafin kotaskəlīm pīk Lou rəha Moses.

²¹ Ilat kinəmotətə rəkis nəghatən neen itəm katən məmə nakatəgətun noanol mīn rəha Isrel əpəh ikin rəha netəm pişin pişin mīn məmə okotapəs Lou

rəha Moses. Kən motəto məmə ik nakatən kəm ilat məmə okəsəhg-ipənən nenətilat mīn, kən kəsətəu-pən mīnən kastom rəhatat.

²² Roiu əh ilat okotəto məmə ik nīnuwa ikīn-u mətatiḡ. ?Kən okotahro nulan əh-roiu?

²³ Təwīr məmə onəkōl nat u itəm ekotən-ipīnə kəm ik əh-roiu. Nəman kuwīt ikīn-u itəm kəmotol nəniəkīsən kit ilat Uhgīn.

²⁴ Olawīḡ nəkəike mīt ilat motuwīn, kən mos-nəmtīn rəhalat nat megəh mīn rəha sakrifais, kən itəmat mīn ilat motol sakrifais rəha nafələn itəm Lou rəhatat tatən. Kən ilat kotītun nakən rəhalat-kapə təpiə. Nian natol natīmnat rafīn əh, kən netəmim okotītun məmə kateiuə lam, məto nīpahrienən, ik nataskəlīm əh Lou rəha Moses.

²⁵ Itīmat emotahl-ipən rəkīs naoa kit kəm Iaihlua mīn itəm kotahatətə e Iesu. Naoa tatən nəhlan məmə ilat okəsotunən nīta, ne nagwəhənən itəm katol sakrifais lan kəm narmī nat mīn, kən məsotunən nat megəh itəm kəmaril nentou məto-inu nitan əpəh ikīn e nīpətīn, kən məsotolən təfagə e pətan.”

²⁶ Kən lawīḡin, Pol ne netəm əh kuwīt kotuwīn kol natīmnat itəm Lou tatən. Kən Pol tuwīn əpəh e Nīmə Rəha Uhgīn məmə otən-ipən kəm pris mīn məmə nian kuwəh əh-ikīn tətatiḡ əh məmə Lou tatən, kən pris mīn okotol sakrifais kuwīt tīnahmen-in netəm mīn əh.

Netəm Isrel kəmotaskəlīm Pol əpəh e Nīmə Rəha Uhgīn

²⁷ Nian tīnuwa iuəhkīr o nian sepīn itəm sakrifais rəha nafələn otol namnun lan, netəm Isrel

neen itəm kəmotisi-pən Esia aupən, kəmotəplan Pol əpəh e niməfak, kən kīnotos nīmanin netəmim rafin əh, kən motaskəlīm Pol,

²⁸ motagət əfəməh lan məmə, “!Ei, netəm Isrel! ! Otuwa kasitu etimat! Suah ilouin əpə itəm tatuwīn ikin mīn matəgətun netəmim məmə okotetəhau kitat matən kəm ilat mīn məmə Lou rəha Moses in nat əpnapīn əm ne Nimə Rəha Uhgīn. Kən mit netəm K̄ris neen u Iaihlua mīn motuwa ikin-u imətət pīsīn əm ikin e Nimə Rəha Uhgīn, kən nolən əh təmətəghl Lou kən mīnol tīnamkīmīk ikin-u.”

²⁹ Kəmotən nəhlān mətō-inu kəmotəplan suah əh Trofimas etəm Efesas təmətaliwək ilau Pol əpəh i taon. Kən nīkilat təht məmə okəm-naka Pol təmit muea e ikin rəha netəm Isrel e Nimə Rəha Uhgīn.

³⁰ Kən netəmim rafin e taon kəmotagət əfəməh o nat əh, motaiu motuwīn kaskəlīm Pol motewkəkan-iarəp əpəh e Nimə Rəha Uhgīn. Kən pris mīn kotahtosīg uəhai əm e nafilua e Nimə Rəha Uhgīn.

³¹ Nian kəmotalkut məmə okotohamnu Pol, kən etəm tatərəmərə e mopael mīn rəha Rom əpəh Jerusalem, təmos nəghatən məmə katol nat asol kit əpəh e taon.

³² Kən təmaut məmīk rəhan neen mopael mīn ne netəm-iasol mīn lan motaiu motuwīn əpəh netəmim koatəmou ikin. Nian netəmim kəmotəplan ilat, kən kotapəs nohən Pol, kətul kəpnapīn əm.

³³ Kən etəm tatərəmərə e mopael mīn təmuwa o Pol maskəlīm, kən magət e rəhan mopael mīn kotuwa motəlis e sen kəiu. Kən motətapəh o netəmim

məmә, “?Etәmim pah u? ?Tәmol nat tәrat naka?”

³⁴ Kән nimanin netәmim neen koatән nәghatән pisin, neen koatән nәghatән pisin. Mәto-inu kинotәruru әtuatip nәukәti nәghatән, kән nagәtән tinepәt. Etәm tәrәmәrә e mopael mīn apon tinәruru mәмә kәmahrol nulan, kән magәt e rәhan mopael mīn mәмә otilәs Pol kan e nimә rәhalat.

³⁵ Nian Pol tinategupәр-egupәр mәмә otuwīn imә, kән mopael mīn kәmotea-pән ron kilәs-ipәр, mәto-inu netәmim nīkilat tәmahmәh pik mәмә okotoh.

³⁶ Ilat rafin kәmoatuarisig-in moatән әfәmәh mәмә, “!Otohamnu! !Otohamnu!”

Pol tәmән nәwtain nәghatән

³⁷ Nian kәmotilәs motuwīn mәмә okotegu-pән imә, kән tән-ipән kәm etәm tәrәmәrә e mopael mīn mәмә, “Iakolkeike mәмә ekән nat kit kәm ik.”

Kән etәm tәrәmәrә e mopael mīn tәмә, “?Nakahro mitun nәghatән Kris?”

³⁸ ?Okәмә naka ik etәm Ijip ilouin itәm nәmatol nәratән kәm rәhatimat kapman aupән, kән mәmik netәmim fo-taosan ilat Netәm Rәha Neim Apin itәm kotohamnu netәmim, kән motuwīn kәtatig әpәh ikin taruән-aruән ikin?”

³⁹ Mәto Pol tәмә, “Kәp. Io noanol kit rәha Isrel. Emair әpәh Silisia e taon keike Tasas, kән io iatos nәrәmәrәән rәha ikin әh e taon әh. Awi, kol nakegәhan-in io pәs ekәghat-tu kәm netәm mīn әh.”

⁴⁰ Kән tegәhan in. Kән Pol tәtul-pәр әpәh kategupәр-egupәр ikin mīlәs-ipәр nelmīn mefәtutu

ilat lan məmə okəsotagətən. Nian kəməsotagətən, kən təghat kəm ilat e nəghatən Isrel məmə,

22

¹ “Tata mın ne piak mın. Otətəlig-in-tu io. Pəs ekən rəhak kəm itəmat.”

² Nian kəmotətə məmə təməghat kəm ilat e nəghatən ətuatıp rəhalat, kən nəghatən təmikə agin-əh, moatətəlig-in.

Kən tən məmə,

³ “Io noanol kit rəha Isrel. Emair əpəh Silisia e taon əh Tasas, məto emepət u Jerusalem. Kamaliel təməgətun io. Təməgətun wir io e Lou rəha tıpıtət mın məmə ekətəu-pən ətuatıp. Kən e nian əh, ematəsanən o nolən natımnat itəm Uhgın tolkeike tahmen etəmat u-roiu.

⁴ Aupən ematoh netəmim itəm kotətəu-pən Suatıp Rəha Iesu. Kən mətaskəlim ilat, nəman ne nıpitan, matəmki-pən ilat e kalapus.

⁵ Nəghatən mın u pris asol agin ne netəm-iasol mın rəha kaonsel rəhatat kotıtun nənən məmə nıpahrienən. E nian əh, emos naoa rəhalat muwın əpəh o netəm Isrel əpəh Tamaskes. Kən ematuwın ikin əh məmə ekaskəlim netəm mın əh rəha Iesu məmik ilat muwa məmki-pən ilat e kalapus əpəh Jerusalem mol nalpınən kəm ilat.

*Pol təmən-iarəp məmə təmahro mətəu-pən Iesu
(Wək 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ “E nian mıtgar tinalalin əm, kən enuwa iuəhkır o Tamaskes, kən nəhag-əhagən kit tatuəp tərüən tərüən, təmisi-pən e neai, masiəgəpın-pınə io ikin.

⁷ Kən ekisi-pər morin e nəptən. Məto nəwia suah kit tatən-ipa kəm io məmə, ‘!Sol! !Sol! ?Tahro natol tərət kəm io nulan?’

⁸ Kən ekəmə, ‘?Məto İərəmərə, ik pah?’ Kən təmə, ‘!o İesu, etəm Nasaret u itəm ik natol tərət lan.’

⁹ Netəm itəm kəmoatuarisig-in io e suatip, kəmotəplan nəhag-əhagən əh, məto kəməsotətəən nəwia suah əh itəm təməghat kəm io.

¹⁰ Kən ekətapəh ron məmə, ‘?İərəmərə, ekahro nulan əh-roiu?’ Kən İərəmərə tən-ipa kəm io məmə, ‘Ətul maliwək muwın əpəh Tamaskes. İkin əh, suah kit əh-ikin itəm otən-ipinə kəm ik natimnat itəm Uhgın tinəmən rəkis məmə ik onəkol.’

¹¹ Məto-inu nəhag-əhagən əh təsanən pik, kən mol niganəmtək təpis, kən netəmim itəm koatuarisig-in io kotos əm nelmək motit io ekotuwin Tamaskes.

¹² “Kən ikin əh, suah kit əh-ikin, nərgin u Ananaeas, in suah kit itəm tətəskəlīm wır Lou rəhatat, kən netəm İsrəl əh-ikin əh kotisiai-in pik.

¹³ Kən təmuwa məplan io mətul-pa iuəhkir ron io məmə, ‘Piak Sol, roiu əh niganəmtim otəwir mın.’ Kən e nian əm əh, niganəmtək təmaiir mın enatəplan in.

¹⁴ Kən tən-ipa kəm io məmə, ‘Uhgın rəha tıpitat mın aupən, in təmitəpun rəkis ik məmə ik onəkıtun natimnat itəm in tolkeike. Kən ik məplan Etəm Ətuatip əh rəhan, kən məto ətuatip rəhan nəghatən e nöhlin.

¹⁵ Onəkəike mən-iarəp kəm netəmim rafin natimnat itəm ik nəməto kən məplan.

¹⁶ ?Kən roiu əh, nakatəzahgin naka? Ətul muwın məfak-pən kəm İesu, kən kol baptais lam, kən in

otafəl rəham nolən rat mīn.’ ”

Uhgin təmahl-ipən Pol kəm netəm u sənəmə netəm Isrel

¹⁷ Kən təmatən məmə, “Uarisig e nat u, kən ekuwīn Jerusalem. İkin əh, emuwīn e Nimə Rəha Uhgin matəfak, kən məplan napılaiirən kit itəm Uhgin təmos-ıpa.

¹⁸ E napılaiirən əh, eməplan İərəməərə tatən-ıpa kəm io məmə, ‘Ətul uəhai əh-roiu aɡin miet Jerusalem. Məto-inu netəm ikın-u okol kəsotətəlig-inən rəhak nəghatən itəm ik natən.’

¹⁹ Məto ekəmə, ‘İərəməərə, netəm əh kotitun wir məmə aupən ematuwīn əpəh e nimə rəha nəfakən rəhalat mətaskəlim netəm u kotahatətə lam muwa mətalis ilat mətəmki-pən ilat e kalapus.

²⁰ Kən nian netəmim kəmotəhtimnu Stipen, kən nıtan təmaiu məto-inu təmatən-ıarəp ik. Məto io mīn, ematətul itımat mīn ilat. Kən nıkkik tətəɡien məto-inu kotaht Stipen e kəpiel, kən matehm rəhalat natımnat.’

²¹ Məto İərəməərə təmən-ıpa kəm io məmə, ‘Uwīn. Məto-inu io etahl-ıpən ik ikın əh kəm İaihlua mīn.’ ”

²² Kən kəmoatətəlig-in wir kətoarus tən namnun. Məto nian kəmotətə nəghatən əh, motəɡət əfəməh məmə, “!Otıləs-ıarəp suah un, kohamnu! ! Təsəwırən məmə otatıg!”

²³ Kəmoatəkəike motəɡət əfəməh motərakin əpnəpın əm rəhalat natımnat, moatəmık nımoulul katərakin əpnəpın əm.

²⁴ Kən etəm Rəm itəm tərəmərə mopael mīn tən məmə okıləs kan əpəh e nimə rəha mopael mīn.

Kən təmә okalis mətō-inu tolkeike mēmә Pol otən kəm in mēmә netəmim kotagət pĭk lan nəhlan o naka.

²⁵ Mətō nian kəmoatietain wĭr Pol mēmә okotalis, kən tən-ipən kəm netəm-iasol mĭn əh kit rəha mopael mĭn itəm tatətul iuəhkĭr ron mēmә, “!Ei! Io etəm Rom u. ?Tətuatĭp mēmә onəkotalis io nian esuwĭnən əh e kot?”

²⁶ Nian etəm-iasol rəha mopael mĭn təmətō nəghatən əh, təmuwĭn məplan etəm tərəmərə elat mən-ipən kəm in mēmә, “!Ei! !Okəmә naka ik nəkəruru suah əh in etəm Rom!”

²⁷ Kən etəm tərəmərə e mopael mĭn əh tətəpəh o Pol mēmә, “!Ei! Ən wĭr-tu mēmә ik etəm Rom pahrien o kəp.”

Kən Pol tən mēmә, “Əwəh. Iatən pahrien.”

²⁸ Kən etəm tərəmərə e mopael mĭn təmә, “Emətou mənĭ pĭk o negəhan-inən io mēmә ekuwa io etəm Rom.”

Mətō Pol təmә, “Rəhak tata in etəm Rom. Kən tol nəhlan, io etəm Rom.”

²⁹ Kən əmun mopael mĭn itəm kəmoatətul matĭp mēmә okotalis Pol kəmotaut kani məntaalat ka isəu. Kən nian etəm-iasol əh təmĭtun mēmә Pol in etəm Rom, kən təməgĭn mətō-inu tĭnəlis rəkis e sen.

Pol təmätul aupən e kaonsel

³⁰ Kən lawĭgin, kən etəm tərəmərə e mopael mĭn əh tolkeike mēmә otĭtun ətuatĭp mēmә tahro netəm Isrel koatol nəhlan e Pol. Kən mən kĭkis rəkis sen lan, kən maun-in pris asol mĭn ne netəm-iasol rəha kaonsel rəha netəm Isrel mēmә okotəpələh kəghat, kən muwĭn mĭləs Pol muwa tətul aupən in ilat.

23

¹ Kən Pol tәмәtag-pән әtuatıp әm o netәм rәha kaonsel, kән mән mәмә, “Piak mīn. E rәhak nәmegәhән aupән mәtoarus-pa u-roiu, esәtoән mәмә nīkik otәgin mәмә emol nat tәrat kit e nīganәmti Uhgīn.”

² Kән pris asol agīn әh Ananaeas tән-ipән kәм netәм koatәtul iuәhkīr ron mәмә kit otem-pән nōhlin.

³ Mәto Pol tәмән-ipән kәм in mәмә, “!Uhgīn otol mihīn mīn lam! Ik nakahmen e nīmә itәм kәmol pen lan tәruән pīk әm ihluә, mәto tamkīmīk әpәh imә. ?Tahro natәpәlәh ikīn-u mәtakīl io e Lou rәhatat, mәto ik nәмән mәмә kit otem io? Ik nīnәtgәhl rәkis Lou әh.”

⁴ Netәм koatәpәlәh iuәhkīr o Pol kotәмә, “?Tahro natәghat rat e pris asol agīn rәha Uhgīn?”

⁵ Kән Pol tәмә, “Piak mīn. Io esitun agīn-әhән mәмә in pris asol agīn rәha Uhgīn. Mәto io ekītun mәмә Naoa Rәha Uhgīn tatән nәhlan mәмә, ‘Әsәghat ratән e netәм itәм kotepәt lam.’ ”

⁶ Kән tәмәplan mәмә nәwtain kaonsel mәsīn ilat Satusi mīn, kән nәwtain mәsīn ilat Farisi mīn. Kән in tәмәghat әfәмәh mәмә, “Piak mīn. Io Farisi kit. Rәhak tata ne tīpīk mīn, ilat Farisi mīn. Mәto netәм u kotolkeike әm mәмә okotiuw-iarәp io e kot mәto-inu emәlәhәu-pән rәhak nәtәligән e nahatәtәән u rәhatat mәмә etәм tәmīmīs otәpanәmegәh mīn.”

⁷ Nīan tәмән rәkis әm nәghatән әh, kән Farisi ne Satusi mīn kәmotәrgәhәu asol әpәh imә e kaonsel, kән mīnotәhap ilat mīn, mīnotol nәнән kәiu.

⁸ Məto-inu Satusi mın koatən məmə nian etənim otimis, okol təsəmegəh mınən. Kən moatən məmə nagelo tikə, kən narmin tikə. Məto Farisi mın koatən məmə, nat miləhal əh, in nıpahrienən.

⁹ Məto-inu o nat əh, kən ilat kəmotagət pik ron. Kən nəghatən rəhalat təmər muwin ilis.

Kən iəgətun mın neen rəha Lou u Farisi mın, kəmotən əskasik məmə, “İtimat esotəplan-pənən nəghatən rat kit ne e suah u. Okəm-naka nıpahrienən məmə narmin kit o nagelo kit təməghat kəm in.”

¹⁰ Kən nərgəhəuən təməskasik pik. Kən etəm tərəmərə e mopaël mın əh, təgin məmə okəmə okotiləs Pol əh-roiu, okotearəsin-earəsin. Kən tahl-ipən rəhan mopaël mın məmə okotuwın kiləs-irəkis Pol kiləs kan mın əpəh iməlat ikin.

¹¹ Kən lapın əmun, İərəmərə tuwa o Pol mən-ipən kəm in məmə, “Nat əh, nat əpnəpın əm. Əsəginən. Ik nəmən-iarəp rəkis io ikin-u Jerusalem. Kən onəkol mihin mın əpəh Rom.”

Netəm Isrel neen kəmotən anion məmə okotohamnu Pol

¹² Kən lawigin, netəm Isrel neen kəmotəpələh e nəghatən kit, kən motən anion məmə okotohamnu Pol. Kən motol nəniəkisən kit məmə okəsotagwənən ne motənim nəhau kətoarus okotohamnu Pol. Kən okəmə okotətəghl nəniəkisən əh, pəs Uhgın otoh ilat kotimis.

¹³ İlat taprəkis-in foti itəm kəmoatol anion noa əh.

¹⁴ Kən kəmotuwīn o pris asol mīn, ne netəm-iasol mīn rəha niməfak rəha netəm Isrel, motənipən kəm ilat məmə, “Emotol nəniəkisən kit məmə esotunən nat kit mətoarus ekotohamnu Pol.

¹⁵ Kən itəmat ne netəm rəha kaonsel onəkotəkəike kahl-ipən nəghatən kəm etəm tərəmərə e mopaël mīn rəha Rom motətapəh ron məmə, otəkəike mīləs mīn Pol muwa u ikīn-u, kən moteiuə lan məmə onəkotəplan o natimnat mīn əh rəhan. Kən itimat ekotəhluaig e suatip kətalkəlīk məmə okotiləs kətah u, kən ekotaskəlīm kohamnu.”

¹⁶ Məto rəhn ioanian Pol kit iərman, nəti wīnīn, təməto nəghatən əh, kən muwīn əpəh imə mopaël mīn ikīn mən-iarəp kəm Pol.

¹⁷ Kən Pol taun-in etəm-iasol kit rəha mopaël mīn tuwa, kən tən-ipən kəm in məmə, “Awi, okol nakit etəm aluə u muwīn teh̄m etəm tərəmərə e mopaël mīn. In tatos nəghatən kit məmə otən kəm in.”

¹⁸ Kən mopaël əh tit mian o etəm tərəmərə elat. Kən mən-ipən kəm in məmə, “Suah u Pol itəm tətatiḡ e kalapus, təmaun-in io məmə oekit etəm aluə u muwa kəm ik. In tatos nəghatən kit məmə otən kəm ik.”

¹⁹ Kən etəm tərəmərə e mopaël mīn əh, tos nelmi suah apon mian əpəh ikīn kit ilau pişin əm, kən mətapəh ron məmə, “?Naka əh nakəmə nakehm io ron?”

²⁰ Kən suah un təmə, “Netəm-iasol mīn əpəh Isrel kəmotegəhan rəkis məmə olawīḡ kotuwa kətapəh ron ik məmə onakit Pol mian əpəh e kaonsel rəhalat. Okoteiuə-in ik məmə kaonsel tolkeike

məmə otəplan wır min-tu nəghatən min rəha suah əh.

²¹ Məto awi, əsegəhan-inən ilat kotiuw-pən ik. Məto-inu rəhalat netəmim taprəkisi foti okotuwa katəhluaig e suatip katəsahgin. İlat kəmotol nəniəkisən kit məmə okəsotagwənən məsotənimən nəhau mətoarus okotohamnu pitən Pol. Kən minoatətul matip əm əh-roiu məmə okotol nat əh, moatəsahgin əm rəham nəghatən.”

²² Kən etəm tərəmərə e mopaël min apon təmə, “Əsən minən kəm suah kit məmə nəmən-ipa nəghatən u kəm io.” Kən mahl-ipən tatuwin.

Kəmahl-ipən Pol kəm Filiks u kapman rəha Rom

²³ Kən etəm tərəmərə e mopaël min taun-in rəhan etəm-iasol kəiu mən-ipən kəm ilau məmə, “Okian muən kəm mopaël min ilat rafin fo-hanrit-sepinte məmə okotətul matip o nuwinən Sisaria. Kən tu-hanrit okotaliwək əm, kən sepinte okotasuə e hos, kən tu-hanrit itəm okotəmik niro okotətul matip. Okotiet e nain klok əh-roiu lapin.

²⁴ Kən motəkəike kiləs hos neen məmə Pol otəpələh elat, kən motiləs motuwın kəm kapman əh Filiks, kən moatehm wır məmə okəsolən nat kit lan e suatip.”

²⁵ Kən etəm-iasol rəha mopaël min təməte naoa kit mos-ipən kəm itəm mil un məmə okotiləs kan kəm kapman asol əh Filiks. Naoa un tatən məmə,

²⁶ “Filiks. İk etəm ilis pik pahrien. İo Klotias Lisias iatəte naoa kəm ik itəm ik natərəmərə e kapman, kən iatən təwir kəm ik.

²⁷ Suah u, noanol min rəha İsrəl kınotaskəlim rəkis, kən iuəhkır kotohamnu. Məto io eməto

məmә in etəm Rom, kən ekuwin itimat rəhak mopael mīn kiləs-irəkis olat.

²⁸ Emolkeike məmә ekegəs-in-tu məmә nat naka təmōl təsətuatipən itəm koatəplan-pən lan, mol kotiləs motuwīn e kaonsel rəhalat.

²⁹ Kən eməplan məmә in təsōlən nat tərət kit ne itəm otimis ron, o məmә otuwīn o kalapus ron. Nəghatən mīn itəm koatətu-pən lan in nat kit e rəhalat atip əm lou.

³⁰ Məto uarisig suah kit təmuwa mən-ipa kəm io məmә netəm Isrel koatol anion noa kit məmә okotohamnu, kən nīkik təht məmә təwīr məmә ekahl-ipinə kəm ik. Enən-ipən rəkis kəm netəm əh itəm koatol timəht kəm in məmә okotimnə kən-ipinə kəm ik nat tərət mīn itəm koatəplan-pən lan.

Inəh namnu rəhak nəghatən.”

³¹ Kən mopael mīn kəmotol əm məmә inu ne etəm tərəmərə elat təmən mihin. Kəmotiləs Pol motuwīn e taon əh Antipatris lapin. ³² Kən lawigin, mopael mīn itəm kəmotaiu e hos mīn, ilat əm kotiləs Pol motuwīn. Kən mopael neen mīn kəmotitəlig-pa iməlat ikin.

³³ Mopael mīn əh kəmotiləs motuwīn əpəh Sis-aria, kən motiləs-ipən naoa kəm etəm-iasol əh Filiks, kən motələhəu-pən Pol e nelmīn.

³⁴ Nian kapman u təmafin naoa, kən mətapəh o Pol məmә, “?Ik etəm hiə?” Kən nian təməto məmә Pol in etəm Silisia,

³⁵ in təmən məmә, “Nian netəmim okotuwa kən-iarəp natimnat itəm koatəplan-pən əh lam, io ekən kot otəpələh o nətəligən u rəham, kən io ekakil.” Kən mən-ipən kəm rəhan mopael mīn

məmə okotiləs-ipən Pol e nimə rəha kapman rəha Rom itəm Kig Herot Asol təmilkəkin aupən, mo-taskəlim əh-ikın.

24

Pol təmätul aupən e Filiks e kot

¹ Nian faif tınuwın rəkis, kən pris asol aɡın, nərgın u Ananaeas, təmuwın Sisaria ilat netəm-iasol mın neen rəha Isrel ne ienatıg e lou,* nərgın u Tetalas. Nian kəmotiet-pa, kən motuwın kətul e nıganəmti Filiks kən motən-iarəp nəghatən mın itəm nıkilat təht məmə Pol təmol təsətuatıpən.

² Kən kəmotəun-in Pol məmə otuwa imə e nəghatən, kən Tetalas tatən-ipən nəghatən mın rəhalat kəm Filiks məmə, “Etəm-iasol. Ekotisiai-in pık ik məto-inu ik ilis pahrien. Kən nolən rəham o nəmikən itimat in tatətuatıp wır. Imatimat ikın təməməlinu nuwəh rəkis mətoarus-pa u-roiu. Kən ik nəməg-ətuatıp-in rəkis nolən u ikın-u məmə otol nəmegəhən ne natıgən rəhatimat təwır.

³ Kən nian rafın kitat koatəto təwır o natımnat mın əh, kən ekotənwiwi pık ik ron.

⁴ Esotolkeikeən məmə ekaskəlim pık ik, məto ekətapəh ron ik məmə onakasəkitun itimat mətəlig-in wır-tu nəghatən əkuəkır u rəhatimat.

⁵ “Itimat emotəplan rəkis məmə suah əh in etəm tərət kit. In nəukəti nəratən tepət e ikın mın e nıtən mın. In tatol itimat netəm Isrel ekoatərgəhəu pık, kən etəm-iasol rəha netəm koatuarisıg-in suah ilouin etəm Nasaret.

* **24:1:** Ienatıg e lou in suah kit itəm titun wır lou matəghat e kot.
24:5: Wək 17:6

6 Kən in mətalkut məmə otol Nimə Rəha Uhgīn tamkimik e niġanəmti Uhgīn, kən ekotaskəlim.†

8 Kən okəmə nakətapəh ron, nəkitun nətoən nəġhatən mīn u tiet e nōhlin itəm iatən-īpinə kəm ik.”

9 Kən netəm Isrel kəmotegəhan e nəġhatən rəha loea əh moatən məmə, “Nəġhatən mīn rafin əh, in nīpahrienən.”

Pol təmuhalpīn nəġhatən

10 Kən Filiks torin-pən rəhn-kapə kəm Pol məmə otəġhat. Kən Pol təġhat məmə, “Etəm-iasol Filiks. Io ekītun wir məmə ik nəmatakil e kot netəm u ikin- u imatimat ikin e nup tepət rəkis. Kən tol nəhlan nīkik tagien məmə ekən-iarəp nəwtain nəġhatən rəhak kəm ik.

11 Io emuwīn Jerusalem mīnos əm nian tuelef əm məmə ekuwīn məfak. Kən ik nəkitun natətapəh-inən nat u məmə in nīpahrienən o neiuəən.

12 Netəm u koatətu-pa nəġhatən u lak, kəsotəplanən ne məmə ekuərgəhəu itīmīlau suah kit əpəh e Nimə Rəha Uhgīn. Kən məsotəplanən məmə iatol netəmim koatərgəhəu əpəh e nimə rəha nuəfīmīnən rəha netəm Isrel, o ikin mīn əpəh e taon. !Kəp!

† **24:6:** E kopi oas mīn neen rəha Niutesteman itəm kəmote e nəġhatən Kris aupən, nəġhatən pīsin kit mīn əh-ikin itəm tatīlpīn nəġhatən u matən məmə, “Kən emotən məmə ekotətu-pən nəġhatən kit lan e kot e nolən rəha Lou rəhatimat. 7 Məto Lisias itəm tərəmərə e mopael mīn, təmiləs nəlugi nənən rəhatimat, kən ilat rəhan netəmim kəmotew rəkis mīn suah u otimat. 8 Kən mələhəu nənən kit məmə netəmim itəm koatəplan-pən nəratən kit e suah u, otəkəike muwa mən-īpinə kəm ik.” **24:6:** Wək 21:28-30

¹³ Kən okol təsəgətun ətuatipən kəm ik məmə nəghatən itəm koatən lak u-roiu in nīpahrienən, məto-inu in neiuēiuəən.

¹⁴ “Məto ekitun nən-īpīnən kəm ik məmə nīpahrienən məmə nian iatətəu-pən Suatip Rəha Iesu itəm netəm Isrel kotəmə in nəfakən neiuəən, io iatəfak kəm Uhgīn rəha tīpītimat mīn, kən io iatən nīpahrienən e nəghatən mīn itəm kəmətə e Lou rəha Moses ne nəghatən rəha ien mīn rəha Uhgīn aupən.

¹⁵ Io iatələhəu-pən əm rəhak nətəligən kəm Uhgīn məmə in otol kəm netəm kəmotimīs məmə okotəmegəh mīn, netəm u kotətuatip ne netəm kəsotətuatipən. Inu nətəligən kitīəh əm itəm nīkilat tatəht.

¹⁶ Məto-inu tol nəhlan, kən etalkut pīk məmə ekol nat naka itəm io ekitun məmə tətuatip e nīganəmti Uhgīn ne netəmim.

¹⁷ “Uarisig e nup neen itəm emiet u ikīn-u Jerusalem, kən emītəlig-pa mīn məmə ekos məni muwīn kəm netəm imak ikīn, kən mol sakrifais mīn əpəh e Nīmə Rəha Uhgīn.

¹⁸ Kən nian ematol əh nat əh, kən enətuatip rəkīs e nīganəmti Uhgīn, kəmotəplan io əpəh e Nīmə Rəha Uhgīn. Kən sənəmə itimat netəmim tepət, kən məsotərgəhəu mīnən.

¹⁹ Məto netəm Isrel neen itəm kəmotisi-pən Esia, kəmoatətul əh-ikīn e nian əh. Kən okəmə koatos nəghatən kit tərət lak, təwīr əm məmə ilat okotuwa kətul e nīganəmtim kən-iarəp.

²⁰ Məto okəmə kəpə, təwīr məmə netəm Isrel mīn u itəm koatətul ikīn-u, okotən-īpīnə ətuatip kəm ik

nat naka itəm emol təsahmenən e nian emətul e niġanəmti kaonsel rəhalat.

²¹ Kəmotetəhau io o nəghatən kitiaħ əm məmə nian emətul aupən-in elat, magət əfəməh elat məmə, 'Itəmat nakotakil io u-roiu mətə-inu io iatən niṗahrienən məmə netəm kəmotimis okotəmegəh mīn.' ”

²² Suah əh Filiks in titun wir Suatip Rəha Iesu. Kən təmahtosiġ-in nəghatən əh məmə, “Nian Lisias u etəm tərəmərə e mopael mīn otiet-ṗa ikīn-u, kən epanos-ipinə nəghatən e nəṗələhən u-roiu.”

²³ Kən Filiks təmən-ipən kəm etəm tepət e mopael mīn məmə okoatehm wir Pol kən təmegəhan-in rəhan mīn məmə kotitun nosən natimnat itəm in tolkeike motuwa kəm in.

Pol təməghat kəm Filiks ne rəhan ṗətan

²⁴ Kən uarisig e nian neen, Filiks təmit rəhan ṗətan Trusila muwa u noanol kit rəha Isrel. Kən Filiks tən-ipən kəm ilat məmə okotit Pol motuwa-tu tətul aupən in. Kən nian Pol təmuwa, kən matəghat kəm ilau matən-ipən nolən mīn rəha nahatətəən e Kristo Iesu.

²⁵ Kən Pol təmatən-iarəṗ rəhan niṗəġnəmtin mīn kəm ilau məmə otiuw rəhalau nətəliġən. Kən nian in təməghat e nolən rəha nəmegəhən itəm tətuatip, ne nolən itəm suah kit tatərəmərə e rəhan nətəliġən ne nolən mīn, ne nian Uhgīn otakil netəmim lan, kən Filiks təməġin təməġin kən mən məmə, “Tinahmen. Iet əh. Okəmə ekos nian kit mīn, kən panaun-in mīn ik.”

²⁶ Kən nian tepət tatən-ipən məmə Pol otuwa matuəghat, mətə-inu in tolkeike məmə otəto Pol,

məto nat kit mīn, nīkin təht məmə okəmə naka Pol otos-ipən məni neen kəm in pəs in tahl-iarəp.

²⁷ Kən nian tinos nup kəiu, Filiks təmeiuaiu e kapman, kən suah kit nərgin u Posias Festas təmos nəmeen. Məto Filiks təmapəs Pol tətatiḡ əm e kalapus məmə otol niki netəm Isrel tətagien.

25

Pol təmatapəh məmə otəplan Sisa

¹ Nian Festas təmol kapman mīnos əm nian kīsil, kən miet Sisaria muwīn əpəh Jerusalem.

² İkin əh, pris asol mīn ne netəm-iasol mīn rəha Isrel kəmotən-ipən kəm Festas nakilən rəhalat e natimnat neen itəm nīkilat təht məmə Pol təmol təsətuatipən.

³ Kəmotətapəh məmə Festas otol nəwialat, kən motolkeike məmə otahl-ipən Pol titəliḡ-pən əpəh Jerusalem, məto-inu ilat kəmotol anion noa kit məmə okotohamnu Pol e suatip.

⁴ Məto Festas təmə, “Pol otətatiḡ əm e kalapus əpəh Sisaria. Kən otəsuwəhən, ekitəliḡ-pən əh-ikīn.

⁵ Kən rəhatəmat neen netəm-iasol okotəkəike motətəu-pa io ekotuwīn Sisaria, kən okəmə Pol təmol nat kit təsahmenən, kən okotətu-pa kəm io.”

⁶ Kən Festas təmatig mos nian eit o ten ilat mīn ilat, kən mītəliḡ muwīn əpəh Sisaria. Kən kəmən lawiḡin, tahl-ipən nəḡhatən məmə okit Pol ka, tətul e kot, kən muwīn məpələh e jea itəm etəm tətakil nəḡhatən tatəpələh ikīn.

⁷ Nian Pol təmuwa imə, netəm Isrel itəm kəmotisi-pən Jerusalem kəmotətul kitəlau in

moatən-iarəp nəghatən əskasik neen e Pol, məto suatip tikə itəm otəgətun rəhalat nəghatən məməə koatən pahrien.

⁸ Kən Pol təmuhalpın nəghatən rəhalat məməə, “Esolən nat kit tərət e Lou rəha netəm Isrel, ne Nimə Rəha Uhgın, ne Sisa u tərəmərə e ikın mın.”

⁹ Məto Festas tolkeike məməə otol niki netəm Isrel tagien kən mətapəh o Pol məməə, “?Nikim tagien məməə onəkuwin Jerusalem? ?Pəs ekimnə ikın makil rəham nəghatən e nənən mın u?”

¹⁰ Kən Pol təmə, “Io iatətul e kot rəha Rom, itəm rəhan etəm-iasol in Sisa. Kən tətuatip məməə onakakil nəghatən ikın rəhak. Kən ik nəkitun rəkis məməə esolən nat kit tərət e netəm Isrel.

¹¹ Okəmə emətgəhl lou o emol nat kit tərət məməə ekimis ron, kən okol esətapəhən kəm ik məməə, nakiləs-irəkis io o nat əh. Məto okəmə nənən mın əh koatən lak kəsotətuatipən, kən suah kit tikə məməə otos-ipən io e nelmilat. Məto ekolkeike əm məməə Sisa in otakil nənən mın u itəm koatən lak.”

¹² Kən Festas təməghat e nənən əh məsın ilat rəhan mın netənim itəm kotakil nəghatən. Kən uarisig tən-ipən kəm Pol məməə, “Ik nəmən məməə nakolkeike məməə onəkuwin məplan Sisa o nəghatən u rəham. Kən təwir əm. Ik onəkuwin məplan Sisa.”

Pol təmətul aupən e Kig Akripa 2

¹³ Nian neen mın təmuwa muwin, kən Kig Akripa ne winin nərgin u Pernis, ilau kəmuea Sisaria məməə okuəplan Festas muən təwir kəm in.

¹⁴ Kən nian kəmuatig ikın əh nian neen, kən Festas tən-ipən kəm kig natimnat neen itəm katən

e Pol. In tāmən māmə, “Suah kit u ikin-u e kalapus, itəm Filiks tāmīlās-ipən.

¹⁵ Nian emuwīn Jerusalem, kən pris asol mīn ne netəm-iasol rəha Isrel kəmotən-iarəp nīpəgnəmtīn neen lan māmə tatol təsətuatīpən motətapəh māmə ekən-iarəp māmə in təmōl tərət kən otos nalpīnən ron.

¹⁶ Məto emən-ipən kəm ilat māmə, ‘Itimat netəm Rom sənəmə nolən u rəhatīmat māmə okotegəhan-in əm etəmim tuwīn e nelmi netəmim itəm koatən māmə təmōl nat kit təsətuatīpən. Məto təkəike mətul aupən-in ilat muhalpīn rəhalat nəghatən itəm katətu-pən lan.’

¹⁷ Kən nian netəm Isrel mīn əh kəmotuwa, eməsiuw-pən mīnən, məto kəmən lawīgin əm, kən ekotuwin kəpələh e nimə kot kən motaun-in mīn Pol māmə otuwa mətul aupən.

¹⁸ Nian rəhan tīkīmīr mīn kəmotətul motəghat, məto kəsotənən māmə təmōl nat naka tərət itəm nīkīk təmatəht māmə okotən mihīn.

¹⁹ İlat kəmoatən-iarəp əm nərgəhəuən kit rəhalat e nəfakən rəhalat, kən moatən nənən e etəm təmīmīs kit, nərgīn u İesu, itəm Pol tatən māmə suah əh tatəmegəh.

²⁰ E natīmnat mīn əh, io esitun wīrən nənən lan məsīn, kən mol ekətapəh o Pol māmə, ‘? Tahro, nīkim tagīen māmə nakuwīn Jerusalem? ? Pəs ekīmənə ikin makil nənən mīn itəm katən lam?’

²¹ Məto Pol təməsegəhanən, kən mətəpəh māmə ekahl-ipən in Rom kəm Sisa, pəs in otakil nənən mīn əh itəm katən lan. Kən emən-ipən māmə rəhak netəmim okoatehm wīr mətoarus ekehm suatīp kit, kən panahl-ipən tuwīn məplan Sisa.”

22 Kən Kig Akripa təmən kəm Festas məmə, “Io mīn iakolkeike məmə ekəto nəghatən rəha suah əh.” Kən Festas təmə, “Təwir əm. Olawig nakəto rəhan nəghatən.”

23 Kəmən lawigin, kən Kig Akripa ne Pernis kəmuea e nimə kot, kən netəm-iasol itəm koatərəmərə e mopael mīn, ne netəm-iasol pik mīn e taon əh Sisaria kəmotuwa, kən kəmotol nolən asol mīn rəha nisaiiən. Kən Festas tahl-ipən rəhan mopael mīn məmə okotuwīn motiləs Pol motuwa.

24 Kən Festas təmə, “Kig Akripa ne itəmat rafin itəm nakoatəpələh u ikīn-u roiū. Suah u itəm tatətul aupən-in itəmat, netəm Isrel u ikīn-u ne Jerusalem koatəghat kəm io ron nian rafin. Nian rafin kotagət əskasik lak məmə təsəwirən məmə ekegəhan-in suah əh tətətig, məto təkəike mīmīs.

25 Məto io esəplanən nat tərət kit lan ne, itəm ekol nalpīnən kəm in e nīmīsən. Məto nian in təmətapəh məmə otuwīn məplan Sisa əpəh Rom, kən nīkik təht məmə ekegəhan-in.

26 Məto esosən nəghatən ətuatip kit ne e nat u məmə ekəte naoa lan mahl-ipən kəm Sisa. Kən tol nəhlan, ekiləs muwa məmə otətul aupən e niganəmtim, Kig Akripa, ne itəmat rafin. Iakolkeike məmə ik onakehm mīn-tu kən mītun natimnat mīn əh, kən nian kilau okuəplan natimnat rafin mīn əh, pəs ekītun nətəən naoa lan kit mahl-ipən kəm Sisa.

27 Ekītun məmə təsətuatipən məmə ekahl-ipən etəm tatol kalapus kit kəm Sisa, kən məsən-ipən ətuatipən kəm in məmə nat naka təmol tərət.”

26

Pol təməghat e niğanəmti Kig Akripa

¹ Kən Kig Akripa tən-ipən kəm Pol məmə, “Ik nəkitun nənən nəwtain nəghatən əh itəm katən lam.” Kən Pol təmİLəs-ipər nelmin mefətutu ilat lan, kən muhalpın rəhalat nəghatən mən məmə,

² “Kig Akripa. NİKik tagien pİK agın roiu məmə ekətul e niğanəmtim, kən mən-iarəp rafin nənən min itəm netəm Isrel koatətu-pa lak.

³ NİKik tagien məto-inu ik nəkitun wİR nolən min e kastom rəha netəm Isrel e natİmnat min itəm ilat koatəghat pİK ron. Kən awi, okol nakətəlig-in mətig-tu rəhak nəghatən.

⁴ “Netəm Isrel rafin kotİtun natİmnat rafin e rəhak nəmegəhən məmə təhro nulan e rəhak natİgən, nian ematəkəku e nətuounən imak İkin e rəhak nəptən, mətoarus-pa uarisig emuwİN Jerusalem.

⁵ Netəm əh kotİtun io nuwəh rəkİs, kən okəmə nİKilat tagien, kotİtun nənən məmə io Farisi kit nian ematəkəku rəkİs mətoarus-pa u-roiu. Kən netəm əh Farisi min, ilat koatətəu-pən wİR agın Lou rəha nəfakən rəha netəm Isrel, maprəkİs-in netəmim rafin.

⁶ Kən roiu u, İatətul İkin-u məmə ik onakakil rəhak nəghatən min məto-inu io İatələhəu-pən rəhak nətəligən e nəniəkİsən itəm UhgİN təmol aupən ilat tİpİtİmat min.

⁷ Nəniəkİsən u kitiəh əm itəm netəm tuelef noanol min rəhatİmat itəm kəmoatəfak kəm UhgİN lapİN ne e nərauiəgən məmə okotos. ?Kig Akripa, İatələhəu-pən nətəligən rəhak nəhlan, məto təhro

netəm Isrel mìn u koatən-ipən nəghatən mìn əh lak?

⁸ ?Tahro tiəkis pìk otəmat o nənən nìpahrienən məmə Uhgìn titun nolən etəm təmimìs təmegəh mìn?

⁹ “Aupən, io mìn eməplan məmə tətuatip məmə ekol natimnat tepət pəs mərəkin suah Iesu, etəm Nasaret.

¹⁰ Nat əh inəh ematol əpəh Jerusalem. Pris asol mìn kəmotegəhan-in io kən ekəmki-pən netəmim tepət rəha Iesu e kalapus. Kən nian kəmakil ilat e kot, kən kohamnu ilat, kən io emegəhan məmə in nat təwir agin kit.

¹¹ Nian tepət iatuwìn e nimə rəha nuəfiminən rəha netəm Isrel matol nalpìnən kəm ilat matol məmə ilat okotən rat Iesu. Nìkik təmətəhmə pìk ematetəhau ilat, kən matitəp ilat nian rafin. Kən kotagim kan e taon isəu mìn ikìn pisin pisin mìn, məto ematitəp əh ilat.”

*Pol təmən-iarəp rəhan nuwamən o Iesu
(Wək 9:1-19; 22:6-16)*

¹² Kən Pol təməkəike matən məmə, “Nian kit ematuwìn əpəh Tamaskes məmə ekol nat əh. Pris asol mìn koategəhan-in io, kən motən əskasik kəm io məmə ekəike mol.

¹³ Kig Akripa, e nilugi nian, ematuwìn e suatip, kən məplan nəhag-əhagən kit təmisi-pən e neai muwa masiəgəpìn io ne netəm koatuarisig-in io. Nəghagən əh, tatuəp taprəkis-in mitgar.

¹⁴ Kən emotiet e nəptən motəto nəwian kit təmisi-pər e neai matəghat kəm io e nəghatən Isrel məmə, ‘!Sol! !Sol! ?Tahro nakatol tərət pìk kəm io nulan?

Nolən əh in tatərəkīn atip əm ik. Ik nakatoh rəhak nalpəkauən, kən nakahmen e kau itəm kəmaru e nig kəməgət tasilə lan, məto in tatol wael, kən nig təməha mətaru, kən matol nahməən asol atip əm kəm in.’

¹⁵ Kən ekətapəh ron məmə, ‘?Məto İərəmərə, ik pah un?’

Kən İərəmərə tən-ipa kəm io məmə, ‘Io İesu itəm nakatol tərət lan.

¹⁶ Məto ətul. Emitəpun rəkis ik məmə ik rəhak etəmim. Kən onakən-iarəp kəm netəmim rafin natimnat itəm nəməplan u-roiu, ne natimnat itəm epanol, ik nəkəplan.

¹⁷ Oekiləs-irəkis ik e nelmi netəm Isrel ne nelmi İaihlua mīn itəm io ekahl-ipən ik məmə onəkuwīn mən-iarəp io kəm ilat.

¹⁸ Onəkəike merəh e niganəmtilat məmə okotəuhlin ilat motiet e napinəpən motuwa e nəhag-əhagən. Kən motiet e nəsanənən rəha iərmis motuwa o Uhgīn. Kən Uhgīn otafəl rəhalat nolən rat mīn, məto-inu kəmotən nīpahrienən e nəghatən itəm iatən. Kən ilat okotuwa iməlat ikīn ilat netəm u Uhgīn tīnəmitəpun rəkis ilat.’ ”

Pol təmən rəhan wək

¹⁹ Kən Pol təkəkəike matən məmə, “Kig, io iatol natimnat itəm Uhgīn təmən kəm io e nat kit tahmen e napilaiirən.

²⁰ Io iatən-iarəp rəhan nəghatən emətuoun əpəh Tamaskes, kən uarisig u ekuwīn matən-iarəp əpəh Jerusalem, ne ikīn mīn e nītən Jutia, ne ima netəm ikīn mīn rafin u İaihlua mīn. Kən matən-iarəp kəm ilat məmə okotəkəike kəuhlin ilat e rəhalat nolən

rat mın motahatətə e Uhgın, kən motol natımnat itəm tatəgətun məmə kəmotəuhlin pahrien ilat.

²¹ Məto-inu o nat əh, kən netəm Isrel kotiləs io əpəh e Nimə Rəha Uhgın motolkeike məmə okotohamnu io.

²² Məto Uhgın tətəsitə lak nian rafin mol iatətul ikin-u-roiu matən kəm netəm u ləhau, ne netəm koatos nərəmərən, nat naka itəm eməplan, kən matən əm natımnat itəm Moses ne ien mın rəha Uhgın kəmoatən məmə otəpanol mihin.

²³ Kəmotən məmə Kristo əh itəm Uhgın təmən məmə otahl-ipa, in otəto nahməən e nıpətın kən panımıs. Kən meto inu in otətəuoun məmegəh mın e nımısən, kən otəgətun nəhag-əhagən kəm netəm Isrel ne İaihlua mın, məmə nəhag-əhagən u in suatıp itəm Uhgın otosmegəh ilat.”

Pol təmkut məmə Kig Akripa otıtun İesu

²⁴ Nian Pol təmatəghat əh, Festas təmagət əfəməh lan məmə, “!Pol ik nınətalməl! !Rəham nıtunən tınəfəməh pık agın, kən roiu əh rəhm-kapə natıtəlau!”

²⁵ Məto Pol tən-ipən kəm in məmə, “Etəm-iasol rəhak Festas, io esalmələn. Nəghatən mın u iatən, kotətəuatıp əm, kən ilat nıpahrienən.

²⁶ Io ekıtun nəghat ətuatıpən kəm kig, kən okol esaulısən məto-inu ekıtun məmə in tıtun rəkıs natımnat mın u. Ekıtun məmə in təmos rafin nəghatən mın əh, kən sənəmə in nat kit itəm kəmol anıon-pən huə kit təkəku ikin.

²⁷ ?Kig Akripa, tahro? ?Nakotən nıpahrienən e nəghatən itəm ien mın rəha Uhgın kəmotətə? Ekıtun məmə ik nakatən nıpahrienən elat.”

28 Meto kig tən-ipən kəm Pol məmә, “?Nikim təht məmә e nian əkuəkir əm huə roiu, nəkitun niuw-pamən io məmә io ekuwa Kristin kit?”

29 Məto Pol təmә, “Nat əpnəpən əm məmә in nian əkuəkir o in nian əfəmәh, iatəfak-pən kəm Uhgın məmә sənəmә ik pisin əm, məto netəmim rafin itəm kəmotəto rəhak nəghatən roiu, Uhgın otosmegəh ilat, kən məmә otahmen lak, məto sen əm u itəm kəməlis io lan, esolkeikeən məmә okəlis itəmat lan.”

30 Kən Kig təmətul ilat kapman u Festas, ne Pernis, ne netəmim rafin itəm koatəpələh,

31 kən motiet, moatən-ipən kəm ilat mın məmә, “Suah əh təsölən nat kit tərət məmә in otimis ron o muwın e kalapus ron.”

32 Kən Kig Akripa tən-ipən kəm Festas məmә, “Nəkitun nahl-iarəpən suah əh, məto in əmun in tolkeike məmә Sisa otakil rəhan nəghatən.”

27

Mopael mın kəmotit Pol motuwın Rom

¹ Nian kəmotegəhan məmә oekotuwın Itali, kəmotələhəu-pən Pol ne netəm koatol kalapus neen mın e nelmi etəm-iasol kit rəha mopael mın, nərgin u Julias. In tatərəmərə e mopael wanhanrit. In e mopael u katən məmә, “Mopael Rəha Sisa.”

² Kən nego kit təmiet əpəh Atramitiam matuwa, kən minatig məmә otitəlig-pən mın əpəh Esia, kən ekotuwın lan. Kən etəm Masetonia kit təmətəu-pa itimat, nərgin u Aristakas, in etəm Tesalonaeka.

³ Kən lawiġin ekotiet-pa Saeton. Kən Julias təmatol təwir kəm Pol, kən megəhan in məmə otuwar muwın məplan rəhan neen netəmim itəm titun ilat. Kən ilat kəmoatehm wir Pol.

⁴ Kən ekotiet mın ikin əh, kən nimətag tatıləs itimat, kən motitəlau e nıkalı nıtən əh Saepras itəm nıtəhəi təməlinu ikin.

⁵ Kən emotaiu ihluə e Silisia ne Pamfilia, kən motiet-pa Lisia e taon Maera.

⁶ Ikin əh, etəm tərəmərə mopael mın təmuwın məplan nego kit itəm təmiet Aleksantria matuwın Itali. Kən təmki-pən itimat lan.

⁷ Kən emotiet mın, məto e nian tepət nego əh tətaiu mətig əm. Emotalkut məsın məmə ekotətoarus taon Nitas, kən emotuwa iuəhkır, məto tiəkis, məto-inu ioatıləs pıken nimətag, kən okol esotaiuən motuwın təhmın. Kən ekotaiu e nıkalın pis ikin məmə ekotuwın Krit. Emotitəlau e poen asol əh nərgin u Salmone. Kən motitəlau e nəwtain nəptən əh,

⁸ emotaiu ipar ipar əm, məto tiəkis əh. Kən ekotuwa motiet-pa e ikin kit katən məmə, Pasis Wır, iuəhkır o taon əh Lasea.

⁹ Məto-inu emotərəkin əm nian wir tepət təmuwa muwın, kən nian wir o nuwınən e nego tinol nām-nun, kən otəsuwəhən əh-roiu, nian rəha niamitə, kən itəhəi tərat. Nian asol rəha netəm Isrel u katən məmə, Nian Rəha Nafələn Təfagə, tinuwa rəkis minuwın e məwig Oktopa. Kən Pol təməghat məmə okoatəto wir ilat, matən məmə,

¹⁰ “Piak mın. İatəplan məmə okotatig e nəratən tepət e naliwəkən u rəhatat. Tımətig əm məmə itəhəi otərəkin kako mın u, ne nego u, kən okəmə naka kitat mın okotimis.”

11 Məto etəm-iasol rəha mopael mīn tatətəlig-in pīk etəm tatiləs nego ne etəm-iasol rəha nego. Kən məsətəlig-in pīkən nəghatən rəha Pol.

12 Kən pasīs əh təsəwīr pīkən məmə nego otətul ikīn e nīan rəha nətəpən məto-inu nīan əh, in nīan nītəhəi tatəsəsau pīk lan. Kən ilat tepət kotən məmə təwīr məmə okotiet. Nīkīlat təməht məmə okotuwīn əpəh e pasīs əh Finīks motəhluaig ikīn. Pasīs əh in pasīs kit əpəh Kīrit itəm təmōl nohlīn kəiu, kit tatuag-pən e nəwtain pəhap ikīn, kən kit tatuag-pən nəwtain pis ikīn. Kən nego tītun nəməhlən ikīn e nīan rəha nəsəsauən.

Nīmətag asol təmōh ilat

13 Kən nīmətag wīr kit tīnātīsī-pīs mātēl nat, kən netəm e nego, nīkīlat təht məmə nīmətag əh inəh kōtolkeike məmə okotaiu lan. Kən motəmə pəs okotiet. Kən motiuw-pər iagke, motiuw niuwən, kən motiet. Emotaiu ipar ipar əm e nītən əh Kīrit.

14 Məto təsuwəhən, nīmətag asol kit tīnatuwa mīn, nərgīn u, Luətuəmlae, tātīsī-pən e nəptən apon,

15 mīnatiləs itīmat, mīnatoh nego. Kən nego tīnəruru naiuən mīləs pīkən nīmətag, kən ekōtapəs naiuən moatətəlig-in əm nīmətag tatiləs itīmat.

16 Emotuwīn-pa Kōata ikīn e nīkalīn pis ikīn. Ikīn əh emotəhluaig ikīn məsīn, kən motalkut məmə ekōtiuw-pər pot rəha nego un. Kən netəm kōatol wək e nego, nəghīlat tēmīkə o nīləs-ipərən pot.

17 Kən motəmki-pən təulə neen e nəwtain nego ləhau ikīn, kən kīetain tīəkīs məmə otaskəlīm nego. İlat kəmotəgīn məto-inu ihluə e Lipia, sənəmə lokamnīm pīk, kən nīkīlat təht məmə nego otīləs

pikən niməkləkil ikin əh. Kən kəmotiuw-iəhau niuwən rəhalat, kən motapəs əm nimətag tıləs nego matuwın.

¹⁸ Kəmən lawigin kən nimətag tatol əm nulan, kən kəmotəmki-arəp kako neen e nego.

¹⁹ Kəmən lawigin min, kəmotəmki-arəp natimnat min katol wək lan e nego tahmen e təulə ne neen min.

²⁰ Kən nian tepət eməsotəplanən mitgar ne məhau min lapın. Kən nimətag təmatol əm nulan nikitimat təht məmə okol esotəmegəh minən.

²¹ Nian eməsotəgwənən o nian tepət məsin, kən Pol tətul aupən-in itimat mən məmə, “Nəman. Okol nəmotətəlig-in io, ko kəməsotietən Krit, kən okol kəsotətiğən e nəratən u kən məsotərəkinən natimnat tepət.

²² Məto roiu ekən-ipinə kəm itəmat məmə əsotəginən. Okol kitat kit ikin-u təsimisən, məto nego əm otərat.

²³ Nagelo kit rəha Uhgın rəhak itəm iatəfak kəm in təmən-ipa nəghatən u kəm io ehnaipən məmə,

²⁴ ‘Pol. Əsəginən. Onəkəike muwın mətul e niganəmti Sisa əpəh Rom. Məto-inu Uhgın təwır, kən nikin tagien məmə otosmegəh netəm u ilat min ik itəm noatasuəh e nego.’

²⁵ Kən Piak min, əsotəginən. Io etahatətə e Uhgın məmə natimnat min rafin otol əm məmə inu ne nagelo təmən-ipa mihin kəm io.

²⁶ Məto nimətag otıləs-ipar kitat əpəh e nəptən əkəku kit.”

Nitəhai təmiləs-ipar nego

27 Tinos nian ilat rafin fotin, kən lapin lan nımətag tıləs nego muwin əpəh e nıtəhəi asol Metiterenian. Kən e nalugi nian lapin, netəm koatol wək e nego, nıkilat təht məmə enoatuwa iuəhkir o nəptən kit. 28 Kən kəmotətu-pən nat figəm kit əpəh e nıpəgnəmti təulə kəhlman-əhlman teiuaiu məmə okotehm-tu məmə lokamnım o lokipar. Kən kəmotəplan məmə tahmen e negopagən tate-sepin ilat rafin. Kən motaiu məsin min u kotəhlman-əhlman min, məto tınahmen e negopagən ilat rafin tuente-eit əm.

29 Kən netəm koatol wək e nego kəmotəgin məmə nego otıləs pikən kəpiel, kən motəmki-arəp iagke kuwit əpəh uarisig moatəfak məmə otian uəhai əm.

30 Kən netəm koatol wək e nego kəmotalkut məmə okotuwar kagım, kən motıləs-iəhau pot rəha nego moteiuə məmə okotuwın əpəh e nohlin nego kəmki-arəp min iagke neen.

31 Məto Pol təmən-ipən kəm etəm tərəmərə e mopaël min ne mopaël min məmə, “Okəmə netəm əh kəsotəpələhən u ikin-u e nego, okol Uhgın təsosmegəhən itəmat.”

32 Kən mopaël min kəmotətətip təulə, kən pot tiet-pən itəhəi.

33 Tınuwa iuəhkir əm o nianən, kən Pol təmuəh nıkilat məmə okotəkəike kəgwən. Təmən məmə, “E nian ilat rafin fotin nəmoatəpələh əm moategəs məsotunən nat kit.

34 Kən roiu iatən-ipinə məmə onəkotəkəike kun nat kit məmə onəkotəsanən. Kitat rafin okotəmegəh. Suah kit otəsətigən e nəratən.”

35 Kən Pol təməmik pıret, kən mətul aupən-in elat məfak-pən ron kəm Uhgın, kən məmkas mun.

36 Kən nīkilat tēməwīr mīnoatos nagwənən mīnoatun.

37 Itimat rafin tu-hanrit-sepīnte-sikis e nego.

38 Nian ilat rafin kəmotagwən rəkis, kən motəmīk pak flaoa mīn kəmki-arəp e nego məmə nego otoigoig.

Nego tēmīlās nīməkləkīl

39 Kən nian tēmian, netəm koatol wək e nego kəmotəplan məmə enotuwa iuəhkir o nəptən əkəku kit, məto kotəruru məmə nəptən naka. Kən motəplan pasis kit u nīməkləkīl kit əh-ikīn. Kən nīkilat təht məmə okotīlās-ipar nego əh-ikīn.

40 Kən kəmotətətip təulə e iagke mīn kapəs ilat kotamnīm itəhəi. Kən motīkis rəkis təulə mīn itəm kəmālis ətain nuwəə asol mīn lan ikīn katīlās nego ikīn. Kən motiuw-pər niuwən əpəh aupən məmə nīmətəg otīlās nego muwar.

41 Məto ikīn əh lokipar məsīn, kən nohli nego tamaru nīməkləkīl, nego təməruru nəloalən. Kən nītəhəi tīnatəhap-əhap naunisīn nego.

42 Kən mopaēl mīn kīnoatən məmə okotohamnu netəm koatol kalapus u nego tatəmīk ilat məta neen kotagīm.

43 Məto Julias u tərəmərə elat tolkeike məmə otosmegəh Pol kən mən-iəhau məmə okəsotolən nat əh koatən. Kən mən-ipən kəm netəm u kotitun neaiən məmə okotətīpən paupən əpəh itəhəi, moteai par.

44 Kən mən-ipən kəm ilat rafin əh-ikīn məmə okotəmīk nīmīsmīsī timpa ne nəwtain nego mīn itəm nītəhəi tətəhap-əhap moteai lan. Emotol nəhlan kən motuwar rafin, suah kit təsīmīsən.

28

Pol əpəh e nəptən əh Malta

¹ Nian emotuwar, kən itimat rafin ekotəsanən əm, kən panotəto uarisig məmə nəptən əh, nərgin u Malta.

² Netəm ikin əh kəmotəwir pİK otimat. Kən e nian əh nuhuən təmatəfik, nətəpən tepət. Kən kotahl nigəm asol kit məmə otəhg itimat.

³ Kən Pol təmea-pən o nig neen itəm kəmərgətəin məmə otəmki-pən e nigəm. Əmun sineik kit itəm tus itəm katimis, təgin nahgi nigəm miet məkul-pən e nelmi Pol matus.

⁴ Netəm ikin əh kəmotəplan sineik tatəkul-pən e nelmi Pol, kən moatən kəm ilat min məmə, “Okəm-naka suah u in iol təfagə kit iohamnu itəm. Təməsimisən əpəh itəhəi, məto uhgin u nərgin u Nalpinən otəsegəhan-inən məmə otəmegəh.”

⁵ Məto Pol təmorautin-pən sineik əpəh e nigəm məsolən ne məmə sineik təmus otəto nahməən.

⁶ Netənim nikilat təht məmə nİpəti Pol otəsis o otəsuwəhən əh-roiu, tisi-pər morin mİmis. Kəmoatəpələh kətəlkəlik ron roe, məto təsolən nat kit ne. Kən nikilat təməuhlin kən məht məmə okəm-naka suah u in uhgin kit.

⁷ İkin əh sənəmə isəu o nəptən rəha suah kit, nərgin u Puplias, itəm tətərəməərə e netəm ikin əh. Təməmik itimat ekotuwin iman ikin, kən matol təwir kəm itimat. Kən ekotətig iman ikin kos nian kisil.

⁸ Kən əmun tata rəha suah apon Puplias, tinatimis matətəp-ətəp, kən mətaiu e nİta. Kən Pol tuwin ron əpəh iman ikin imə, mələhəu-pən

nelmin lan, məfak lan, əmun nımısən rəhan təwir min.

⁹ Nian netəmim kəmotəto nat əh, kən ilat rafın e nıtən un itəm koatımıs kəmotuwa min o Pol. Kən Pol təfak elat kotəwir.

¹⁰ Netəm ikin əh, kəmos-ıpa natımnat tepət kəm itımat. Nian enoatol əpen-əpenə məmə ekotiet, kəmotəmki-pən rafın rəhatımat natımnat ne nagwənən əpəh e nego itəm otətasıtu etımat e suatıp.

Pol təmuwın Rom

¹¹ Emotatıg ikin əh motos məwıg kısıl, kən emotuwin e nego kit təmısi-pən Aleksantria matəhluaıg e nəptən əh e nian rəha nətəpən. E nohli nego əh, kəməf aupən narmı uhgın mil əh mil-mil mil, nərgılau u Kasto ne Polakis.

¹² Emotuwa əh Saerakus, kən motətul ikin kos nian kısıl.

¹³ Kən motiet ikin əh motuwa e taon kit min, nərgın u Retiam. Kən lawıgın, nımətag ıası-pis tınatelel nat, kən ekotiet motaiu o nian kəıu, motıləs nat əpəh Puteoli.

¹⁴ İkin əh emotəplan piatat min neen əh-ıkin itəm koatəfak. Kən kotətapəh məmə ekotatıg itımat min ilat o wik kitiəh. Kən uarisıg emotaliwək əm motuwın əpəh Rom. Kən inu suatıp rəhatımat itəm emotaliwək lan motiet-pa Rom.

¹⁵ Kən nian piatat min itəm koatəfak əpəh Rom kəmotəto məmə emotuwin, kən kəmotuwa məmə okotəplan itımat əpəh e suatıp. Kəmotuwa katəpələh əpəh Apias təmol nımə makıt ikin rəhan. İkin əh, hotel kısıl əh-ıkin. Kən nian Pol təməplan ilat, təmənwıwi Uhgın, kən nıkin təmagien mər ılıs.

16 Nian emotiet-pa, kən kapman təmegəhan-in məmә Pol otətatig pişin əm e nimə kit, pəs mopael kit tatehm.

Pol təmən-iarəp nəghatən rəha Uhgın əpəh Rom

17 Tinos nian kişil, kən Pol tahl-ipən nəghatən kəm netəm-iasol min rəha Isrel məmә okotuwa o nəghatən kit. Nian kəmotuwa, kən təmən-iarəp kəm ilat məmә, “Piak min. Io eməsolən nat tərət kit e netəm imətat ikin, ne kastom rəhatat itəm tipitətat min kəmotəgətun kitat lan aupən. Məto netəm Jerusalem kəmotaskəlim io kiləs-ipən io kəm netəm Rom.

18 Kən netəm Rom kəmotətapəh-in nəghatən tərət ron io. Məto kəsotəplanən nəghatən kit ne məmә oekimis ron. Kən kotolkeike məmә okotahl-iarəp io.

19 Məto netəm Isrel ikin əh kəsotolkeikeən. Kən io atip əm ekətapəh məmә ekuwa ikin-u Rom mətul e kot e niğanəmti suah u Sisa, məto esənən nəghatən kit tərət e natimak min.

20 “Məto-inu tol nəhlan, kən ekolkeike məmә ekahl-ipən nəghatən otəmat məmә ekəplan itəmat məghat lan məsin kəm itəmat. Kəməlis io e sen u məto-inu o Iosmegəh əm u, itəm kitat netəm Isrel koatən məmә otəpanuwa.”

21 Kən kəmotən-ipən kəm Pol məmә, “Esotosən naoa lan kit ne itəm təmiş-i-pən Jutia. Kən kitat min neen kəsotisi-pənən ikin əh motos nəghatən ka məmә katən nəghatən tərət neen lam.

22 Məto ekotolkeike məmә ekotəto-tu məmә rəham nətəligən təhrol nulan. Məto-inu ekotitun

məmə kınatən rat nolən rəha nəfakən u rəhatəmat əpəh ikin mın rafin.”

²³ Kən ilat kəmos nian kit o nəghatən. Kən e nian əh, ilat tepət mın netəm Isrel kəmotuwa əh Pol tətatiğ ikin. Kən in təməghat kəm ilat e nian apiəpiə əh, matən wır kəm ilat nərəmərəən Rəha Uhgın. Kən matən mın Lou rəha Moses ne ien mın rəha Uhgın, məmə otiuw ilat kotuwa o Iesu.

²⁴ Neen kəmotəto rəhan nəghatən, motən nıpahrienən lan. Məto neen kəsotənən nıpahrienən lan.

²⁵ Kən mınəatərgəhəu mınəatol məmə okotagım mın. Məto uarisig kotiet, Pol tən-ipən nəghatən kit mın kəm ilat məmə, “Nəghatən itəm Narmin Rəha Uhgın təmos-ipən kəm ien rəha Uhgın u Aesea məmə otən-iarəp kəm tıpitat mın aupən, in tətuatıp əm. Uhgın təmən kəm ien məmə,

²⁶ ‘Uwın mən-iarəp kəm netəm əh məmə io Uhgın iatən məmə,

“Onəkotəto motəto motəto,
məto okol nəsoıtıtunən nian kit ne.
Kən onəkotəplan motəplan motəplan,
məto okol nəsoıtıtunən nian kit ne.”

²⁷ In tol min-nulan məto-inu nıkilat tınıəkis rəkis. Kəmotəhtosıg-in matəlgılat ne nıganəmtılat.

Məto okəmə kəsotolən nəhlan,
okəm-naka kotıtun nəplanən e nıganəmtılat ne
motəto e matəlgılat,

o kotıtun nıtunən e nıkilat,
kən motəuhlin ilat motəhatətə lak,
kən məmə ekol ilat kotəwır mın.’”

²⁸ Kən Pol təmə, “Onəkotəkəike kitun wır məmə Uhgın təmol suatıp u rəhan o nosmegəhən

netəmim. Tinuwın rəkis o Iaihlua min. Kən netəm min əh okotətəlig-in nəghatən əh kən motən nıpahrienən lan.”*

³⁰ Kən e nup kəiu apiəpiə, Pol təmatətou əm nimə əh mətatig lan. Kən nıkin tətəgien o netəmim rafın itəm koatuwa moatehm.

³¹ In təkəkəike matən-iarəp nərəmərən Rəha Uhgın, kən matəgətun əskasik ilat e namnusən təwir rəha İərəmərə İesu Kristo. Kən suah kit tikə məmə otən-iəhau o nən-iarəpən nəghatən əh.

* **28:28:** E kopi oas min neen rəha Niutesteman itəm kəmote e nəghatən Kris aıpən, nəghatən pisin kit min əh-ikin itəm tatilpın nəghatən u matən məmə, “29 Nian Pol təmöl namnun rəhan nəghatən, kən kəmotiet nətəligən rəhalat təman kitiaəh kitiaəh kən moatərgəhəu.”

North Tanna New Testament
The New Testament in the North Tanna Language of
Vanuatu
Le Nouveau Testament dans la langue du Nord Tanna
de Vanuatu

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: North Tanna

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

46e9a2b5-26b8-5301-a079-623f3a20ef8b